

ΠΡΕΜ ΓΟΥΤΑΣ

Πιο ασφαλείς οι ελληνικές τράπεζες

Η **Ελλάδα** βρίσκεται σε κύκλο ανάπτυξης και τα επόμενα χρόνια θα είναι ιδιαίτερα καλά, υπό την προϋπόθεση πως θα διατηρηθεί η πολιτική σταθερότητα. Αυτή είναι η εκτίμηση του μεγαλύτερου ξένου επενδυτή στη χώρα, Πρεμ Γουτάσα, βασικού μετόχου των Eurobank και Eurolife. Τονίζει ότι οι ελληνικές τράπεζες είναι πιο ασφαλείς από τις αμερικανικές. **Σελ. 14**

ΝΙΚ ΛΕΟΝΤΙΔΗΣ

Διεθνές κέντρο εκπαίδευσης πιλότων

Το **σχέδιο** για την ανάπτυξη στο αεροδρόμιο της Αθήνας σε συνεργασία με την Aegean ενός διεθνούς, υπερσύγχρονου κέντρου εκπαίδευσης πιλότων περιγράφει ο Νικ Λεοντίδης. Ο Group President, Civil Aviation της CAE, εξηγεί σε συνέντευξη στην «Κ» τα οφέλη για την CAE και την Aegean από το νέο εκπαιδευτικό κέντρο, προϋπολογισμού 36 εκατ. ευρώ. **Σελ. 16**

ΤΣΑΡΛΑΣ ΝΤΑΛΛΑΡΑ

Να μπει φρένο στις αυξήσεις επιτοκίων

Να «**παγώσουν**» ή έστω να επιβραδύνουν τις αυξήσεις των επιτοκίων συνιστά σε Fed και EKT ο σύμβουλος της Partners Group, πρώην επικεφαλής της Διεθνούς Ένωσης Τραπεζών, Τσαρλς Νταλλάρα. Τονίζει ότι το ενδεχόμενο ύφεσης θα αυξήσει τα ρίσκα στις τράπεζες. Θεωρεί ότι οι ΗΠΑ έπρεπε να χειριστούν διαφορετικά το πρόσφατο χρηματοπιστωτικό επεισόδιο. **Σελ. 11**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Ασφαλές καταφύγιο το «πράσινο» ομόλογο

Ισχυρό ενδιαφέρον επέδειξαν οι επενδυτές – Η ζήτηση ξεπέρασε τα 12 δισ. ευρώ – Εκτιμήσεις των αναλυτών

Η **υψηλή** ζήτηση για το ομόλογο βιωσιμότητας, με το οποίο η Κύπρος βγάζει χθες στις αγορές, αποτελεί αναγνώριση της προόδου που έχει γίνει στα δημόσια οικονομικά, καθώς και στον τραπεζικό τομέα της χώρας, εκτιμούν

αναλυτές. Επισημαίνουν επίσης ότι η Κύπρος διαθέτει σημαντική ρευστότητα, η οποία είναι επαρκής να καλύψει κατά 3,5 φορές τις χρηματοδοτικές ανάγκες της φετινής χρονιάς. Με τη χθεσινή έκδοση η Κύπρος ά-

ντλησε 1 δισ. ευρώ, ενώ η ζήτηση ξεπέρασε τα 12 δισ. γεγονός που δείχνει ότι το «πράσινο» ομόλογο αποτελεί ασφαλές καταφύγιο των επενδυτών. Είναι η πρώτη φορά στην ιστορία της που η Κύπρος βγαίνει στις αγορές με

ομόλογο βιωσιμότητας. Η απόδοση με βάση την τιμή του ομολόγου διαμορφώθηκε στο 4,21%, με ετήσιο ονομαστικό επιτόκιο 4,12%. Η Κύπρος –όπως και όλα τα κράτη με τα επιτόκια που έχουν ανέβει αλλά και την οικο-

νομική περιρρέουσα– δεν θα δανειζεται πλέον χρήματα από επενδυτές είτε για «πράσινα», είτε για σκοπούς αναχρηματοδότησης του χρέους σε επίπεδα που δανειζόταν μέχρι και αρχές του 2022. **Σελ. 5**

ΕΚΡΗΚΤΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ

Στροφή επενδυτών σε Σ. Αραβία και Εμιράτα

Στη **Μέση Ανατολή** έχουν στραφεί οι επενδυτές απ' όλο τον κόσμο, με τα χρηματιστήρια στο Ντουμπάι και το Αμπου Ντάμπι να σημειώνουν εκρηκτική δραστηριότητα στις αρχικές δημόσιες εγγραφές και τις επιχειρήσεις να αντλούν δυσθεώρητα ποσά, την ώρα που στην Ευρώπη το κλίμα παραμένει αναμικτό. Το 2022 επενδύθηκαν στην περιοχή 19,8 δισ. δολ. **Σελ. 9**

ΕΛΛΑΔΑ

Πολλές οι προκλήσεις της επόμενης ημέρας

Η **νέα κυβέρνηση** της Ελλάδας θα κληθεί να διαπραγματευθεί με την Ευρώπη τους δημοοικονομικούς στόχους των επόμενων ετών, να διαχειριστεί την ακρίβεια, που θα έχει λάβει ακόμη μεγαλύτερες διαστάσεις, αλλά και να βρει τρόπους αντιμετώπισης των προβλημάτων που θα δημιουργήσουν σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις οι συνεχείς αυξήσεις των επιτοκίων. **Σελ. 18**

ΠΡΑΣΙΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Στα 35 τρισ. δολ. η ενεργειακή μετάβαση

Επενδύσεις 35 τρισ. δολαρίων στις τεχνολογίες για τη μετάβαση στην πράσινη οικονομία θα χρειαστούν μέχρι το 2030 για να επιτευχθούν οι στόχοι της Συμφωνίας του Παρισιού, δηλαδή να περιοριστεί η αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη στον 1,5 βαθμό Κελσίου πάνω από τα προ βιομηχανικής εποχής επίπεδα, εκτιμά η Διεθνής Υπηρεσία ΑΠΕ. **Σελ. 10**

Ο πόλεμος των μικροτσιπ υπονομεύει την ανάπτυξη

Είναι **σαφές** ότι ο πόλεμος των επεξεργαστών και της τεχνολογίας αρχίζει να υπερβαίνει τα όρια της αντιπαλότητας ανάμεσα στις δύο μεγαλύτερες οικονομίες του πλανήτη, οι σχέσεις των οποίων βρίσκονται στο χειρότερο σημείο από το 1979. Ο πόλεμος των επεξεργαστών γίνεται παγκόσμιος, καθώς σταδιακά και ενίοτε αθόρυβα όλο και περισσότερες χώρες παίρνουν θέση μάχης και εντάσσονται στην πλειονότητά τους με την πλευρά του ισχυρού, δηλαδή της υπερδύναμης. Η Παγκόσμια Τράπεζα προειδοποιεί πως η τεχνολογική αποσύνδεση των δύο μεγαλύτερων οικονομιών του κόσμου και η επιβολή εκατέρωθεν περιορισμών υπονομεύουν την καινοτομία τόσο στις ΗΠΑ όσο και στην Κίνα, και «μειώνουν την προσφορά γνώσης παγκοσμίως». Τόνισε επίσης πως τα μέτρα που έχουν λάβει Ουάσινγκτον και Πεκίνο από το 2018 και μετά έχουν πλήξει την καινοτομία των επιχειρήσεων και στις δύο χώρες. Και αυτό, υπονομεύει την οικονομική ανάπτυξη που έχουν γνωρίσει οι χώρες της περιοχής Ασίας και Ειρηνικού τις τελευταίες δεκαετίες. **Σελ. 12**

Η μείωση παραγωγής εκτόξευσε την τιμή του πετρελαίου

Η **απόφαση** του ΟΠΕΚ να μειώσει την παραγωγή του συνολικά κατά 1,16 εκατ. βαρέλια την ημέρα αιφνιδίασε αρκετούς, ενώ η αντίδραση της αγοράς ήταν άμεση, με τις τιμές του «μαύρου χρυσού» να ενισχύονται κατά σχεδόν 6% στη διάρκεια της συνεδρίασης της Δευτέρας, με το αργό Αιτικού Τέξας να υπερβαίνει τα 80 δολ./βαρέλι και το Brent τα 86 δολ./βαρέλι. Εκφράζονται φόβοι για ραγδαία αύξηση της τιμής του πετρελαίου στα 95 και στα 100 δολ. το βαρέλι. **Σελ. 8**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ολοι να βάλουν πλάτη

Ο **πληθωρισμός** αποτελεί σήμερα το μεγαλύτερο πρόβλημα στην οικονομία το οποίο οι κεντρικές τράπεζες παλεύουν εδώ και μήνες να τθασεύουν. Η προσοχή για μεγάλο χρονικό διάστημα ήταν στραμμένη στους μισθούς σε μια προσπάθεια να αποτραπεί η μετάδοση και άρα η νομιμοποίηση του φαινομένου στην πραγματική οικονομία. Η κατάσταση στο μέτωπο των μισθών παρέμεινε όμως αμετάβλητη, γεγονός που επέτρεψε την υποχώρηση του πληθωρισμού μόλις οι τιμές της ενέργειας ξεκίνησαν την πτωτική τους πορεία. Αυτή ήταν η κατάσταση το 2022, κάτι που όμως δεν αναμένεται να ισχύσει και αυτήν την χρονιά αφού οι οργανωμένοι φορείς των εργαζομένων πιάζουν προς την κατεύθυνση αύξησης των μισθών για

αντιμετώπιση της ακρίβειας. Αυτό όμως που παρατηρήθηκε τη χρονιά που μας πέρασε και βρίσκεται στο επίκεντρό της προσοχής των υπευθύνων είναι η άνοδος στα κέρδη των επιχειρήσεων. Αυτό υπήρξε το αποτέλεσμα πιέσεων στις τιμές πάνω από τα επίπεδα που δικαιολογούσαν οι αυξημένες τιμές πρώτων υλών και ενέργειας. Αυτή η πρακτική ορισμένων επιχειρήσεων τροφοδοτεί τον πληθωρισμό τον οποίο με σημαντικό κόστος οι κεντρικές τράπεζες μέσω αυξήσεων προσπαθούν να ελέγξουν. Η κατάσταση είναι σοβαρή και σε ορισμένες περιπτώσεις η παρέμβαση του κράτους θα ήταν επιθυμητή.

Με βάση τα στοιχεία στην Ευρώπη το τέταρτο τρίμηνο του 2022 το 50% της αύξησης των τιμών εσωτε-

ρικού ήταν το αποτέλεσμα πιέσεων για αυξημένη κερδοφορία των επιχειρήσεων. Το ζήτημα του πώς η πίεση για αυξημένα κέρδη έχει επιπράξει τον πληθωρισμό έχει βρεθεί πρόσφατα στο επίκεντρο των αναλύσεων της νομισματικής αρχής, αφού πλέον έχουν συλλεχθεί και αναλυθεί τα στοιχεία που το αποδεικνύουν. Μια ματιά στα καθαρά περιθώρια κέρδους καταδεικνύει ότι ο συγκεκριμένος δείκτης βρίσκεται στο 8,5-8,7% όταν την περίοδο πριν την πανδημία η καταγεγραμμένη τιμή ήταν στο 7,2%.

Παραδοσιακά, οι επιχειρήσεις ανεβάζουν τις τιμές τους όταν βρίσκονται αντιμέτωπες με αυξημένα έξοδα πρώτων υλών, όταν αναμένουν ότι αυτό θα συμβεί στο άμεσο μέλλον ή όταν έχουν αρκετή δύναμη για να το

πράξουν χωρίς να κινδυνεύουν να χάσουν μερίδιο αγοράς. Επειδή όμως αυτό δεν είναι κάτι που οι καταναλωτές μπορούν να εξακριβώσουν, αρκετές επιχειρήσεις προχωρούν σε ανατιμήσεις γνωρίζοντας ότι οι συνθήκες ψηλού πληθωρισμού δημιουργούν ευνοϊκές συνθήκες για κάτι τέτοιο. Όσοι παρακολουθούν από κοντά την κατάσταση εντοπίζουν περιπτώσεις που ενώ το κόστος των πρώτων υλών μειώνεται οι τιμές των τελικών προϊόντων αυξάνονται.

Η συζήτηση αυτή είναι επίκαιρη γιατί ενώ ο πληθωρισμός παρουσιάζει πτωτική τάση, ο δομικός πληθωρισμός συνεχίζει την ανοδική του κατεύθυνση προκαλώντας ανησυχία ότι το φαινόμενο αρχίζει να φωλιάζει στα θεμέλια της οικονομίας. Δυστυχώς για μεγάλο

χρονικό διάστημα η έμφαση είχε δοθεί στους μισθούς αφήνοντας το ζήτημα των κερδών στο περιθώριο, κι ενώ οι μισθοί σε μεγάλο βαθμό τέθηκαν υπό έλεγχο τα εταιρικά κέρδη ξέφυγαν προκαλώντας σήμερα μεγάλη ανησυχία. Η Κριστίν Λαγκάρντ σε μια προσπάθεια να αναδείξει το ζήτημα κάλεσε τις επιχειρήσεις να αναλάβουν το μερίδιο της ευθύνης που τους αναλογεί και άμεσα να προχωρήσουν σε ενέργειες που να επιμερίζουν το αυξημένο κόστος στην οικονομία μεταξύ των μισθών των εργαζομένων και των επιχειρηματικών κερδών. Όπως επιληπτικά έχει λεχθεί, η μάχη με τον πληθωρισμό δεν μπορεί να κερδηθεί εφόσον παραμένει υπόθεση των λίγων, ειδικά όταν οι υπόλοιποι σπρώχνουν προς την αντίθετη κατεύθυνση.

5 291296 000378

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Myle Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΑΡΘΡΟ / Της ΕΛΕΝΗΣ ΚΩΣΤΗ

Ζηλεύω τη Σεραφίνα...

Αλήθεια, πώς θα είναι άραγε να βλέπεις μία στη σκηνή του θεάτρου και να σου μοιάζει; Δεν εννοώ εμφανισιακά, αλλά σαν ιστορία ζωής, εμπειριών, προσδοκιών. Αλήθεια, πόσο ριψοκίνδυνο είναι να ανεβάζεις μια τέτοια παράσταση στη λοστικι-φοβική Κύπρο; Αυτά σκεφτόμουν καθώς περπατούσα για να πάω να παρακολουθήσω την πρόβα του θεατρικού έργου «Πασατέμπο», στο Θέατρο Χώρα, καλεσμένη από τους συντελεστές της παράστασης. Στην είσοδο με περίμεναν ο σκηνοθέτης Κώστας Σιλβέστρος, ο ηθοποιός Χάρης Αττώνης και η σκηνογράφος Κωνσταντίνα Ανδρέου. Χαμογελαστοί και φιλικοί. Κανονικές ματιές, με ζεστασιά και όχι εκείνες οι φοβισμένες, περιέργες, άλλότε επιθετικές και στην καλύτερη περίπτωση «γουρλωμένες» ματιές που έχω συνήθισει να με κοιτούν, κι εγώ να προσπαθώ να τους πείσω ότι δεν εί-

«Θα ήθελα να ήμουν η Σεραφίνα και να ζω σε ένα προστατευόμενο περιβάλλον, όπως αυτό του μπουλουκιού».

μαι συγγενής με τον Ε.Τ., ότι δεν ζω στον πλανήτη 612 και δεν συγκατοικώ με τον Μικρό Πρίγκιπα, αν και θα το ήθελα πολύ.

Αμέσως υπήρξε χημεία και πραγματικά είναι υπέροχο το βλέπεις ανθρώπους που το ταλέντο τους συνάδει με την καλσύνη τους. Σε κάνουν να μη χάνεις την ελπίδα σου στον άνθρωπο και στο όνειρο για ένα καλύτερο κόσμο, κόντρα στον Γκάτσο και με λάβαρο τον Δον Κιχώτη.

Η πρόβα ξεκίνησε και ξαφνικά ταξιδεύω στην Ελλάδα των δεκαετιών του '50, του '60 και του '70 και περριδεύω με ένα μπουλουκι στην επαρχία. Ένιωθα την καρδιά μου. Την ψυχή της να μιν την ξεχωρίζω από τη δική μου. Τα όνειρά της, οι προσδοκίες της, οι φοβίες της να αντικατοπτρίζουν το είναι μου. Να συγκινομαι και να ταυτίζομαι με τις ιστορίες της, να γελώ με τον αυτοσαρκασμό της, να παίρνω μαθήματα φιλοσοφίας ζωής για το πώς να αναμείνεις με στωικότητα το τέλος της ζωής. Δάκρυα και γέλια και να ξέρω ότι αυτήν τη φορά δεν το προκαλούν οι ορμόνες της φυλομετά-

βασης, αλλά η μαγεία του θεάτρου και το μαγικό ραβδάκι του Κώστα Σιλβέστρου, του Χάρη Αττώνη και του συγγραφέα Κώστα Μαννούρη. Σεραφίνα και Ελένη. Τόσο ίδιες και τόσο διαφορετικές. Δύο άνθρωποι που γεννήθηκαν με λάθος φύλο και είχαν τη δύναμη και το σθένος να ακούσουν την ψυχή τους, να βγουν και να δηλώσουν: «Είμαι γυναίκα», κόντρα σε όλους και σε όλα.

Η αλήθεια είναι ότι κατά βάθος τη ζηλεύω τη Σεραφίνα. Είχε την τύχη να κάνει αυτό που αγαπούσε η καρδιά της, την ηθοποιό, και να βιοπορίζεται από αυτό. Εγώ δεν είμαι τόσο τυχερή. Έντεκα χρόνια σπουδών, δύο μεταπτυχιακά δεν είναι αρκετά για να υπερκεράσουν το γεγονός ότι είμαι μια διεμφυλική γυναίκα. «Δεν είναι πρόβλημα...», «Πώς θα σε παρουσιάσω...», «Είμαστε σοβαρά εταίρια...», «Αν μου καθίσεις...», «Αντε μωρή λούγκρα που θέλεις και να δουλέψεις, πούτάνα να γίνεις!».

Τη ζηλεύω τη Σεραφίνα. Γιατί μπορούσε να ντύνεται όπως επιθυμούσε. Ενώ εγώ, πολλές φορές πρέπει να κρύβομαι ή να νιώθω την καρδιά μου να κτυπάει σαν τρελή, από τον φόβο καθώς περπατώ. Όπως περπατούσε ο Μπάστερ Κήτον, φοβούμενος τη σκιά του στο σενάριο του Σάμιουελ Μπέκετ για την ταινία «Φύλμ».

Ζηλεύω τη Σεραφίνα, γιατί είχε πάντα πάνω από το κεφάλι της μια σκεπή, όταν κοιμόταν, ενώ εγώ έχω βρεθεί και άστεγη... Θα ήθελα να ήμουν η Σεραφίνα και να ζω σε ένα προστατευόμενο περιβάλλον, όπως αυτό του μπουλουκιού. Κι ως ήμουν αιώνια κομπάρσα. Αλλά να μπορώ να είμαι πάντα ο εαυτός μου. Θα μπορούσα να είμαι η Σεραφίνα, σε όλα εκτός από ένα πράγμα. Η Σεραφίνα ήθελε να γίνει γιατρός για να εξετάζει και να ψηλαφίζει άντρες. Εγώ θα ήθελα να γίνω γυναικολόγος! Βλέπετε, άλλο είναι η ταυτότητα φύλου και άλλο ο σεξουαλικός προσανατολισμός.

Την παράσταση «Πασατέμπο» την είδα άλλες δύο φορές. Και πάντα έφευγα συγκινημένη, πιο πλούσια σε συναισθήματα. Με άλλα λόγια, συνειδητά ζωντανή. Κάτι που το ξεχνάμε μέσα στη ρουτίνα της καθημερινότητας. Εύχομαι η Σεραφίνα να μη χαθεί στη λήθη, αλλά να μας ξαναέρθει για να ζήσουμε κι άλλες φορές αυτό το υπέροχο χωροχρονικό ταξίδι της ζωής της.

Η κα Ελένη Κωστή είναι ραδιοφωνική παραγωγός και συγγραφέας.

Συνέντευξη στον

ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η **Δανάη** Στυλιανού, παραγωγός – σκηνοθέτρια και επικεφαλής Dot.on.the.Map Industry Days μιλάει στο «Σημειωματάριο» για το DOT.ON.THE.MAP, την πλατφόρμα συμπαραγωγής, επιμόρφωσης και δικτύωσης για κινηματογραφικούς παραγωγούς, η οποία επανέρχεται για τέταρτη συνεχή χρονιά και διοργανώνεται στο πλαίσιο του 21ου Διεθνούς Φεστιβάλ Κινηματογραφικών Μères - Κύπρος (21 - 29 Απριλίου 2023). Η Δανάη Στυλιανού λέει πως στόχος των διοργανώσεων είναι η εξέλιξη της πρωτοβουλίας αυτής σε μια δυναμική πλατφόρμα σύνταξης καλλιτεχνικών και οικονομικών συνεργασιών, καθώς επίσης η ανάπτυξη της κινηματογραφικής τέχνης και βιομηχανίας στην Κύπρο, αλλά και η αναβάθμισή της ως σημείου διασύνδεσης επαγγελματιών της εγγύς περιοχής με τον διεθνή χώρο. Αναφέρει επίσης πως στα μόλις τέσσερα χρόνια διεξαγωγής του, το Dot.on.the.Map Industry Days κατάφερε να ξεπεράσει τα γεωγραφικά σύνορα του μικρού μας νησιού και να προσελκύσει το ενδιαφέρον σημαντικών προσωπικοτήτων της οπτικοακουστικής βιομηχανίας από την Ευρώπη και τη Μέση Ανατολή, οι οποίοι παρίστανται στη διοργάνωση με στόχο κυρίως την αναζήτηση ευκαιριών συμπαραγωγής, πώλησης, προώθησης και διανομής ταινιών μυθοπλασίας μεγάλου μήκους.

–**Ποιος είναι ο στόχος του DOT.ON.THE.MAP και ποιες είναι οι ευκαιρίες που δίνει στους δημιουργούς;**

–Η πλατφόρμα συμπαραγωγής, επιμόρφωσης και δικτύωσης για επαγγελματίες του κινηματογράφου Dot.on.the.Map Industry Days αποτελεί μια θεσμική δράση του Διεθνούς Φεστιβάλ Κινηματογραφικών Μères – Κύπρος. Το Φεστιβάλ αποτελεί θεσμό του υφυπουργείου Πολιτισμού, που διοργανώνεται από το Τμήμα Νεότερου και Σύγχρονου Πολιτισμού, σε συνεργασία με το Θέατρο Ριάλτο. Το Dot.on.the.Map Industry Days λειτουργεί από το 2020, φέρνοντας παραγωγούς, σκηνοθέτες και σεναριογράφους από τις χώρες της Μεσογείου μαζί με επαγγελματίες του διεθνούς κινηματογραφικού χώρου, στο πλαίσιο μιας τριήμερης διοργάνωσης, παράλληλα με το κυρίως Φεστιβάλ, στη Λεμεσό (27 – 29 Απριλίου 2023). Οι δημιουργοί θα παρουσιάσουν κινηματογραφικά σχέδια για παραγωγή ταινιών μυθοπλασίας μεγάλου μήκους, που βρίσκονται σε στάδιο ανάπτυξης

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Dot.on.the.Map Industry Days: Η Κύπρος στον κινηματογραφικό χάρτη

Κύριος στόχος της διοργάνωσης παραμένει η εξωστρέφεια της κυπριακής κινηματογραφίας, και η εκπαίδευση και δικτύωση των Κύπριων δημιουργών λέει η Δανάη Στυλιανού, επικεφαλής Dot.on.the.Map Industry Days.

Το Dot.on.the.Map Industry Days κατάφερε να ξεπεράσει τα γεωγραφικά σύνορα του μικρού μας νησιού και να προσελκύσει το ενδιαφέρον σημαντικών προσωπικοτήτων της οπτικοακουστικής βιομηχανίας από την Ευρώπη και τη Μέση Ανατολή.

στο πλαίσιο του φόρουμ συμπαραγωγής Dot.on.the.Map MeetingPoint, μέσα από τη διοργάνωση «pitching». Στόχος, οι μελλοντικές συνεργασίες με άλλους κινηματογραφιστές, παραγωγούς, χρηματοδότες, salesagents, εκπρόσωπους τηλεοπτικών καναλιών, κινηματογραφικών και τηλεοπτικών πλατφορμών, διανομείς, εκπρόσωπους φεστιβάλ και χρηματοδοτικούς φορείς για τον κινηματογράφο. Επιπλέον, το Dot.on.the.Map CinemaTalks – το εκπαιδευτικό μέρος της διοργάνωσης – προσφέρει μια σειρά από εκπαιδευτικά σεμινάρια, και ομιλίες με διακεκριμένους επαγγελματίες του σινεμά. Στόχος των διοργανώσεων είναι η εξέλιξη της πρωτοβουλίας αυτής σε μια δυναμική πλατφόρμα σύνταξης καλλιτεχνικών και οικονομικών συνεργασιών, καθώς επίσης η ανάπτυξη της κινηματογραφικής τέχνης και βιομηχανίας στην Κύπρο, αλλά και η αναβάθμισή της ως σημείου διασύν-

δεσος επαγγελματιών της εγγύς περιοχής με τον διεθνή χώρο. Κύριος στόχος της διοργάνωσης παραμένει η εξωστρέφεια της κυπριακής κινηματογραφίας, και η εκπαίδευση και δικτύωση των Κύπριων δημιουργών.

–**Τι έχει επιτευχθεί στα τέσσερα χρόνια του DOT.ON.THE.MAP;**

–Μέσα στα μόλις τέσσερα χρόνια διεξαγωγής του, το Dot.on.the.Map Industry Days κατάφερε να ξεπεράσει τα γεωγραφικά σύνορα του μικρού μας νησιού και να προσελκύσει το ενδιαφέρον σημαντικών προσωπικοτήτων της οπτικοακουστικής βιομηχανίας από την Ευρώπη και τη Μέση Ανατολή, οι οποίοι παρίστανται στη διοργάνωση με στόχο κυρίως την αναζήτηση ευκαιριών συμπαραγωγής, πώλησης, προώθησης και διανομής ταινιών μυθοπλασίας μεγάλου μήκους. Παράλληλα, χρόνο με τον χρόνο μεγαλώνει και ο αριθμός των προτάσεων που υποβάλλονται στο φόρουμ συμπαραγωγής μας, με το ενδιαφέρον των δημιουργών να αυξάνεται, κυρίως λόγω της υψηλού επιπέδου της διοργάνωσης, αλλά και των ευκαιριών δικτύωσης που παρέχονται.

–**Έχει η Κύπρος τις δυνατότητες να γίνει κινηματογραφικός προορισμός σε επίπεδο δημιουργίας/παραγωγής αλλά και φεστιβαλικής;**

–Παρά το μικρό της μέγεθος, η Κύπρος σαφώς μπορεί να αποτελέσει πόλο έλξης κινηματογραφικών παραγωγών λόγω του ιδιαίτερου σκηνικού που μπορεί να

προσφέρει (locations) ειδικά σε ό,τι αφορά εξωτερικούς χώρους γυρισμάτων, καθώς και τον ευνοϊκό καιρό. Επίσης, υπάρχει σημαντική πρόσδεση στην τεχνονομία των κινηματογραφικών συνεργειών μας και των υπηρεσιών που προσφέρουν. Παράλληλα, ως μέλος της ευρωπαϊκής οικογένειας, η Κύπρος προσφέρει ευκαιρίες συμπαραγωγής ως μειοψηφικός συμπαραγωγός, μέσα από το σχετικό πρόγραμμα του υπουργείου Πολιτισμού. Επιπλέον, ο οργανισμός Cyprus Film Commission – Invest Cyprus υλοποιεί το σχέδιο προώθησης οπτικοακουστικής βιομηχανίας, που προσελκύει το ενδιαφέρον ξένων επενδυτών, καθώς δίνονται οικονομικά κίνητρα γ' αυτό τον σκοπό. Μέσα από αυτά τα δύο σχέδια βλέπουμε ότι η Κύπρος έχει τη δυνατότητα να μπει ακόμα πιο δυναμικά στην παγκόσμια κινηματογραφική βιομηχανία. Σε ό,τι αφορά τα Φεστιβάλ, η Κύπρος έχει να επιδείξει τουλάχιστον τέσσερα μεγάλων εμβέλειας διεθνή φεστιβάλ κινηματογράφου, όπως το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογραφικών Μères – Κύπρος, το Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου, το Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού και το Διεθνές Φεστιβάλ του Σινεμά Animation στην Ύψαιθο. Συνεπώς, τις τελευταίες δύο δεκαετίες τουλάχιστον, η Κύπρος, με τη στήριξη κρατικών χορηγιών, και τη σκληρή δουλειά μερικών αφοσιωμένων ανθρώπων του σινεμά, κατάφερε να δημιουργήσει τέσσερα τουλάχιστον αξιόλογα φεστιβάλ κινηματογράφου που εστιάζουν αποκλειστικά στον ανεξάρτητο κινηματογράφο, φιλοξενώντας και βραβεύοντας κάθε χρόνο σπουδαίες ταινίες αλλά και μερικούς από τους πιο αξιόλογους δημιουργούς του παγκόσμιου στερέωματος.

–**Τι μπορούμε να πούμε για τις φετινές συμμετοχές;**

–Φέτος, στο φόρουμ συμπαραγωγής του Dot.on.the.Map Industry Days – που υλοποιείται σε συνεργασία με την Αγορά του Διεθνούς Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Θεσσαλονίκης – θα δούμε προτάσεις ταινιών υποβληθείσες από τη Γαλλία, τον Λίβανο, το Ισραήλ, την Αίγυπτο, την Ελλάδα και την Κύπρο. Παράλληλα, θα καλωσορίσουμε στην Κύπρο διεθνείς επαγγελματίες από 15 και πλέον χώρες, που θα παρακολουθήσουν το pitching και θα συμμετέχουν σε κατ' ιδίαν συναντήσεις με τους δημιουργούς και την τοπική κινηματογραφική κοινότητα. Όλες οι δράσεις θα πραγματοποιηθούν στην αγγλική γλώσσα.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

kouroupakis@kathimerini.com.cy

Τον γάτο μου τον λεν Σωτήρη

Η παράσταση «Τον γάτο μου τον λεν Σωτήρη» είναι ένας τραγικός μονόλογος με κωμικά στοιχεία, σε κείμενο και σκηνοθεσία του Κωνσταντίνου Τσίτουση με πρωταγωνιστή τον Γιώργο Αναγιωτό. Ο εγκλισημός ενός τριανταπεντάρη σε ένα υπόγειο έπειτα από μια τεράστια παγκόσμια καταστροφή απροσδιόριστου φύσεως, τον φέρνει αντιμέτωπο με την περασμένη ζωή του. Η σταδιακή απώλεια μνήμης και η έλλειψη φαγητού θα τον φέρουν αντιμέτωπο με ένα δύσκολο δίλημμα. Δεν πρέπει κανείς να περιμένει το τέλος του κόσμου για να αγαλιάσει αυτούς που αγάπησε η να ενδώσει στα πάθη που απέφευγε μια ζωή. Η νέα γενιά πρέπει να πετάξει τα βραβίδια που της φόρτωσε η προηγούμενη και ενδοξότερη γενιά. Οι προσδοκίες της προηγούμενης γενιάς πέσαν στο κενό και εμείς με φόρα από τον Άρη. Η παράσταση στηρίζεται από το πρόγραμμα Βήμα Σε Νέους Καλλιτέχνες.

Παραστάσεις: Τετάρτη 5 Απριλίου, Σάββατο 8 Απριλίου, Κυριακή 9 Απριλίου, ώρα 8:30 μ.μ. Flea Theatre, Γιάννη Κορομιά, Λευκωσία. Πληροφορίες τηλεφώνω 97680073.

«Παράνοια» της Ρήνας Κατσελλή

Ο Όμιλος Λογοτεχνίας και Κριτικής, οι εκδόσεις Αρμίδα και ο Λαογραφικός Όμιλος Κερύνειας παρουσιάζουν το μυθιστόρημα της Ρήνας Κατσελλή «Παράνοια» εκδ. Αρμίδα 2022. Χαιρετίζουν θα απευθύνουν οι: Χάρης Ιωαννίδης από τις Εκδόσεις Αρμίδα, η Δώρα Κατσελλή, πρόεδρος του Λαογραφικού Ομίλου Κερύνειας, δρ Λεωνίδας Γαλάτζης,

Ατομική έκθεση του Μεσολογιτή εικαστικού Κωνσταντίνου Μάσσου φιλοξενεί από την Παρασκευή 7 Απριλίου η γκαλερί Stand In Line, στη Λευκωσία.

πρόεδρος του Ομίλου Λογοτεχνίας και Κριτικής.

Την παρουσίαση του βιβλίου θα κάνουν οι: δρ Σταυρούλα Μπίου, επιμελήτρια ελληνικών εκδόσεων Αρμίδα, Σάββας Βαρυβίδης, ποιητής, Λεωνίδας Γαλάτζης, ποιητής – φιλόλογος. Τετάρτη, 5 Απριλίου, ώρα 7:00 μ.μ., Κέντρο Τέχνης και Πολιτισμού – Θέατρο Χώρα, Κοραή 1, Λευκωσία.

Dance Artists in Residency

Η χορευτική βραδιά με τον τίτλο D.A.I.R. (Dance Artists in Residency) 8 Απριλίου, στο black box του Εγκώμιου Πολιτιστικού Κέντρου, με τέσσερα εισοδάκια χορευτικά κομμάτια. Η αυ-

Καυστική σάτιρα και κριτική για την πορεία και την εξέλιξη του ανθρώπου, σε μια ελεύθερη διασκευή των κειμένων του Φραντς Κάφκα, σε μια παράσταση βαριετέ κόντρα στις κλίσε αναπαραστάσεις του διάσημου πιθήκου Red Peter από τον Νεοκλή Νεοκλέους.

λαία ανοίγει με το «I. am» ένα χοροθεατρικό εικοσάλεπτο με τη Νικόλ Γιάννακα στην πιο παραστατικά αυτοσαρκαστική στιγμή της ως σήμερα καλλιτεχνικής ζωής της. Η Μελίνα Ιωαννίδου υπογράφει το έργο με τίτλο «Παπούτσι από τον τόπο σου/ A Shoe from the Homeland». Μαζί επί σκηνής η Άννα Νικολάου και ο Γιάννης Οικονομίδης με το τρίτο κατά σειρά κομμάτι της βραδιάς, με τον τίτλο «Resistraw». Η Ανίσια Μιχαήλ, πρωταγωνίστρια της υποβλητικής butoh περφόρμανς «Οδός Λύτρωσης», βήμα προς βήμα, ανάσα προς ανάσα μάς συντονίζει σε μια πορεία που εκκινώντας από το τραύμα οδηγεί στα-

διακά στην επούλωση και εντέλει στη λύτρωση.

D.A.I.R. στο Εγκώμιο Πολιτιστικό Κέντρο, Νέας Εγκώμης 8 Έγκωμη, Λευκωσία, Σάββατο 8 Απριλίου στις 7:00 μ.μ.

Stand In Line: Κων. Μάσσος

Ατομική έκθεση του Μεσολογιτή εικαστικού Κωνσταντίνου Μάσσου φιλοξενεί από την Παρασκευή 7 Απριλίου η γκαλερί Stand In Line, στη Λευκωσία. Στα έργα του πρωταγωνιστούν ακροβάτες, ζυλοπόδαροι, μπαλόνια, δελφίνια που κάνουν ζογκλερικά στον ουρανό, ένα χάρτινο караβάκι, κορίτσια που κάνουν κούνια, ένα «τρενάκι» μασκα-

ράδων, μια σκηνή από μαύρο θέατρο και παιδιά που επιδίδονται στο παιχνίδι της διελκυστίνδας. Όπως επισημειώνει η ιστορικός τέχνης Ναταλία Μπιστώνη, το παιχνίδι, το ρωμαϊκό ludus, η διάχυση του παιγνιακού πνεύματος στη «σοβαρή» ζωή χαρακτηρίζει αυτή τη φορά τη δουλειά του. «Ο ζωγράφος δημιουργεί χωροχρόνους ρεαλιστικούς και ταυτόχρονα αλληγορικούς, που έρχονται σε ρήξη με το αναμενόμενο. Κάθε εικόνα θα ήταν μια κανονική σκηνή αν δεν υπήρχε αυτό που την ανατρέπει, που την αναποδογυρίζει».

Γκαλερί Stand in Line, Μετοχίου 6Α, Άγιος Ανδρέας, Λευκωσία. Εγκαίνια: Παρασκευή 7 Απριλίου. Διάρκεια μέχρι 29 Απριλίου. Πληροφορίες τηλεφώνω 99412000.

Χορωδιακή Παρέλαση

Ο Δήμος Λευκωσίας και το υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας διοργανώνουν τη Μέρα Τραγουδιού με θέμα «Απ' τη Λευκωσία ως την καρδιά, τραγούδια μια αγκαλιά», την Κυριακή 9 Απριλίου 2023, από τις 12:00 το μεσημέρι μέχρι τις 5:30 το απόγευμα στους πεζόδρομους Λήδρας – Ονασαγόρου και την Πλατεία Ελευθερίας. Στο πλαίσιο της Μέρας Τραγουδιού, διοργανώνεται για ακόμα μια φορά η μεγάλη Χορωδιακή Παρέλαση. Από τις 12:00 το μεσημέρι μέχρι τις 2:00 το απόγευμα, μικροί και μεγάλοι θα ενδύσουν τις φωνές τους και θα κινηθούν από την Πλατεία Ελευθερίας προς τις οδούς Λήδρας και Ονασαγόρου, γεμίζοντας τους δρόμους στο κέντρο της Λευκωσίας με αγαπημένα τραγούδια. Στη συνέχεια, ακολουθεί συναυλία με έξι νεανικά σχολικά συγκροτήματα, τα οποία θα παρουσιαστούν στην Πλατεία

Ελευθερίας από τις 2:00 μέχρι τις 4:00 το απόγευμα στο Schoolfest 2023, το Παγκύπριο Φεστιβάλ Σχολικών Συγκροτημάτων.

Η μεγάλη αυτό μουσική δράση στο κέντρο της Λευκωσίας θα κλείσει με υπαίθρια συναυλία της Ορχήστρας ΣΙΣΤΕΜΑ CYPRIUS στις 4:00 το απόγευμα στο κάτω διδύκωμα της Πλατείας Ελευθερίας.

Από τον πίθηκο στον Άνθρωπο

Καυστική σάτιρα και κριτική για την πορεία και την εξέλιξη του ανθρώπου, σε μια ελεύθερη διασκευή των κειμένων του Φραντς Κάφκα, σε μια παράσταση βαριετέ κόντρα στις κλίσε αναπαραστάσεις του διάσημου πιθήκου Red Peter από τον Νεοκλή Νεοκλέους και το θέατρο Αντίλογος. Σκοπός της παράστασης είναι να καταφέρει να επικοινωνήσει με τους θεατές, το ιδιόμορφο, εκπληκτικό αυτό κείμενο του Κάφκα, το οποίο μας παροτρύνει να σκεφτούμε και να αναθεωρήσουμε μερικά πράγματα στην προσηπική μας ζωή ή στη ζωή γενικότερα. Η μουσική της Χριστίνας Αργύρη και οι στίχοι του Σταύρου Σταύρου σε συνάρτηση με το διασκευστικό κείμενο και την σκηνοθετική προσέγγιση, έχουν ως επίκεντρο την ανθρώπινη φύση και απευθύνουν στους θεατές το ερώτημα τι θα άλλαζε στο κείμενο αν τον ρόλο του πιθήκου έπαιρνε ένας πρόσφυγας, ή μια τραβεστί, ή ένας ζήντιανος;

Παραστάσεις: Κάθε Σάββατο στις 8:00 μ.μ. και Κυριακές στις 7:00 μ.μ. Σταθμικό Θέατρο Κάτω Σκηνή (Υπόγειο), Λεμεσό: Θέατρο Ριάλτο: Τρίτη, 11 Απριλίου, 8:30 μ.μ. Πληροφορίες και κρατήσεις : 99 25 1331.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολογίας: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρπόλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΛΑΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΑΤΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Ζήσε από κοντά τον παλμό του **UEFA Champions League!**

Κάνε τις αγορές σου με κάρτες Mastercard® της Ελληνικής Τράπεζας
από **27/03** έως **18/04**

και διεκδίκησε **1 από τα 4 διπλά ταξιδιωτικά πακέτα**
για να παρακολουθήσεις από κοντά έναν από τους ημιτελικούς
του **UEFA Champions League** στις 16 ή 17 Μαΐου!

Τα εισιτήρια είναι προσφορά της Mastercard,
επίσημου χορηγού του UEFA Champions League.

Μάθε πώς στο
<https://www.hellenicbank.com/UCL>

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις.

Με αύξηση 26% ο φετινός Απρίλης στα αεροδρόμια

Πέραν των 450 χιλιάδων θα ταξιδέψουν τις δύο πρώτες εβδομάδες του μήνα από και προς τα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Ποδαρικό στην καλοκαιρινή τουριστική σεζόν θα κάνει ο Απρίλιος με ικανοποιητικές αφίξεις και πληρότητες ξενοδοχείων για την περίοδο του Πάσχα. Από την προηγούμενη εβδομάδα η ζήτηση για ταξίδια έχει αρχίσει να ανεβαίνει από τους τουρίστες του εξωτερικού, ενώ και οι κάτοικοι Κύπρου έχουν δείξει αυξημένη προτίμηση σε μια εξόρμηση σε Ελλάδα και ευρωπαϊκούς προορισμούς για την ερχόμενη εβδομάδα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα μια αύξηση της επιβατικής κίνησης κατά 26% σε σχέση με τον Απρίλιο 2022. Κινητικότητα καταγράφεται και στα ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα εντός Κύπρου, με την εκτίμηση για γενικές πληρότητες γύρω στο 50% τις δύο πρώτες εβδομάδες Απριλίου. Ψηλότερες του μέσου όρου αναμένονται βεβαίως οι πληρότητες στις τουριστικές παραλιακές περιοχές της Πάφου και της ελεύθερης Αμμοχώστου. Όπως εξηγούν οι τουριστικοί φορείς στην «Κ», οι επιδόσεις του Πάσχα είναι ενδεικτικές για το τι θα ακολουθήσει

Οι αγορές που κινούνται ελαφρώς πιο πάνω από τα περσινά νούμερα όπως τουρίστες από Πολωνία, προτιμούν Πάφο και Λεμεσό, ενώ οι Σκανδιναβοί τείνουν να επιλέγουν διακοπές σε Αγία Νάπα και Πρωταρά.

την υπόλοιπη καλοκαιρινή σεζόν και τα πράγματα δείχνουν να είναι θετικά. Κρατήσεις καλύτερες από πέρσι και επιδόσεις που πλησιάζουν τα επίπεδα του 2019.

Σχεδόν μισό εκατ. επιβάτες

Πιο ξεκάθαρη εικόνα για την περίοδο του Πάσχα δίνουν τα στοιχεία από την Hermes Airports σε σχέση με τον όγκο της επιβατικής κίνησης τις δύο πρώτες εβδομάδες Απριλίου. Σύμφωνα με την Μαρία Κουρούπη, Ανώτερη Διευθύντρια Αεροπορική Ανάπτυξης, Μάρκετινγκ & Επικοινωνίας της Hermes Airports, τις επόμενες μέρες καταγράφεται αύξηση της επιβατικής κίνησης λόγω των διακοπών του Πάσχα. Πιο συγκεκριμένα, περισσότεροι από 450 χιλιάδες θα ταξιδέψουν τις πρώτες δύο βδομάδες από και προς τα δύο αεροδρόμια της Κύπρου –το αεροδρόμιο Λάρνακας θα εξυπηρετήσει περίπου 310 χιλιάδες επιβάτες, ενώ το αεροδρόμιο Πάφου γύρω στις 148 χιλιάδες επιβάτες. Μάλιστα, ο φετινός Απρίλιος καταγράφει αύξηση 26% στην επιβατική κίνηση σε σύγκριση με τον Απρίλιο του 2022, ενώ ο μέσος όρος στις πληρότητες πλησιάζει το 80%. Οι χώρες που ξεχώρισαν και συνεχίζουν να καταγράφουν ανοδική πορεία –πέραν του Ηνωμένου Βασι-

Με το δεξί ανοίγει η φετινή καλοκαιρινή σεζόν. Από την προηγούμενη εβδομάδα άρχισαν να καταφάνουν οι πρώτοι τουρίστες για τις πασχαλινές τους διακοπές, με τις πληρότητες να ξεπερνούν τα περσινά επίπεδα. Ανάλογα θα κινηθεί και το υπόλοιπο καλοκαίρι.

λείου– είναι η Ελλάδα, το Ισραήλ, η Γερμανία και η Πολωνία.

Καλύτερα από πέρσι

«Είναι το πρώτο πικ της τουριστικής βιομηχανίας για φέτος και αντανακλά την υπόλοιπη σεζόν», ανέφερε μιλώντας στην «Κ» ο Χάρης Παπαχαράλαμπος εκπρόσωπος Τύπου του Acta. Άρα εκτιμάται ότι και την υπόλοιπη σεζόν θα κινηθεί ανάλογα. Θετικές οι ενδείξεις, περιγράφει ο γενικός διευθυντής του ΠΑΣΥΣΕ Φιλόκυπρος Ρουσούνιδης και αναφέρει χαρακτηριστικά ότι μπαίνουμε με το δεξί στην καλοκαιρινή τουριστική σεζόν. Ήδη, αυτό καταγράφεται από τα επίπεδα της τουριστικής ροής για την περίοδο του Πάσχα. Οι αγορές που μονοπωλούν τις κρατήσεις στα ξενοδοχεία προέρχονται κυρίως από την αγορά της Μεγάλης Βρετανίας, της Σκανδιναβίας και της Πολωνίας.

Οι αγορές που κινούνται ελαφρώς πιο πάνω από τα περσινά νούμερα όπως τουρίστες από Πολωνία προτιμούν Πάφο και Λεμεσό, ενώ οι Σκανδιναβοί τείνουν να επιλέγουν διακοπές σε Αγία Νάπα και Πρωταρά. Παρά τις θετικές ενδείξεις, η σεζόν θα πάρει μπρος από

τον Μάιο και μετά. Προς το παρόν, τα περισσότερα ξενοδοχεία –στην ελεύθερη Αμμόχωστο κυρίως– δεν έχουν ανοίξει. Τα περισσότερα είναι σε διαδικασία ανοίγματος και μέχρι τα μέσα Απριλίου η συντριπτική πλειοψηφία των μονάδων θα έχει λειτουργήσει.

Ικανοποιημένοι στην Πάφο

Γύρω στο 65% υπολογίζονται οι μέσες πληρότητες για τις δύο πρώτες εβδομάδες του Απριλίου, στα ξενοδοχεία της Πάφου. Σύμφωνα με τον πρόεδρο ΠΑΣΥΣΕ Πάφου, Θάνο Μιχαηλίδη, αυτήν την εβδομάδα κάνουν τις διακοπές τους οι τουρίστες –κυρίως οικογένειες από Ηνωμένο Βασίλειο, Πολωνία Γερμανία– που εκμεταλλεύονται την άπαυλα του καθολικού Πάσχα (9 Απριλίου). Ακολουθώς, την ερχόμενη εβδομάδα τα ξενοδοχεία θα υποδεχτούν τον εγχώριο τουρισμό –όσους τουλάχιστον επιλέξουν να γιορτάσουν το ορθόδοξο Πάσχα (16 Απριλίου) με διακοπές εντός Κύπρου. Φυσικά ο όγκος των τουριστών θα είναι αισθητά χαμηλότερος, ενώ και η διάρκεια των διακοπών πιο σύντομη, 1-2 διανυκτερεύσεις, σε σύγκριση με τους ξένους τουρίστες των οποίων η μέση διάρκεια

Γύρω στο 65% υπολογίζονται οι μέσες πληρότητες για τις δύο πρώτες εβδομάδες του Απρίλη στα ξενοδοχεία της Πάφου.

διακοπών είναι μίας εβδομάδας. Μετά τις δύο πρώτες εβδομάδες οι πληρότητες στα ξενοδοχεία της Πάφου μειώνονται αισθητά, με το ποσοστό να κυμαίνεται για όλο τον μήνα γύρω στο 60%.

+20% από πέρσι

Καλύτερες από πέρσι οι πληρότητες στα ξενοδοχεία της Αγίας Νάπας και του Πρωταρά, τα οποία ξεκίνησαν να ανοίγουν από την 1η Απριλίου και θα συνεχίσουν να ανοίγουν μέχρι τέλος Απριλίου και αρχές Μαΐου. Την εικόνα για το πώς θα κινηθεί τουριστικά η πασχαλινή περίοδος έδωσε ο πρόεδρος του ΠΑΣΥΣΕ Αμμοχώστου Δώρος Τάκκας. Όπως ανέφερε, όσα ξενοδοχεία άνοιξαν φαίνεται να έχουν πληρότητες καλύτερες από το 2022. Συνολικά, κατά

μέσο όρο, ο Απρίλιος και ο Μάιος θα κινηθεί ελαφρώς καλύτερα από τον αντίστοιχο περσινό. Πρόκειται για μια μέση αύξηση γύρω στο 20%. Όσον αφορά τις τουριστικές αγορές, δεν υπάρχουν και δεν αναμένονται εκπλήξεις, έτσι οι κρατήσεις στα ξενοδοχεία προέρχονται από το Ηνωμένο Βασίλειο, Πολωνία και χώρες της Σκανδιναβίας. Σημειώνεται ότι οι εκτιμήσεις αφορούν την περίοδο μέχρι τέλος Μαΐου, αφού το τουριστικό ρεύμα οδηγείται σε μεγάλο βαθμό από κρατήσεις της τελευταίας στιγμής.

Μικρές αποδράσεις

Την ίδια ώρα οι Κύπριοι ταξιδεύουν ασταμάτητα. Μετά τα μέσα του 2022 όταν ο κορωνοϊός μπήκε στο περιθώριο, επανήλθαν και οι Κύπριοι όπως και οι Ευρωπαίοι ταξιδιώτες στις προκορωνοϊού συνθήκες τους. Ως εκ τούτου, η ζήτηση για ταξίδια έχει, από το τέλος του 2022, αυξηθεί σημαντικά. Αυτή η τάση συνεχίζεται και τους πρώτους μήνες του 2023. Για την περίοδο του Πάσχα υπάρχει αρκετή ζήτηση. Σύμφωνα με τον κ. Παπαχαράλαμπος, οι Κύπριοι επιλέγουν τις μικρές αποδράσεις των 3-4 ημερών κυρίως και προ-

τιμούν με διαφορά τους ελληνικούς προορισμούς, αφού οι διακοπές τους σχετίζονται με τη θρησκευτική γιορτή. Πρώτη σε προτίμηση η Κέρκυρα και τα ελληνικά νησιά, κυρίως του Ιονίου, ενώ ψηλά στις προτιμήσεις είναι η Στερεά Ελλάδα, Πελοπόννησος και φυσικά Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Από εκεί και πέρα, ζήτηση έχουν κυρίως ευρωπαϊκοί προορισμοί –Ιταλία, Γαλλία, Αυστρία, Γερμανία, Πολωνία και βεβαίως και η Βρετανία. Οι περισσότεροι κάτοικοι Κύπρου που επιλέγουν διακοπές αυτήν την περίοδο έχουν προαγοράσει πακέτα διακοπών εδώ και καιρό σε σταθερές τιμές.

Ωστόσο, όσοι επιλέξουν αυτές τις μέρες να κάνουν Πάσχα στο εξωτερικό και κάνουν τώρα την κράτηση τους, είναι δεδομένο ότι θα βρουν τις τιμές ψηλότερες. Πάντως, τουλάχιστον μέχρι στιγμής, το κόστος των αεροπορικών εισιτηρίων δεν φαίνεται να είναι απαγορευτικό. Για παράδειγμα, μέχρι χθες, σε γνωστή ιστοσελίδα αναζήτησης αεροπορικών εισιτηρίων, το κόστος εισιτηρίου για Λάρνακα – Αθήνα (μετ' επιστροφής) από Μεγάλη Παρασκευή μέχρι Δευτέρα του Πάσχα, ξεκινά από 225 ευρώ.

Αύξηση μέχρι τον Οκτώβρη

Σε ό,τι αφορά το διάστημα που θα ακολουθήσει μετά το Πάσχα, συνεχίζει να παρουσιάζεται μια αισθητή αύξηση η οποία, σύμφωνα με τα δεδομένα που έχει ενώπιόν της η διαχειρίστρια εταιρεία των αεροδρομίων Λάρνακας και Πάφου, θα διαρκέσει μέχρι και τον Οκτώβριο. Όπως αναφέρει η κυρία Κουρούπη, η συνδεσιμότητα της χώρας έχει πλέον ενισχυθεί σημαντικά με απευθείας σύνδεση σε 38 χώρες με 140 προορισμούς και 50 αεροπορικές εταιρείες, επομένως υπάρχουν πολλές και διαφορετικές ευκαιρίες τόσο για τους κατοίκους της Κύπρου όσο και όλους όσους θέλουν να ταξιδέψουν από και προς την Κύπρο. Εκφράζει την αισιοδοξία ότι η καλοκαιρινή περίοδος θα συνεχίσει να έχει τη δυναμική των πρώτων μηνών της χρονιάς, οι οποίοι κατέγραψαν τους υψηλότερους αριθμούς περιόδου που καταγράφηκαν στα αεροδρόμια της Κύπρου. Πάντως, πρόσφατα το Διεθνές Συμβούλιο Αεροδρομίων (ACI Europe) κυκλοφόρησε την επιβατική κίνηση των ευρωπαϊκών αεροδρομίων όπου σημειώνεται πως τα αεροδρόμια της Κύπρου παρουσίασαν την μεγαλύτερη άφιξη, καταγράφοντας το εντυπωσιακό 92%, μαζί με την Μάλτα. «Στόχος μας είναι το 2023 να πλησιάσει τους αριθμούς που είχαμε δει το 2019, τη χρονιά που σημειώθηκε η καλύτερη επίδοση σε ό,τι αφορά την επιβατική κίνηση», επισημαίνει σχετικά.

Επίσημα στο 29,2% η Eurobank στην Ελληνική

Δόθηκε έγκριση από την ΕΚΤ για πώληση του 13,4% των μετοχών της τράπεζας που κατείχε η Wargaming έναντι 70 εκατομμυρίων ευρώ

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ενέκρινε τη συμφωνία πώλησης 13,4% της Ελληνικής Τράπεζας από την Wargaming στην Eurobank, ανεβάζοντας και επίσημα τη συμμετοχή της Eurobank στην Ελληνική Τράπεζα στο 29,2%.

Σύμφωνα με ανακοίνωση που δημοσιεύτηκε την Τρίτη 4 Απριλίου, η Wargaming ανακοίνωσε ότι έχει ολοκληρωθεί η πώληση στην Eurobank, μεριδίου 13,4% που η εταιρεία κατείχε στο μετοχικό κεφάλαιο της Ελληνικής Τράπεζας, έναντι 70 εκατομμυρίων. Η Wargaming, ωστόσο, παραμένει ο τέταρτος μεγαλύτερος μέτοχος της Ελληνικής με 6,8% του μετοχικού κεφαλαίου, με τη συνολική της επένδυση στην Ελληνική να ανέρχεται στα 127 εκατ. ευρώ.

Με τη σειρά της η Eurobank ανακοίνωσε κι αυτή στο Χρηματιστήριο Αθηνών την Τρίτη πως η συμμετοχή της Eurobank στην Ελληνική Τράπεζα ανέρχεται πλέον σε 29,2%. «Σε συνέχεια της από 1ης Δεκεμβρίου 2022 ανακοίνωσης, η Τράπεζα Eurobank Ανώνυμη Εταιρεία («Eurobank»), θυγατρική της Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Ανώνυμη Εταιρεία (Eurobank Holdings), ανακοινώνει ότι, μετά τη λήψη των σχετικών εποπτικών εγκρίσεων, ολοκλήρωσε την απόκτηση από τη Wargaming Group Limited ποσού 13,41% (55.337.721 μετοχές) στην Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ («Ελληνική Τράπεζα»), σημείωσε σχετικά. Επιστρέφοντας στην ανακοί-

Σε ανακοίνωση της Wargaming αναφέρεται ότι στόχος της επένδυσής της στην Ελληνική Τράπεζα ήταν η στήριξη της κυπριακής οικονομίας και η δημιουργία μιας υγιούς τράπεζας, ο οποίος έχει σήμερα πλήρως επιτευχθεί.

νωση της Wargaming, σημειώνει ότι, «όπως είναι γνωστό, η εταιρεία συμμετείχε στην αύξηση κεφαλαίου της τράπεζας το 2013, αφού η Ελληνική, εν μέσω της τότε οικονομικής κρίσης, ήταν η μοναδική τράπεζα στην Κύπρο που κάλυψε τις κεφαλαιακές της ανάγκες από τον ιδιωτικό τομέα, χωρίς κρατική στήριξη ή και κούρεμα κατα-

θέσεων. Η Wargaming στηρίζει όλες τις αυξήσεις κεφαλαίου στην Ελληνική Τράπεζα κατά την τελευταία δεκαετία. Στην πρώτη αύξηση κεφαλαίου το 2013, η Wargaming συμμετείχε με €40 εκατ., ενώ ακολούθησαν άλλες δύο επενδύσεις με 63 εκατ. και 24 εκατ. το 2014 και το 2019 αντίστοιχα. Στο διάστημα αυτών των δέκα χρόνων, η Ελληνική Τράπεζα

έχει εξελιχθεί σε έναν μεγαλύτερο, ισχυρότερο και υγιέστερο τραπεζικό και χρηματοοικονομικό όμιλο», σημειώνει η Wargaming.

Όπως σημειώνει στη σχετική ανακοίνωση που εξέδωσε η εταιρεία τεχνολογίας και παιχνιδιών την Τρίτη 4 Απριλίου, στόχος της Wargaming με την επένδυσή της στην Ελληνική Τρά-

πεζα ήταν η στήριξη της κυπριακής οικονομίας και η δημιουργία μιας υγιούς τράπεζας, ο οποίος έχει σήμερα πλήρως επιτευχθεί. Σημειώνεται ότι κ. Χ. Χατζηνσταυρής παραμένει στο Δ.Σ. της Ελληνικής εκ μέρους της Wargaming. Σε δηλώσεις του, ο κ. Χατζηνσταυρής ανέδειξε ότι η Wargaming συνεχίζει να πιστεύει στο μέλλον και στις προ-

οπτικές ανάπτυξης της Ελληνικής Τράπεζας. «Η πώληση ποσοστού 13,4% από τη Wargaming (από συνολικό ποσοστό 20,2% των μετοχών που κατέχει) στην Eurobank, αποτελεί πώληση σε έναν αξιόπιστο αντισυμβαλλόμενο, ο οποίος μπορεί να προσθέσει αξία στην Ελληνική, και όχι σε ένα ευκαιριακό επενδυτή», υπογράμμισε.

Για πρώτη φορά με ομόλογο βιωσιμότητας η Κύπρος

Αντλησε 1 δισ. ευρώ μέσω έκδοσης 10ετούς διάρκειας και με επιτόκιο 4,21%

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Στις αγορές βγήκε την Τρίτη 4 Απριλίου 2023 η Κύπρος μέσω ομολόγου βιωσιμότητας για πρώτη φορά στην ιστορία της, αντλώντας 1 δισεκατομμύριο ευρώ. Η απόδοση με βάση την τιμή του ομολόγου διαμορφώθηκε στο 4,21%, με ετήσιο ονομαστικό επιτόκιο 4,12%, ενώ η ζήτηση από τους επενδυτές ξεπέρασε τα 12,1 δισεκατομμύρια ευρώ. Στις πρώτες 30-35 ημέρες διακυβέρνησης της νέας Κυβέρνησης η Κυπριακή Δημοκρατία βγήκε στις αγορές με ένα νέο είδος ομολόγου, με «πράσινο» προσανατολισμό. Την προετοιμασία της έκδοσης είχε κάνει η προηγούμενη ηγεσία του υπουργείου Οικονομικών, ωστόσο η παρούσα ανέμενε την κατάλληλη στιγμή για να είναι επιτυχημένη. Το κλίμα με τις τράπεζες στην Αμερική, στην Ελβετία και η όλη σύγχυση με την επενδυτική κοινότητα και τη γενικότερη αναταραχή στις αγορές φαίνεται να καθυστέρησε λιγάκι την διαδικασία της έκδοσης. Η «Κ» είχε γράψει

Η Κύπρος διαθέτει σημαντική ρευστότητα, η οποία είναι επαρκής να καλύψει κατά 3,5 φορές τις χρηματοδοτικές ανάγκες της φετινής χρονιάς.

πως η Κύπρος θα έβγαине στις αγορές τις πρώτες ημέρες διακυβέρνησής της με ομόλογο βιωσιμότητας ύψους 1 δισ. ευρώ, ενώ οι ειδικοί είχαν «προβλέψει» απόδοση γύρω στο 4,10%. Τελικά βγήκε ελαφρώς πιο ακριβή η έκδοση, στο 4,21% και θεώρησε πιο σωστό να βγει στις αγορές η ΚΔ μετά την αξιολόγηση των Moody's και DBRS την περασμένη Παρασκευή. Η Κύπρος –όπως και όλα τα κράτη με τα επιτόκια που έχουν ανέβει αλλά και την οικονομική περιρρέουσα– δεν θα δανείζεται πλέον χρήματα από επενδυτές είτε για «πράσινους» σκοπούς, είτε για σκοπούς αναχρηματοδότησης του χρέους σε επίπεδα που δανειζόταν μέχρι και αρχές του 2022. Το τελευταίο 10ετές που εξέδωσε η Κύπρος αρχές του 2022 και είχε δανειστεί 1 δισ. ευρώ, είχε απόδοση 0,95%. Είναι αυξημένο κατά 3,4 φορές, γεγονός που καταδεικνύει ότι τα δεδομένα έχουν αλλάξει ριζικά από τότε.

Ικανοποιητική απόδοση

Πώς σχολιάζουν οι ειδικοί την έκδοση; Όπως αναφέρει ο οικονομικός αναλυτής της Athlos Capital, Φάνος Βλαδιμήρου, η Κύπρος αντλησε 1 δισ. ευρώ με επιτόκιο 4,219% (MS + 125bps) μέσω της έκδοσης 10ετους ομολόγου βιωσιμότητας.

Όπως εξήγησε, αυτή ήταν η πρώτη έκδοση ομολόγου βιωσιμότητας από την Κυπριακή Δημοκρατία και συγκέντρωσε ισχυρό ενδιαφέρον, αφού η συνολική ζήτηση ξεπέρασε τα 12,1 δισ. ευρώ. «Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα η απόδοση του ομολόγου (yield) να μειωθεί από το αρχικό guidance που ήταν στο (MS + 140bps)», σχολίασε. Ο κ. Βλαδιμήρου σημείωσε

πως, δεδομένων των διεθνών συνθηκών της συνεχούς αύξησης των επιτοκίων, η απόδοση του Κυπριακού ομολόγου κρίνεται απολύτως ικανοποιητική αφού είναι πολύ κοντά με την απόδοση του δεκαετούς ομολόγου της Ιταλίας. Ο οικονομικός αναλυτής της Athlos Capital υπογράμμισε ότι, η ζήτηση ήταν ιδιαίτερα ψηλή αφού οι επενδυτές αναγνωρίζουν την πρόοδο που έγινε στα δημόσια οικονομικά, καθώς και στον τραπεζικό τομέα της χώρας. Θέλοντας

Το τελευταίο 10ετές που εξέδωσε η Κύπρος αρχές του 2022 και είχε δανειστεί 1 δισ. ευρώ, είχε απόδοση 0,95%.

να δώσει συγκεκριμένα παραδείγματα, ο κ. Βλαδιμήρου σημείωσε πως, την περσινή χρονιά η Κύπρος παρουσίασε υψηλό ρυθμό οικονομικής

ανάπτυξης (5,6%), δημοσιονομικό πλεόνασμα (2,3% του ΑΕΠ), ενώ σημαντική βελτίωση σημειώθηκε και στον δείκτη δημοσίου χρέους

να είσαι εκεί

48^η ΠΟΡΕΙΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΣ

Για κάθε άτομο με εμπειρία καρκίνου.

Σε όλες τις πόλεις:
Οδικός έρανος - Πέμπτη 6 Απριλίου
Πορεία - Κυριακή 9 Απριλίου

Στηρίζουμε και φέτος τον Αντικαρκινικό Σύνδεσμο Κύπρου και τις υπηρεσίες ανακουφιστικής φροντίδας που προσφέρει δωρεάν, σε χιλιάδες ασθενείς.

Να είσαι εκεί!

Η εκπατρία πραγματοποιείται για την οικονομική ενίσχυση των υπηρεσιών του Αντικαρκινικού Σύνδεσμου Κύπρου σύμφωνα με τις πρόνοιες του Πεδι Διενέργειας Εράνου Νόμου του 2014 και τη σχετική Αδεια Εράνου με αριθμό Ν.Π. 71/2022 που χορηγήθηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών για την περίοδο 01/01-30/06/2023.

Μάθε περισσότερα στο
www.bankofcyprus.com/NaEisaiEkei

Ομάδα εργασίας για τη βιώσιμη χρηματοδότηση

Το Γραφείο Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους έχει συστήσει διυπουργική ομάδα εργασίας για τη βιώσιμη χρηματοδότηση (SFWG) η οποία, μαζί με τα αρμόδια υπουργεία και τις κυβερνητικές υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για τον προϋπολογισμό και την υλοποίηση έργων, αποτελεί βασικό στοιχείο της διακυβέρνησης γύρω από την αξιολόγηση και την επιλογή έργων στο πλαίσιο του πλαισίου βιώσιμης χρηματοδότησης της Δημοκρατίας. Η SFWG προεδρεύεται από τον ανώτερο υπεύθυνο του Γραφείου Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους για τη βιώσιμη χρηματοδότηση του χρέους και περιλαμβάνει επίσης εκπροσώπους από το υπουργείο Οικονομικών, από το υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, από το υπουργείο Ενέργειας, από το υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων/Αντιπρόεδρος του υπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας και από το υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων.

προς ΑΕΠ, ο οποίος μειώθηκε στο 86,5% από 101% το 2021. Τέλος, ο κ. Βλαδιμήρου συμπλήρωσε ως αξιοσημείωτο το γεγονός πως, η Κύπρος διαθέτει σημαντική ρευστότητα, η οποία είναι επαρκής να καλύψει κατά 3,5 φορές τις χρηματοδοτικές ανάγκες της φετινής χρονιάς.

Η Κυπριακή Δημοκρατία με βαθμό πιστοληπτικής ικανότητας BBB/σταθερό (Standard & Poor's), Ba1/θετικό (Moody's), BBB-/σταθερό (Fitch) και BBB/σταθερό (DBRS) έδωσε όρους εντολής στις επενδυτικές τράπεζες Barclays / HSBC / J.P. Morgan / Morgan Stanley (B&D) / Société Générale για την εκτέλεση έκδοσης του ομολόγου βιωσιμότητας.

Πράσινα vs Βιώσιμα

Τι είναι τα ομόλογα βιωσιμότητας και ποια η βασική τους διαφορά από τα πράσινα ομόλογα; Τα ομόλογα βιωσιμότητας είναι χρηματοοικονομικά μέσα σταθερού εισοδήματος (ομόλογα) όπου τα έσοδα θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση ή την αναχρηματοδότηση ενός συνδυασμού Πράσινων και Κοινωνικών Έργων και τα οποία ευθυγραμμίζονται με τα τέσσερα βασικά στοιχεία της Διεθνούς Ένωσης Κεφαλαιαγοράς (ICMA) Αρχές Πράσινων Ομολόγων και Αρχές Κοινωνικών Ομολόγων. Η κύρια διαφορά μεταξύ των πράσινων, κοινωνικών ομολόγων και ομολόγων βιωσιμότητας έγκειται στις βιώσιμες κατηγορίες τους για την κατανομή των εσόδων, τα ομόλογα βιωσιμότητας που πρέπει να συνδυάζουν κοινωνικές και πράσινες κατηγορίες.

Όλα τα υπουργεία της Δημοκρατίας έχουν λάβει γνώση των κριτηρίων επιλεξιμότητας των έργων βάσει του παρόντος πλαισίου και καλούνται να επισημάνουν στο Γραφείο Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους δυνητικά επιλέξιμες δαπάνες για περαιτέρω εξέταση προς κατανομή. Τα υπουργεία καλούνται να υποβάλλουν προτάσεις τουλάχιστον ετησίως σε σχέση με τον συνθήκη κύκλο προγραμματισμού του προϋπολογισμού τους, αλλά μπορούν επίσης να προτείνουν έργα προς εξέταση σε ad hoc βάση καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Η υποβολή από τα υπουργεία που προτείνουν δυνητικά έργα για κατανομή βάσει του παρόντος πλαισίου θα πρέπει όχι μόνο να αναφέρει σε ποιες επιλέξιμες πράσινες και κοινωνικές κατηγορίες θεωρούν ότι εμπίπτουν τα προτεινόμενα έργα, αλλά και τυχόν σημαντικούς περιβαλλοντικούς ή κοινωνικούς κινδύνους που συνδέονται με το έργο –πώς αξιολογήθηκαν και ποια είναι τα βασικά μέσα μετριασμού τους. Αυτό περιλαμβάνει την εξέταση του κατά πόσον τα έργα που ενδέχεται να επηρεάσουν τις τοπικές κοινότητες (π.χ. έργα υποδομής) απαιτούσαν εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων ή διαβούλευση με την κοινότητα και εάν έχουν εντοπιστεί τυχόν πιθανές αντιπαραθέσεις μαζί με τα πιθανά μέσα μετριασμού.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Τον ΧΟΛΓΚΕΡ ΣΜΙΕΝΤΙΝΓΚ και ΣΑΛΟΜΟΝ ΦΙΝΤΛΕΡ*

Η μείωση της ζήτησης αερίου, ασπίδα της Ευρώπης για τον επόμενο χειμώνα

Υποστηριζόμενο κυρίως από μια άνοδο της εγχώριας ζήτησης μετά την πανδημία, το πραγματικό ΑΕΠ αυξήθηκε πολύ πάνω από τον ετήσιο ρυθμό τάσης του κατά 1,3% τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2022 και παρά την έναρξη του πολέμου στην Ουκρανία τον Φεβρουάριο και τους περιοριστικούς όρους στο λιμάνι της Σαγκάης τον Απρίλιο και τον Μάιο του 2022. Ωστόσο, όταν ο Ρώσος πρόεδρος έκλεισε τον αγωγό Nord Stream 1 στα τέλη Αυγούστου πέρυσι, οι φόβοι για έλλειψη φυσικού αερίου κατακυριεύσαν την περιοχή. Ο αγώνας για την αγορά υδρογονανθράκων φυσικού αερίου με οποιoδήποτε τίμημα, ώστε να προετοιμαστεί η Ευρώπη για τον χειμώνα 2022/2023, εκτινάξε τις τιμές. Η Ευρώζωνη υπέκυψε στη στασιμότητα στα τέλη του 2022. Η Ε.Ε. διαχειρίστηκε εξαιρετικά καλά τον χειμώνα. Την 1η Απριλίου οι εφεδρικές εγκαταστάσεις φυσικού αερίου είχαν καλύψει το 56% της χωρητικότητας. Η προσπάθεια του Πούτιν να εκβιάσει την Ευρώπη ώστε να εγκαταλείψει την Ουκρανία απέτυχε. Το φυσικό αέριο παραμένει ακριβό. Ωστόσο, οι

Η Ε.Ε. τελειώνει αυτή την περίοδο θέρμανσης με ρεκόρ αποθήκευσης μετά το 2015 και αυτό είναι θετικό για το μέλλον.

τιμές των συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης έχουν υποχωρήσει από τα επίπεδα-ρεκόρ του προηγούμενου έτους. Με λίγο ρωσικό αέριο για την αναπλήρωση της χωρητικότητας το καλοκαίρι, μάλιστα κινδυνεύει η Ευρώπη με ελλείψεις τον επόμενο χειμώνα, ειδικά εάν ο καιρός είναι λιγότερο ήπιος; Αν και δεν μπορούμε να το αποκλείσουμε, φαίνεται απίθανο. Η Ε.Ε. τελειώνει αυτή την περίοδο θέρμανσης με ρεκόρ αποθήκευσης μετά το 2015, οπότε χρειάζεται τώρα να αγοράσει πολύ λιγότερο αέριο από το συνηθισμένο. Από τον Μάιο έως τον Αύγουστο του 2022 η Ρωσία εξακολουθούσε να καλύπτει το 18% των εισαγωγών φυσικού αερίου της Ε.Ε.,

ενώ τώρα φθάνει στο 9%. Εάν παραμείνει σε αυτά τα επίπεδα, με τη Ρωσία να συνεχίζει να στέλνει φυσικό αέριο αγωγών στην Ουγγαρία και σε μερικές άλλες χώρες στον Νότο, το πιθανό έλλειμμα στις παραδόσεις ρωσικού φυσικού αερίου από τον Μάιο έως τον Αύγουστο 2023 έναντι του 2022 θα ισοδυναμούσε με λιγότερο από το ήμισυ του επιπλέον αερίου, που έχει ήδη αποθηκεύσει η Ε.Ε. Υποθέτουμε ότι η Ε.Ε. δεν θα καταναλώσει πολύ περισσότερο φυσικό αέριο τον επόμενο χειμώνα απ' ό,τι τον περασμένο. Η Γερμανία, λόγω χαρίν, χρησιμοποίησε 19,6% λιγότερο το τελευταίο εξάμηνο απ' ό,τι κατά μέσον όρο την περίοδο 2017-2021. Τέλος, καθώς οι εταιρείες προσαρμόζουν σταδιακά το ενεργειακό μείγμα τους και τα νοικοκυριά συνεχίζουν να ανακαινίζουν τα σπιτία τους ως απάντηση στις ακόμη υψηλές τιμές, αναμένουμε ότι η ζήτηση φυσικού αερίου θα μειωθεί περαιτέρω αντί να ανακαίφει.

* Ο κ. Χόλγκερ Σμιεντινγκ και Σάλομον Φίντλερ είναι οικονομολόγοι της Berenberg Bank.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΦΑΝΩΣΚΟ ΓΚΕΡΕΡΑ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Στις 28 Ιουνίου οι τράπεζες πρέπει να πληρώσουν μισό τρις. ευρώ

Οι χρηματοπιστωτικοί όμιλοι της Ευρώζωνς έχουν μέχρι στιγμής ξεπεράσει τις οικονομικές καταιγίδες, από τις οποίες βάλλονται τόσο οι Ηνωμένες Πολιτείες όσο και η Ελβετία. Αυτό έδωσε τη δυνατότητα στην ΕΚΤ να συνεχίσει να αυξάνει τα επιτόκια της για την καταπολέμηση του πληθωρισμού. Το έργο της προέδρου Κριστίν Λαγκάρντ, ωστόσο, πρόκειται να γίνει δυσκολότερο. Η 28η Ιουνίου είναι μία κομβική ημερομηνία για το ευρωπαϊκό τραπεζικό ημερολόγιο. Εκείνη την ημέρα οι τράπεζες πρέπει να αποπληρώσουν 550 δισ. ευρώ, που δανείστηκαν από το ειδικό ταμείο πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ (TLTROs) πριν από τρία χρόνια, κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Εκ πρώτης όψεως, αυτό θα πρέπει να είναι ευπρόσδεκτη είδηση για την ΕΚΤ που συρρικνώνει ήδη τον ισολογισμό της. Αυτά τα δάνεια της κατηγορίας TLTROs δόθηκαν με ευνοϊκότατα επιτόκια της τάξης του μείον 1%, καθιστώντας τα έναν αναχρονισμό σε μια εποχή αυστηρότερης πολιτικής. Η ΕΚΤ εκτιμά ότι τα δάνεια μείωσαν τα επιτόκια δανεισμού έως και 60 μο-

Πλησιάζει η ώρα της αποπληρωμής των δανείων TLTRO που έλαβαν από την ΕΚΤ στην πανδημία.

νάδες βάσης, που ισοδυναμεί με μεγάλη μείωση επιτοκίων. Ωστόσο, η ωρίμανση των TLTROs θα ανάγκαζε τις τράπεζες να αναζητήσουν άλλου κεφάλαια, προξενώντας αύξηση στο κόστος χρηματοδότησης. Εν τω μεταξύ, ήδη αντιμετωπίζουν μια συμπίεση, καθώς οι επενδυτές ανησυχούν περισσότερο για τον αντίκτυπο των υψηλότερων επιτοκίων και των απωλειών ακίνητης περιουσίας. Η πρόσθετη απόδοση, ή το σπρεντ, που απαιτούν οι επενδυτές για να διατηρούν τραπεζικά ομόλογα αντί κρατικών τίτλων έχει αυξηθεί κατά περίπου 35 μονάδες βάσης από τις αρχές Μαρτίου. Η Κριστίν Λαγκάρντ δήλωσε πως οι τράπεζες της Ευρώζωνς είναι καλά κεφαλαιοποιημένες και έχουν άφθονη ρευστότητα. Το πρόβλημα έγκειται στο ότι ο πεισμα-

τικά υψηλός πληθωρισμός, ο οποίος έφτασε στο 6,9% τον Μάρτιο, θα την αναγκάσει να ενισχύσει το επιτόκιο καταθέσεων σε επίπεδα υψηλότερα από το σημερινό 3%. Αυτό θα καταστήσει επίσης ακριβότερη τη χρηματοδότηση χρέους για τις τράπεζες. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θα μπορούσαν να βρουν έναν τρόπο να απαλύνουν αυτόν τον οδυνηρό αντίκτυπο, χωρίς να υπονομεύσουν τον αγώνα τους ενάντια στον πληθωρισμό. Για να γεφυρώσει την αποπληρωμή των 550 δισ. ευρώ, η ΕΚΤ θα μπορούσε να προσφέρει δάνεια, αλλά με μικρότερη διάρκεια από την αρχική τριετία και με υψηλότερα επιτόκια. Μια επιλογή θα ήταν να κρεωθεί στις τράπεζες ένα ασφαλιστικό στο επιτόκιο των πράξων κύριας αναχρηματοδότησης. Το ΜΡΟ –το επιτόκιο που πληρώνουν οι δανειστές για δάνεια μιας εβδομάδας από την ΕΚΤ– ορίζεται επί του παρόντος στο 3,5%, ήτοι 50 μονάδες βάσης πάνω από το βασικό επιτόκιο καταθέσεων. Αυτή η τιμολόγηση θα διασφάλιζε ότι θα έκαναν τη σχετική αίτηση μόνο τράπεζες, που όντως χρειάζονταν τα κεφάλαια.

Ισπανική πλάτη σε Κυπριακό υποσχέθηκε ο Σάντσεθ

Ο Ισπανός πρωθυπουργός ανακοίνωσε πως θα αναλάβει πρωτοβουλία για άρση του αδιεξόδου και επανέναρξη του διαλόγου

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Με υποσχέσεις για βοήθεια από πλευράς της Ισπανίας προκειμένου να αρθεί το τέλμα στο Κυπριακό συνοδεύθηκε η επίσημη επίσκεψη του πρωθυπουργού της Ισπανίας Πέδρο Σάντσεθ στη Λευκωσία. Οι τοποθετήσεις του Ισπανού πρωθυπουργού εκ των πραγμάτων έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα εάν συνοπολογιστεί πως για το δεύτερο εξάμηνο του 2023 η Ισπανία θα είναι η προεδρεύουσα χώρα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Κατά τη συνάντηση του Προέδρου της Δημοκρατίας με τον Πέδρο Σάντσεθ, οι δύο ηγέτες ασχολήθηκαν και με ζητήματα που αφορούν την Ε.Ε., όπως το μεταναστευτικό αλλά και τις επιπτώσεις

Ταύτιση απόψεων σημειώθηκε και στις προτεραιότητες που έχουν τεθεί από πλευράς της ισπανικής προεδρίας. Θέματα που έχουν να κάνουν με την ενεργειακή ανεξάρτηση της Ε.Ε., την πράσινη μετάβαση αλλά και τις εναλλακτικές ενεργειακές οδούς.

από τον πόλεμο στην Ουκρανία. Κατά τις κοινές δηλώσεις των δύο ηγετών, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αναφέρθηκε και στην πρωτοβουλία του για ενεργότερη εμπλοκή στο Κυπριακό και πως σε συνέχεια του πρόσφατου Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ενημέρωσε σχετικώς τον Ισπανό πρωθυπουργό.

Κυπριακό

Οι δημόσιες τοποθετήσεις του Ισπανού πρωθυπουργού ικανοποίησαν τη Λευκωσία δεδομένου και των καλών σχέσεων που διατηρεί η χώρα με την Τουρκία, κάτι που επισήμανε ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης. Ωστόσο αυτό που δεν πέρασε απαρατήρητο ήταν η απουσία αναφοράς, από πλευράς του Πέδρο Σάντσεθ, στην επιδίωξη της Λευκωσίας για ενεργότερη εμπλοκή της Ε.Ε. στο Κυπριακό. Θέμα το οποίο αναφέρθηκε μόνο ο Νίκος Χριστοδουλίδης τονίζοντας τον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει

Με ικανοποίηση έγιναν δεκτές οι τοποθετήσεις του πρωθυπουργού της Ισπανίας Πέδρο Σάντσεθ για στήριξη στις προσπάθειες επανέναρξης των συνομιλιών στο Κυπριακό.

η Ισπανία. «Ο ρόλος της προεδρίας του Συμβουλίου είναι σημαντικός σε τέτοιου είδους πρωτοβουλίες και υπό αυτό το πρίσμα, αλλά και λόγω του γεγονότος ότι η Ισπανία διατηρεί εξαιρετες σχέσεις με την Τουρκία, θεωρούμε ότι μπορεί να βοηθήσει και αυτήν την προσπάθειά μας για πιο ενεργή, πιο αποτελεσματική εμπλοκή της Ε.Ε. στις προσπάθειες για άρση του αδιεξόδου».

Ισπανική βοήθεια

Ο πρωθυπουργός της Ισπανίας μίλησε με θερμά λόγια για τις σχέσεις των δύο χωρών που συμπληρώνουν 55 χρόνια διπλωματικών σχέσεων. Επαναλαμβάνοντας τα σθεναρά στήριξη της χώρας

του, σε μια λύση «μόνιμης, δίκαιης που θα βασίζεται στα ψηφίσματα του ΟΗΕ και τις αρχές του διεθνούς δικαίου, βασισμένη στη δίκωνική/ δικονομική ομοσπονδία» που να διασφαλίζει την ασφάλεια, την ειρήνη και την ευημερία των πολιτών, ο κ. Σάντσεθ διαβεβαίωσε πως κατά την διάρκεια της Ισπανικής προεδρίας θα εργαστεί προς την κατεύθυνση αυτή τονίζοντας πως η «Κύπρος μπορεί να βασιστεί σε εμάς. Θα αναλάβουμε μια πρωτοβουλία για να ξαναεξεκινήσει ο διάλογος μεταξύ των μερών».

Ο Νίκος Χριστοδουλίδης ευχαρίστησε τον ομόλογό του για τη στήριξη στο Κυπριακό τονίζοντας πως η Ισπανία

έχει ιδιαίτερες ευαισθησίες για θέματα που αφορούν την κυριαρχία, εδαφική ακεραιότητα και ανεξαρτησία.

Μεταναστευτικό

Ψηλά στην ατζέντα της κατ' ιδίαν συνάντησης των δύο ηγετών ήταν το μεταναστευτικό, θέμα κοινού ενδιαφέροντος, με την κυπριακή πλευρά να επισημαίνει την ανάγκη για συμφωνία των κρατών-μελών στο Σύμφωνο Ασύλου για τη μετανάστευση. Κάτι που τόνισε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας στις κοινές δηλώσεις. «Είναι ένα θέμα που ως Ε.Ε. δεν καταφέραμε ακόμα να αντιμετωπίσουμε και θεωρώ ότι υπό την καθοδήγηση της Ισπανίας, που είναι

χώρα πρώτης γραμμής και αντιλαμβάνεται πολύ καλά τις προκλήσεις μέσα από το μεταναστευτικό, θα έχουμε εξελίξεις».

Ουκρανικό

Το ουκρανικό ζήτημα καθώς και η εισβολή της Ρωσίας ήταν ένα από τα θέματα που απασχόλησαν τους δύο ηγέτες, με τον Ισπανό πρωθυπουργό να αναφέρει πως«ζούμε τις συνέπειες ενός άδικου πολέμου». Έκανε λόγο για παραβίαση της εδαφικής ακεραιότητας της Ουκρανίας ενώ τόνισε πως θα πρέπει να διατηρηθεί η ενότητα στην Ε.Ε. η οποία να δλώνει συνεχώς αποφασιστικότητα για μια δίκαιη και μόνιμη

Οι προτεραιότητες της ισπανικής προεδρίας

Οι προτεραιότητες της ισπανικής προεδρίας ήταν ένα από τα θέματα που απασχόλησαν τους δύο ηγέτες με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να αναφέρει πως στα πλείστα των θεμάτων οι δύο κυβερνήσεις έχουν κοινές προεγγίσεις και αντιλήψεις. Τα ενεργειακά θέματα συγκαταλέγονται στις προτεραιότητες της Ισπανίας με στόχο την οριστική απεξάρτηση από τρίτες χώρες. Επίσης την αξιοποίηση εναλλακτικών οδών, οι διασυνδέσεις μεταξύ των κρατών-μελών, αλλά και η πράσινη μετάβαση θα είναι μέσα στις προτεραιότητες της ισπανικής προεδρίας. Ο Νίκος Χριστοδουλίδης ανέφερε πως η Λευκωσία συμφωνεί απόλυτα με τα θέματα που έχουν τεθεί από ισπανική πλευράς εκφράζοντας την ευχή να υπάρξει πρόοδος. Ο Νίκος Χριστοδουλίδης συνεχάρη δημόσια τον Ισπανό πρωθυπουργό για την ανάγκη η Ε.Ε. να είναι «στρατηγικά αυτόαρκής χωρίς να αποκλείουμε τη συνεργασία με τους εταίρους μας, όπως επίσης και η σημασία που θα προσδώσει η Ισπανία –δεν υπάρχει πιο κατάλληλο κράτος για να αναδείξει τη σημασία των σχέσεων της Ε.Ε. με τη Λατινική Αμερική, λαμβάνοντάς υπόψη τις διαχρονικές, ιστορικές τους σχέσεις».

λύση που θα εξασφαλίζει την κυριαρχία και εδαφική ακεραιότητα της Ουκρανίας. Από την πλευρά του ο Νίκος Χριστοδουλίδης εξέφρασε την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι η Ισπανική προεδρία θα δώσει ιδιαίτερη σημασία στις σχέσεις της Ε.Ε. με τα κράτη της Νότιας Γειτονίας. «Είναι απόλυτα κατανοητό και φυσιολογικό ότι η προσοχή μας είναι στραμμένη στην Ουκρανία ως αποτέλεσμα της απaráδεκτης ρωσικής εισβολής και τα όσα συμβαίνουν στη χώρα». Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας χαιρέτησε την απόφαση της Ισπανίας για σύγκληση Συνόδου Κορυφής τον ερχόμενο Δεκέμβριο με τα κράτη της Νότιας Γειτονίας.

Μετά το Πάσχα το επισκέψιμο αγρόκτημα

Συζητήσαν την τροποποιημένη πρόταση νόμου στην Επ. Εμπορίου – Τι προνοεί το αναθεωρημένο κείμενο

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Το αναθεωρημένο κείμενο της πρότασης νόμου για την ίδρυση και λειτουργία των επισκέψιμων αγροκτημάτων είχε χθες η επιτροπή εμπορίου της Βουλής. Πρόκειται για πρόταση νόμου του Αβέρωφ Νεοφύτου, εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού. Υπενθυμίζεται ότι η πρόωθηση του επισκέψιμου αγροκτήματος ήταν στις 23 προτάσεις Αβέρωφ για το 2023. Στη συζήτηση, η οποία έγινε με τη συμμετοχή τμημάτων τριών υπουργείων, εκπροσώπων του υφυπουργείου Τουρισμού, του ΕΤΕΚ, αλλά και περιβαλλοντικών οργανώσεων (Ομοσπονδίας Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου, Tetra Cypria), κατατέθηκαν απόψεις και προβληματισμοί σε σχέση με την χωροθέτηση των αγροκτημάτων και τον καθορισμό ζωνών.

Δικαίωμα υποβολής αίτησης για έκδοση άδειας έχουν φυσικά ή νομικά πρόσωπα τα οποία είναι εγγεγραμμένα στο μητρώο αγροτών και γεωργικών εκμεταλλεύσεων και ασκούν γεωργική δραστηριότητα, καθώς και εγγεγραμμένοι ιδιοκτήτες ή νόμιμοι κάτοχοι της γης.

Συγκεκριμένα, από πλευράς του Τμήματος Περιβάλλοντος η Ειρήνη Κωνσταντίνου έθεσε το θέμα της πρόνοιας χωροθέτησης του επισκέψιμου αγροκτήματος. Βάσει ευρωπαϊκής νομοθεσίας, όπως ανέφερε, το σχέδιο θα πρέπει να περάσει από στρατηγική εκτίμησης επιπτώσεων στο περιβάλλον, ως μια χωροθετική πολιτική για το επισκέψιμο αγρόκτημα, η οποία θα λύσει τα χέρια της περιβαλλοντικής αρχής ώστε να βλέπει να έργα επί ίσους όρους, αφού θα βάζει τις βασικές προϋποθέσεις, αποστάσεις από περιοχές, περιοχές αποκλεισμού κ.ο.κ, τότε θα λύσει το πρόβλημα αδειοδότησης. Ωστόσο ο πρόεδρος της Επιτροπής και βουλευτής του ΔΗΣΥ Κυριάκος Χατζηγιάννης, σημείωσε ότι μια τέτοια λογική δεν συνάδει με τη φιλοσοφία της πρότασης νόμου, σύμφωνα με την οποία πρέπει να δοθεί δι-

Για συνδυασμό του επισκέψιμου αγροκτήματος με δραστηριότητα όπως διανυκτέρευση και εστίαση θα πρέπει να εξασφαλίζεται η αντίστοιχη άδεια από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

νατότητα στους υφιστάμενους γεωργούς και κτηνοτρόφους να επεκτείνουν τη λειτουργία τους. Χαρακτήρισε ακόμη τα όσα ειπώθηκαν στο παρελθόν ως ακρείαστους φόβους, καθώς, όπως είπε, η φιλοσοφία διασφαλίζει απόλυτα ότι βάση είναι η γεωργική δραστηριότητα, δεν υπάρχει κανένα ενδεχόμενο εκμετάλλευσης από τον οποιοδήποτε και ως εκ τούτου θα πρέπει να διευκολυνθεί η δημιουργία επισκέψιμων αγροκτημάτων και όχι να παρεμποδίζεται. Από την πλευρά των αγροτικών οργανώσεων τονίστηκε η ανάγκη να μην προσφέρεται για επενδυτές αλλά να είναι μια πρόσθετη δυνατότητα που θα προσφέρεται στους αγρότες, προκειμένου να ενισχύσουν το εισόδημά τους. Το θέμα θα συζητηθεί εκ νέου στην Επιτροπή μετά το Πάσχα.

Τι προνοεί

Είναι γνωστό ότι το concept του επισκέψιμου αγροκτήματος υπάρχει ήδη στην Κύπρο, με αγροτεμάχια που αξιοποιούνται για γεωργικές δραστηριότητες να αξιοποιούνται επίσης και για τουριστικές επισκέψεις. Πλέον αυτές οι επιχειρήσεις θα θεσμοθετηθούν και θα μουν σε ένα νομικό πλαίσιο. Βάσει του τελευταίου

αναθεωρημένου κειμένου, επισκέψιμο αγρόκτημα σημαίνει την αγροτική εκμετάλλευση η οποία λειτουργεί ως αυτοτελής, οργανωμένη ανάπτυξη με ενιαία διαχείριση και έχει ως κύρια χρήση την γεωργική ή και κτηνοτροφική ή και αλιευτική δραστηριότητα. Στους όρους περιλαμβάνεται και η οικοτεχνική δραστηριότητα, τα προϊόντα της οποίας μπορεί να είναι χειροτεχνικά προϊόντα, φυτικής προέλευσης, από μέλι, ζωικά προϊόντα, με χώρα καταγωγής για το πρωταρχικό συστατικό, την Κύπρο. Αρμόδια αρχή είναι ο γενικός διευθυντής του υφυπουργείου Τουρισμού. Δικαίωμα υποβολής αίτησης για έκδοση άδειας λειτουργίας έχουν φυσικά ή νομικά πρόσωπα τα οποία είναι εγγεγραμμένα στο μητρώο αγροτών και γεωργικών εκμεταλλεύσεων και ασκούν γεωργική δραστηριότητα καθώς και εγγεγραμμένοι ιδιοκτήτες ή νόμιμοι κάτοχοι γης στην οποία αφορά η αίτηση και η οποία βρίσκεται σε πολεοδομική ζώνη όπου επιτρέπεται η λειτουργία του. Σημειώνεται επίσης ότι η άδεια λειτουργίας επισκέψιμου αγροκτήματος εκδίδεται από την αρμόδια αρχή, με βάση τον προβλεπόμενο στους κανονισμούς τύπου, στο όνομα του επιχειρηματία, εντός τριών μηνών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης,

και η άδεια ισχύει για περίοδο τριών ετών (με δυνατότητα ανανέωσης για περίοδο πέντε ετών κάθε φορά, με την καταβολή τέλους ανανέωσης).

Τονίζεται ότι, καμιά άδεια λειτουργίας επισκέψιμου αγροκτήματος δεν εκδίδεται ή ανανεώνεται, εκτός εάν το επισκέψιμο αγρόκτημα συνδυάζει τη γεωργική ή/και κτηνοτροφική ή/και αλιευτική δραστηριότητά του με διαμονή και διανυκτέρευση, πώληση παραδοσιακών προϊόντων, οικοτεχνική δραστηριότητα, αγροτική βιοτεχνία, εστίαση, αθλητικές δραστηριότητες, εκπαιδευτικές ή και ενημερωτικές δραστηριότητες, οינוποιείο, πεζοπορία κτλ. Σημειώνεται ωστόσο ότι γι' αυτές τις συμπληρωματικές χρήσεις απαιτείται η εξασφάλιση της αντίστοιχης άδειας από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Συνειπώς, για συνδυασμό του επισκέψιμου αγροκτήματος με δραστηριότητα όπως διανυκτέρευση και εστίαση θα πρέπει να εξασφαλίζεται η αντίστοιχη άδεια από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Προσφυγές σε 21 μέρες

Όπως προνοείται στο αναθεωρημένο κείμενο, κάθε επιχειρηματίας δύναται να ασκήσει προσφυγή εναντίον της απόφασης για τυχόν απόρριψη ή μη ανανέωση της άδειας λειτουργίας του, η οποία ασκείται γραπτώς εντός 21 ημερών από τη μέρα κοινοποίησης της απόφασης της αρχής. Η προσφυγή εξετάζεται από τον υφυπουργό Τουρισμού και η απόφαση δίνεται σε διάστημα 1 μήνα. Στις εξουσίες της αρμόδιας αρχής περιλαμβάνεται, η εκπόνηση πολιτικών που συμβάλλουν στην ανάπτυξη του θεσμού, η διενέργεια ελέγχων (εφόσον κρίνεται αναγκαίο, το υφ. Τουρισμού δύναται να αγοράζει υπηρεσίες ελέγχου από άλλους εξωτερικούς φορείς). Μπορεί επίσης να διενεργεί επιτόπιους ελέγχους χωρίς προειδοποίηση.

Μητρώο αγροκτημάτων

Το κάθε επισκέψιμο αγρόκτημα θα έχει όνομα και θα αναγράφεται στην άδεια λειτουργίας του. Σημειώνεται ότι το όνομα του επισκέψιμου αγροκτήματος δύναται να είναι σε γλώσσα άλλη από την ελληνική. Το υφυπουργείο θα καταρτίσει και θα τηρεί σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή μητρώο επισκέψιμων αγροκτημάτων, όπου θα περιλαμβάνεται το όνομα του επιχειρηματία, η διεύθυνση του αγροκτήματος, η κύρια και οι συμπληρωματικές χρήσεις και δραστηριότητες.

ΑΡΘΡΟ

Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ

Ποιο είναι το μέλλον των τραπεζών;

Οι τράπεζες τα τελευταία 15 χρόνια έχουν υποστεί πολλά! Κάποιες έκλεισαν, άλλες αναγκάστηκαν να κουρέψουν τις καταθέσεις, σε κάποιες χώρες υπεβλήθησαν σε περιορισμό διακίνησης κεφαλαίων και φυσικά, πολλές άλλαξαν μετοχική σύνθεση ενώ επενέβη και το κράτος. Εφόσον μετά από πολλά προσπάθεια οι τράπεζες κατάφεραν να ορθοποδήσουν, πρέπει τώρα να περάσουν στο επόμενο στάδιο για να καταφέρουν να επιβιώσουν. Αυτό μπορεί να γίνει μόνο μέσω της τεχνολογίας. Είναι λοιπόν αναγκασμένες να προσαρμοστούν για να εξελιχθούν. Πολλές τράπεζες έχουν επενδύσει σε ψηφιακές υπηρεσίες και τεχνολογίες για να βελτιώσουν την εξυπηρέτηση των πελατών τους και να προσαρμοστούν στις αλλαγές και στον τρόπο που οι άνθρωποι χρησιμοποιούν τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες. Παρόλα αυτά, οι τράπεζες αντιμετωπίζουν προκλήσεις όπως την αυξανόμενη ανταγωνιστικότητα από νέους χρηματοοικονομικούς παίκτες και την ανάγκη να εκσυγχρονίσουν την τεχνολογική τους υποδομή. Η συνεργασία λοιπόν μεταξύ τραπεζών και ηλεκτρονικών ιδρυμάτων πληρωμών είναι σημαντική για τη βελτίωση της πρόσβασης χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και την προσαρμογή στις αλλαγές στον τομέα της τραπεζικής τεχνολογίας. Οι δύο αυτοί τύποι οργανισμών μπορούν να συνεργαστούν σε πολλούς τομείς, όπως στις πληρωμές, όπου τράπεζες και ιδρύματα πληρωμών μπορούν να συντονιστούν στην επεξεργασία και την ασφάλεια των συναλλαγών, στην τεχνολογία μέσω της χρήσης κοινών τεχνολογιών και πλατφορμών για τη βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχουν και φυσικά, στην καινοτομία όπου μπορούν να συνεργαστούν για την ανάπτυξη καινοτόμων υπηρεσιών και εφαρμογών που θα βελτιώσουν την εμπειρία των πελατών τους. Στο εξωτερικό ήδη υπάρχουν πολλές περιπτώσεις τέτοιων συνεργασιών όπως είναι της PayPal και με την JPMorgan Chase, για να επιτρέψει στους πελάτες της τη χρήση της υπηρεσίας PayPal σε καταστήματα και επιχειρήσεις που δεν δέχονται πιστωτικές κάρτες της JPMorgan Chase, αλλά και της Revolut με τη Lloyd's Bank με σκοπό την παροχή της δυνατότητας στους πελάτες της Lloyd's να προσθέτουν τις κάρτες τους στην εφαρμογή της Revolut. Καιρός λοιπόν να δούμε και στην Κύπρο τέτοιου είδους συνεργασίες που θα βοηθήσουν τις τράπεζες να ανταπεξέλθουν στις προκλήσεις και να παραμείνουν ανταγωνιστικές.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Ουδέν νεώτερον από το ΝΑΤΟ για το Κίεβο

Τον Ιούλιο στο τραπέζι η αύξηση της χρηματοδοτικής υποστήριξης

Της ανταποκρίτριας μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΒΟΥΔΟΥΡΗ

Εως την επικείμενη σύνοδο κορυφής του ΝΑΤΟ τον Ιούλιο στο Βέλνιους της Λιθουανίας θα πρέπει να περιμένει το Κίεβο ώστε η Συμμαχία να προχωρήσει στην αύξηση της χρηματοδότησης προς την Ουκρανία, καθώς οι σχετικές συνομιλίες ανάμεσα στους υπουργούς Εξωτερικών των κρατών-μελών χθες στις Βρυξέλλες δεν κατάληξαν τελικά σε σχετική συμφωνία.

Στη χθεσινή συνεδρίαση συζητήθηκε το ενδεχόμενο διπλασιασμού των πόρων που διαθέτει η Συμμαχία προς την Ουκρανία ως «αντίβαρο» στην έλλειψη ομοφωνίας των μελών της σχετικά με την παρουσίαση ενός χρονοδιαγράμματος για την ένταξη της χώρας στο ΝΑΤΟ. Εως σήμερα το λεγόμενο «συμμαχικό ταμείο» διαθέτει 250 εκατ. ευρώ σε ετήσια βάση, ενώ στόχος ήταν χθες να συμφωνηθεί η αύξηση του «αποθεματικού» στα 500 εκατ. ευρώ.

Φειδωλός και προς το ποσό που αναμένεται να συγκεντρωθεί αλλά και προς την προοπτική ένταξης του Κιέβου στο ΝΑΤΟ εμφανίστηκε ο γενικός γραμματέας του Γενς Στόλτενμπεργκ στη συνέντευξη Τύπου μετά την ολοκλήρωση της συνεδρίασης της ειδικής επιτροπής της Συμμαχίας με την Ουκρανία, παρουσία του υπουργού Εξωτερικών της χώρας Ντμίτρο Κουλέμα.

Σε μια προοπάθεια «να χρυσώσει το χάπι» προς τους Ουκρανούς, ο κ. Στόλ-

τενμπεργκ επανέλαβε ότι «η μοίρα της Ουκρανίας είναι εντός της ευρωπαϊκής οικογένειας» και πως η στήριξη προς την εμπόλεμη χώρα θα συνεχιστεί «για όσο χρειαστεί». Παράλληλα ευχαρίστησε τη Γερμανία, την Ολλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο για την «ουσιαστική συνδρομή» τους προς την Ουκρανία, καθώς το Βερολίνο ήδη ανακάλυψε ότι θα αυξήσει κατά 40 εκατ. ευρώ τη συνεισφορά του στο Ταμείο, ενώ αντίστοιχα το Αμστερντάμ θα αυξήσει τη συνδρομή του από 75 σε 100 εκατ. ευρώ, ενώ το Λονδίνο έχει ήδη α-

Φειδωλός ο Στόλτενμπεργκ ως προς την προοπτική ένταξης της Ουκρανίας – Γλυκόπικρη γεύση στη Φινλανδία.

νακοινώσει ότι θα προβεί σε ανάλογη κίνηση, χωρίς όμως να διευκρινίζει το ακριβές ποσό. Αγνωστο παραμένει γιατί ο κ. Στόλτενμπεργκ απέφυγε να αναφερθεί στη γενναιόδωρη συνεισφορά των ΗΠΑ που –όπως έγινε γνωστό– θα φθάσει στα 2,6 δισ. δολ. Εως τη σύνδοση κορυφής τον Ιούλιο δεν θα περιμένει μόνο η Ουκρανία, αλλά όπως φαίνεται και η Σουηδία, χωρίς όμως κανείς να δίνει σαφές χρονοδιάγραμμα εάν όντως έως τότε θα έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία για την ένταξη της στη Συμμαχία.

Στη χθεσινή συνεδρίαση δεν υπήρξε συμφωνία διπλασιασμού των πόρων (από 250 εκατ. ευρώ σε 500 εκατ. ευρώ) που διαθέτει η Συμμαχία προς την Ουκρανία ως «αντίβαρο» στην έλλειψη ομοφωνίας των μελών της σχετικά με την παρουσίαση ενός χρονοδιαγράμματος για την ένταξη της χώρας στο ΝΑΤΟ.

ματίσουν να «μπλοκάρουν» την είσοδο της Στοκχόλμς στη Συμμαχία. Ήταν ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ Άντονι Μπλίνκεν που κάλεσε ευθέως την Τουρκία και την Ουγγαρία να την επικυρώσουν «χωρίς καθυστέρηση», ενώ είχαν προηγηθεί σχετικές δηλώσεις τόσο του προέδρου των ΗΠΑ όσο και του Βρετανού πρωθυπουργού.

Τέλος η ουδετερότητα
Και για τη Φινλανδία πάντως η χθεσινή επίσημη είσοδος της στο ΝΑΤΟ

άφησε μια γλυκόπικρη γεύση. Αυτό τουλάχιστον άφησε να εννοηθεί ο πρόεδρος της χώρας Σάουλι Νινίστο λέγοντας ότι η ένταξη της χώρας του στη Συμμαχία «θα παραμένει ανολοκλήρωτη» έως ότου τα καταφέρει και η γειτονική της, Σουηδία.

Για το Ελσίνκι πάντως χθες ολοκληρώθηκε ένας 75χρονος κύκλος της ιστορίας στρατιωτικής ουδετερότητάς του. «Πρόκειται για την αρχή μιας νέας εποχής», επισήμανε χαρακτηριστικά ο Σάουλι Νινίστο εμφανώς συγκινημένος,

Βελγική έρευνα στα γραφεία ΕΛΚ

Εκπρόσωποι των βελγικών αστυνομικών αρχών, σε συνεργασία με τις γερμανικές, επισκέφθηκαν χθες τα κεντρικά γραφεία του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος στις Βρυξέλλες, όπου επιβεβαιώνουν πηγές από το κόμμα. Είχε προηγηθεί δημοσίευμα του Euractiv που έκανε λόγο για έφοδο των αστυνομικών αρχών του Βελγίου στα κεντρικά γραφεία του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος. Σύμφωνα με πηγή από το ΕΛΚ, η επίσκεψη των Αρχών συνδέεται με έρευνα που βρίσκεται σε εξέλιξη στη θουριγγία της Γερμανίας, χωρίς να διευκρινίζεται ποια είναι αυτή. Πληροφορίες αναφέρουν, πάντως, ότι πρόκειται για έρευνα που αφορά πρώην συνεργάτη του προέδρου του κόμματος Μάνφρεντ Βέμπερ και όχι τωρινούς υπαλλήλους του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος. Οι ίδιες πληροφορίες αναφέρουν πως αυτό που στην ουσία εξετάζεται είναι το πόσο καιρό υπήρξε συνεργάτης του ΕΛΚ και πόσα χρήματα είχε λάβει στη διάρκεια αυτής της συνεργασίας. «Το ΕΛΚ συνεργάζεται με πλήρη διαφάνεια με τις εμπλεκόμενες αρχές, παρέχοντας όλες τις σχετικές πληροφορίες και έγγραφα», σημειώνουν οι ίδιες πηγές και προσθέτουν: «Καθώς πρόκειται για νομική έρευνα που είναι σε εξέλιξη, το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα δεν θα προβεί σε περαιτέρω σχόλια».

ενώ εξέφρασε τη βεβαιότητα ότι η ένταξη της χώρας του ως 31ου μέλους στη Συμμαχία θα ενισχύσει την περιφερειακή σταθερότητα, σπεύδοντας παράλληλα να τονίσει πως «δεν στοχεύει εναντίον κανενός». Η αλήθεια είναι πως από χθες τα σύνορα της Ρωσίας με το ΝΑΤΟ είναι πλέον διπλάσια σε έκταση, με επτά μέλη του στη Βαλτική Θάλασσα να απομονώνουν επίσης περαιτέρω την παράκτια πρόσβαση της Ρωσίας στην Αγία Πετρούπολη και στον θύλακο του Καλίνινγκραντ.

Το σιδηροδρομικό δυστύχημα σημειώθηκε στο χωριό Φορσχότεν, 55 χιλιόμετρα νοτίως του Αμστερνταμ, στις 3.25 τη νύκτα, με το ένα από τα τέσσερα βαγόνια να πιάνει φωτιά, η οποία όμως κατασβέστηκε γρήγορα.

Σύγκρουση τρένου στην Ολλανδία

Ένας άνθρωπος έχασε τη ζωή του και τουλάχιστον 30 τραυματίστηκαν ύστερα από εκτροχιασμό τρένου στην Ολλανδία. Το ατύχημα σημειώθηκε στο χωριό Φορσχότεν, 55 χιλιόμετρα νοτίως του Αμστερνταμ, στις 3.25 τη νύκτα. Το τρένο, που είχε συνολικά 4 βαγόνια, προσέκρουσε σε γερανό, ο οποίος βρισκόταν πάνω στις ράγες εκτελούσε εργασίες συντήρησης του σιδηροδρομικού δικτύου της περιοχής. Ως αποτέλεσμα της σφοδρής σύγκρουσης το πρώτο βαγόνι εκτροχιάστηκε και βρέθηκε πεσμένο σε παρακείμενο αγρό, ενώ πυρκαγιά που ξέσπασε κατασβέστηκε γρήγορα.

Στο σημείο του συμβάντος έσπευσαν ασθενοφόρα και ελικόπτερα. Σε κάποιους από τους τραυματίες παρασχέθηκε βοήθεια επί τόπου, ενώ 19 από αυτούς κρίθηκαν απαραίτητο να μεταφερθούν στο νοσοκομείο. Οι κάτοικοι του χωριού ξύπνησαν από τον εκκωφαντικό ήχο

Τουλάχιστον ένας νεκρός και 30 τραυματίες από τον εκτροχιασμό της αμαξοστοιχίας μετά την πρόσκρουση σε γερανό που βρισκόταν επάνω στις ράγες.

της σύγκρουσης και έσπευσαν σε βοήθεια των επιβατών, πολλούς από τους οποίους φιλοξένησαν στα σπίτια τους έως το πρωί και τους βοήθησαν να περιποιηθούν τα τραύματά τους.

Ο διευθυντής της υπεύθυνης εταιρείας για τη συντήρηση των ολλανδικών σιδηροδρόμων, Τζον Φόπεν, δήλωσε πως «οι εργασίες ήταν προγραμματισμένες για αυτή την περίοδο αλλά δεν έχουμε ιδέα πώς ο γερανός βρέθηκε πάνω σε ράγες που ήταν ανοικτές. Υ-

πήρχε εντολή οι δύο από τις συνολικά τέσσερις γραμμές να είναι κλειστές». Οι Αρχές προανήγγειλαν παράλληλα τη διεξαγωγή πολλαπλών ερευνών για να αποδοθούν ευθύνες.

Μετάξυ εκείνων που εξέφρασαν τα συλλυπητήριά τους ήταν ο πρωθυπουργός Μαρκ Ρούτε, καθώς και η βασιλική οικογένεια της χώρας. «Οι σκέψεις μου πηγαίνουν στους συγγενείς και σε όλα τα θύματα. Τους εύχομαι τα καλύτερα», ανέφερε ο Ρούτε με μήνυμα στο Twitter. «Εκφράζουμε τα συλλυπητήριά μας προς όλους τους», ανέφεραν ο βασιλιάς Γουλιέλμος-Αλέξανδρος και η βασίλισσα Μάξιμα.

Συλλυπητήριο μήνυμα για τον εκτροχιασμό του τρένου ανήρτησε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και το ελληνικό υπουργείο Εξωτερικών.

Πρόκειται για το σοβαρότερο σιδηροδρομικό δυστύχημα στην ιστορία της χώρας μετά το 1962.

Δύσκολη αποστολή στην Κίνα

Τρίημερη επίσκεψη στην Κίνα, την πρώτη μετά την πανδημία της COVID-19, ξεκινάει σήμερα ο Εμανουέλ Μακρόν, συνοδευόμενος από τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν. Τα γαλλικά και διεθνή μέσα ενημέρωσης κάνουν λόγο για μια δύσκολη αποστολή λειττών ισορροπιών, καθώς ο βασικός σύμμαχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι Ηνωμένες Πολιτείες, βρίσκονται σε συγκρουσιακή τροχιά με την Κίνα, ενώ ο Σι Τζινπίνγκ επιβεβαίωσε τη στρατηγική συμβαλίας του με τη Ρωσία κατά την προ δεκαπενθήμερου συνάντησή του με τον Βλαντιμίρ Πούτιν, στη Μόσχα.

Μιλώντας στις 30 Μαρτίου, στις Βρυξέλλες, η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν προανήγγειλε σκληρότητα της ευρωπαϊκής γραμμής έναντι του Πεκίνου, υποστηρίζοντας ότι «το Κομμουνιστικό Κόμμα της Κίνας έχει ξεκάθαρο στόχο να πετύχει μια συστηματική αλλαγή στη διεθνή τάξη πραγμάτων, σε οντογενετική κατεύθυνση». Από την πλευρά του, ο εκπρόσωπος εξωτερικής πολιτικής της Ε.Ε. Ζοζέφ Μπορέλ δήλωσε χθες, έπειτα από συνάντησή του με τον Αμερικανό υπουργό Εξωτερικών Άντονι Μπλίνκεν στις Βρυξέλλες, ότι «η Κίνα, ως μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, έχει ηθικό καθήκον να συμβάλει σε μια δίκαιη ειρήνη» στην Ουκρανία, αντί να υποστηρίζει με τον τρόπο της τη ρωσική επίθεση.

Κύκλοι της γαλλικής προεδρίας ανέφεραν ότι ο Εμανουέλ Μακρόν δεν προσδοκά κάποια μείζονα στροφή της κινεζικής στάσης στο Ουκρανικό. Ενδεχομένως όμως θα μπορούσαν να υ-

Επιλέγοντας να συνοδεύεται από την πρόεδρο της Κομισιόν, ο Μακρόν επεδίωξε να ενισχύσει τη διαπραγματευτική του θέση έναντι των Κινέζων συνομιλητών του.

Εμπόριο και Ουκρανικό στις διαβουλεύσεις των Εμανουέλ Μακρόν και Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν με τον Σι Τζινπίνγκ.

πάρξουν επιμέρους συγκλίσεις, όπως στην ανάγκη να αποτραπεί η εγκατάσταση τακτικών πυρηνικών όπλων στη Λευκορωσία, όπως έχει προαναγγείλει το Κρεμλίνο. Επιπλέον, θα μπορούσε να υπάρξει επικοινωνία, έστω και μέσω τηλεδιάσκεψης, του Σι με τον Ουκρανό πρόεδρο Βολοντίμιρ Ζελένσκι ή και κάποιες πρωτοβουλίες για προσωρινή, έστω, κατάπαυση του πυρός. Βέβαια είναι ότι τόσο ο Μακρόν όσο και η Φον ντερ Λάιεν θα τονίσουν στον οικοδε-

σότητά τους την ανάγκη να μην ενισχύσει με όπλα και πυρομαχικά την πολεμική προσπάθεια της Ουκρανίας.

«Δεν στεκόμαστε στη μέση του δρόμου μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας, οι Αμερικανοί είναι σύμμαχοί μας, αλλά έχουμε τα δικά μας συμφέροντα και τη δική μας προσέγγιση», ανέφερε πηγή της γαλλικής προεδρίας στην εφημερίδα Le Monde. Όπως και ο Γερμανός καγκελάριος Όλαφ Σολτς, που επισκέφθηκε τον περασμένο Νοέμβριο το Πεκίνο, ο Εμανουέλ Μακρόν δεν είναι πρόθυμος να ακολουθήσει τις αμερικανικές συμβουλές για «αποσύζευξη» της ευρωπαϊκής από την κινεζική οικονομία, η οποία καλύπτει το 20% των ευρωπαϊκών εισαγωγών.

Επιλέγοντας να συνοδεύεται από την πρόεδρο της Κομισιόν, ο Γάλλος πρόεδρος επεδίωξε να ενισχύσει τη διαπραγματευτική του θέση έναντι των Κινέζων συνομιλητών του, ειδικά στο οικονομικό πεδίο. Στις επισκέψεις του σε Πεκίνο και Καντόνα –όπου ο πατέρας του Σι Τζινπίνγκ διετέλεσε περιφερειακός κυβερνήτης– ο Εμανουέλ Μακρόν θα συνοδεύεται επίσης από διευθυντικά στελέχη 50 μεγάλων γαλλικών επιχειρήσεων και ευρωπαϊκών κονοστρώσεων, όπως ο ενεργειακός γίγαντας EDF, η εταιρεία μεταφορών Alstom και η αεροπορική βιομηχανία Airbus. Η τελευταία φιλοδοξεί να κλείσει συμφωνία για πώληση 300 αεροπλάνων της στην Κίνα, εκμεταλλευόμενη τις άσχημες σχέσεις Πεκίνου - Ουάσινγκτον για να υποσκελίσει τη βασιική ανταγωνιστριά της, την Boeing.

REUTERS, A.P.

Τον Σόρος βλέπουν πίσω από τη δίωξη οι οπαδοί του Ντόναλντ Τραμπ

Τον **ΤΖΟΝΑΘΑΝ ΒΑΪΣΜΑΝ**

Εδώ και δύο δεκαετίες, ο δισεκατομμυριοχός επενδυτής Τζορτζ Σόρος θεωρείται ότι κινεί τα νήματα πίσω από την κατάρρευση του χρηματιστηρίου, το μεταναστευτικό κύμα και την ηθική αποσάθρωση του δυτικού κόσμου, σύμφωνα με ρέκτες θεωριών συνωμοσίας. Ο Σόρος κατηγορείται τώρα ότι κρύβεται και πίσω από τη δίωξη εις βάρος του Ντόναλντ Τραμπ.

Ο ομοσπονδιακός εισαγγελέας Άλβιν Μπράγκ «επέλεξε προσωπικά και χρηματοδοτήθηκε από τον Σόρος», δήλωσε την Πέμπτη ο τέως πρόεδρος Τραμπ, αφορώντας πληροφορίες που άσκησε δίωξης εναντίον του. Τον χαρακτηρισμό «υποστηριζόμενος από τον Σόρος» προσέδωσαν στο όνομα του Μπράγκ οι κυβερνήτες της Φλόριντα και πιθανός διεκδικητής του χρίσματος των Ρεπουμπλι-

κανών, Ρον ντε Σάντις, η βουλευτής της Νέας Υόρκης Ελίζ Στεφάνικ, ο γερουσιαστής της Φλόριντα Ρικ Σκοτ και η βουλευτής Μάρτζορι Τέιλορ Γκριν.

Η εμμονή της αμερικανικής Δεξιάς με τον Τζορτζ Σόρος έχει δώσει νέα πνοή ζωής στη γερασμένη αυτή θεωρία συνωμοσίας. Ο Εβραίος της Ουγγαρίας Σόρος επέζησε από το Ολοκαύτωμα, διέφυγε από τον κομμουνισμό και έγινε ένας από τους μεγαλύτερους χρηματοδότες δημοκρατικών και αντικομμουνιστικών κινημάτων. «Όταν κάποιος μιλάει για εισαγγελείς υποστηριζόμενους από τον Σόρος, δεν είναι αναγκαία αντιστημής. Όταν, όμως, ένα πρόσωπο ή ένα κόμμα συστημιακά προβαίνει σε ισχυρισμούς για συνωμοσία οπαδών της παγκοσμιοποίησης που καταστρέφει τη χώρα μας, τότε οφείλουμε να καταδικάσουμε τις δηλώσεις αυτές», λέει ο Τζόναθαν Γκρίνμπατ, επικεφαλής της οργάνωσης κατά

Ο μεγαλοεπενδυτής έχει χρηματοδοτήσει εμμέσως την προεκλογική εκστρατεία του -αιρετού-ομοσπονδιακού εισαγγελέα Άλβιν Μπράγκ.

του αντισιμητισμού ADL. Η δίκη εν περιφυσική πανουργία του Σόρος και η απίστευτη ισχύς του έχουν οδηγήσει σε σουρεαλιστικές κριτικές εναντίον του. Το 1997, ο πρωθυπουργός της Μαλαισίας κατηγορήθηκε τον επενδυτή για την κατάρρευση της οικονομίας της χώρας. Το 2004, ο τότε πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων, Ντένις Χάστερτ, είχε δηλώσει ότι οι προσπάθειες του Σό-

ρος για την εκλογή του Δημοκρατικού υποψηφίου Τζον Κέρι είχαν χρηματοδοτηθεί με «κεφάλαια ναρκωτικών». Ο Ούγγρος πρωθυπουργός Βίκτορ Ορμπαν επέλεξε τον Σόρος ως χρήσιμο σύμβολο κατά τη διάρκεια της μεταναστευτικής κρίσης του 2015. Ο Ορμπαν είχε κατηγορήσει τότε μη κυβερνητικές οργανώσεις, χρηματοδοτούμενες εν μέρει από τον Σόρος, για ενθάρρυνση απελασμένων Αφρικανών και Αράβων να εγκατασταθούν στην Ουγγαρία, προκειμένου να αλλοιώσουν τη φυλετική σύσταση της χώρας και να προσφέρουν στην Αριστερά χρήσιμη δεξαμενή ψήφων.

Το μήνυμα αυτό προβλήθηκε μέχρι υπερβολής από τα προσκείμενα στον Ορμπαν μέσα ενημέρωσης, για να καταστεί κεντρικό σύνθημα της προεκλογικής εκστρατείας του πρωθυπουργικού κόμματος Φιντέξ στις εκλογές του 2018. «Ας μην αφήσουμε τον Σόρος

να γελάσει τελευταίος», έγραφε γιγαντογραφία του Φιντέξ στους δρόμους της Βουδαπέστης. Η άσκηση διώξης κατά του Τραμπ έφερε και πάλι στο προσκήνιο τον Σόρος και αναζωπύρωσε τη συζήτηση γύρω από το εάν οι επικρίσεις κατά του Εβραίου επενδυτή αποτελούν κρούσματα αντισιμητισμού. Σε ομιλία του στη Σύνοδο Ασφαλείας του Μονάχου τον Φεβρουάριο, ο Σόρος αποκάλυψε τον Τραμπ «απατεώνα, του οποίου ο ναρκισσομανής εξελίχθηκε σε ασθένεια, για να προχωρήσει στην πρόβλεψη ότι ο Τραμπ θα έχανε το χρίσμα, θα ίδρυε τρίτο κόμμα για να κατέβει στις εκλογές και θα επέτρεπε στους Δημοκρατικούς να σημειώσουν αποφασιστική νίκη.

Ο Σόρος έχει χρηματοδοτήσει εμμέσως την προεκλογική εκστρατεία του -αιρετού-ομοσπονδιακού εισαγγελέα Άλβιν Μπράγκ. Το 2021, ο Ουγγροαμερικανός επενδυτής προσέφερε 1 εκατ.

δολάρια στην εκστρατεία του Αφροαμερικανού δικαστή. Παρ' όλα αυτά, όμως, οι δύο άνθρωποι ουδέποτε συναντήθηκαν. «Νομίζω ότι μερίδα της Δεξιάς προτιμά να εστιάζει σε αδιανόητες θεωρίες συνωμοσίας, αντί να μελετήσει τις σοβαρές κατηγορίες που αντιμετωπίζει ο Τραμπ», έγραψε σε μήνυμά του ο Σόρος το Δεκέμβριο.

Στην Ουγγαρία, οι επικριτές του Ορμπαν κατηγορούν τον πρωθυπουργό για τη χρήση του αντισιμητικού στερεότυπου του «γελαστού Εβραίου», στις αφίσες του Φιντέξ, με τον Σόρος να παρουσάζεται με πονηρό χαμόγελο. Άλλοι εκτιμούν πως η δαμιονοποίηση του Ουγγροαμερικανού επενδυτή επιδιώκει μικροπολιτικά οφέλη και αποσκοπεί στην άσκηση κριτικής προς τις εύπορες δυτικές ελίτ, χωρίς να σχετίζεται με το θρήσκευμα του Σόρος.

THE NEW YORK TIMES

ΑΝΑΛΥΣΗ

Κεντρικές τράπεζες και η μάχη κατά πληθωρισμού

Του ΡΑΓΚΟΥΡΑΜ ΡΑΤΖΑΝ

Οι διοικητές των κεντρικών τραπεζών των βιομηχανικών χωρών έχουν χάσει σε μεγάλο βαθμό την εκτίμηση που τους είχε το ευρύ κοινό. Κι όμως, πριν από λίγο καιρό θεωρούνταν ήρωες, υποστήριζαν την αδύναμη ανάπτυξη με αντισυμβατικές νομισματικές πολιτικές, προωθούσαν την πρόσληψη μειονοτήτων, επιτρέποντας στην αγορά εργασίας να λειτουργήσει με κάποια υπερθέρμανση κι ακόμα και προσπάθοντας να συγκρατήσουν την κλιματική αλλαγή, ενώ ταυτόχρονα επέκριναν τα ακινητοποιημένα κοινοβούλια, που δεν έκαναν περισσότερα. Τώρα κατηγορούνται ότι απέτυχαν στο πιο βασικό τους έργο, δηλαδή να διατηρήσουν τον πληθωρισμό χαμηλό και σταθερό. Οι πολιτικοί, που μυρίζουν αίμα και δεν έχουν εμπιστοσύνη στη μη εκλεγμένη εξουσία, θέλουν να επανεξετάσουν τις εντολές των κεντρικών τραπεζών. Αναμφίβολα, οι επικεφαλής τους καθυστέρησαν να αντιδράσουν στα σημάδια του πληθωρισμού, που πλήθαιναν.

Οι επικεφαλής τους καθυστέρησαν να αντιδράσουν στα σημάδια που πλήθαιναν.

Σε μια προσπάθεια να τονώσει τον υπερβολικά χαμηλό πληθωρισμό, η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ, λόγω χάριν, τροποποίησε ακόμη και το πλαίσιο της κατά τη διάρκεια της πανδημίας, ανακοινώνοντας ότι θα αντιδρούσε λιγότερο στον αναμενόμενο πληθωρισμό και πως θα διατηρήσει την ποσοτική χαλάρωση για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Αυτό το πλαίσιο ήταν κατάλληλο για μια εποχή διαρθρωτικά χαμηλής ζήτησης και αδύναμου πληθωρισμού και εσφαλμένο ακριβώς τη στιγμή που ο πληθωρισμός επρόκειτο να απογειωθεί. Μια κεντρική τράπεζα μειώνει τον πληθωρισμό, επιβραδύνοντας την οικονομική ανάπτυξη. Οι πολιτικές της πρέπει να θεωρηθούν λογικές, διαφορετικά κάνει την ανεξαρτησία της. Με τις κυβερνήσεις να έχουν ξεδύσει τρισεκατομύρια για να στηρίξουν τις οικονομίες τους, την απασχόληση, που μόλις ανέκαμψε από τα τρομερά χαμηλά επίπεδα, καθώς και τον πληθωρισμό τον μετά βίας

ορατό για πάνω από μια δεκαετία, μόνο ένας ανόητος πρόεδρος/διοικητής κεντρικής τράπεζας θα αύξανε το κόστος δανεισμού. Οι κεντρικές τράπεζες χρειάζονταν τους πολίτες να διαπιστώσουν τον υψηλότερο πληθωρισμό για να του αντεπιτεθούν. Εν ολίγοις, τα χέρια των κεντρικών τραπεζών ήταν δεμένα με διαφορετικούς τρόπους, αν και οι προηγούμενες ενέργειές τους μείωσαν το περιθώριο ελιγμών τους. Λόγου χάριν, υπάρχει το παράδειγμα, όπου η κεντρική τράπεζα ενεργεί για να καλύψει τις δημοσιονομικές δαπάνες της κυβέρνησης, αλλά κι εκείνο, όπου η κεντρική τράπεζα συναινεί στις επιταγές της αγοράς. Είναι σαφές ότι δεν έχουν σχέση με τις ενέργειες των κεντρικών τραπεζών των τελευταίων ετών. Εν ολίγοις, λοιπόν, ενώ κι αυτές μπορούν να ισχυριστούν ότι εξεπλάγησαν από τα πρόσφατα γεγονότα, έπαιξαν οι ίδιες ρόλο στον περιορισμό του χώρου άσκησης της πολιτικής τους. Τι γίνεται λοιπόν τώρα; Οι επικεφαλής των κεντρικών τραπεζών γνωρίζουν καλά τη μάχη ενάντια στον υψηλό πληθωρισμό και διαθέτουν τα εργαλεία για να τον καταπολεμήσουν. Θα πρέπει να είναι ελεύθεροι να κάνουν τη δουλειά τους. Επιπλέον, οι κεντρικές τράπεζες δεν είναι οι προφανείς θεσμοί για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής ή την προώθηση της συμπεριληψής. Συχνά δεν έχουν τέτοιες κατευθυντήριες γραμμές στην εντολή τους για τα συγκεκριμένα θέματα. Τι γίνεται όμως με την εντολή τους και το πλαίσιο τους για τη σταθερότητα των τιμών; Όπως υποστηρίζει ο γενικός διευθυντής της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών, Αγκουστίν Κάροτνες, ένα καθεστώς χαμηλού πληθωρισμού μπορεί να είναι πολύ διαφορετικό από ένα καθεστώς υψηλού και αναλόγως της συνθήκης, το πλαίσιο τους μπορεί να χρειαστεί να αλλάξει.

Εν κατακλείδι, δεν είναι καλό να περιπλέκονται οι εντολές των κεντρικών τραπεζών, αλλά μπορεί να χρειάζονται ισχυρότερη εντολή για να βοηθήσουν στη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Ο Ραγκουράμ Ρατζάν είναι καθηγητής Σχολής Διοίκησης Επιχειρήσεων Μπλουθ, Πανεπιστήμιο του Σικάγο και πρώην διοικήτης Τραπεζής της Ινδίας. Το άρθρο δημοσιεύεται στο ισολόγιο του ΔΝΤ.

Ανοδος στην τιμή του πετρελαίου μετά τη μείωση της παραγωγής

Πονοκέφαλο στις κεντρικές τράπεζες δημιουργεί η απόφαση 8 χωρών του ΟΠΕΚ

Με την απόφασή του να μειώσει την παραγωγή του συνολικά κατά 1,16 εκατ. βαρέλια την ημέρα ο ΟΠΕΚ δυσκολεύει περαιτέρω το έργο της Fed αλλά και της ΕΚΤ και της Τράπεζας της Αγγλίας και όλων των κεντρικών τραπεζών, καθώς προσθέτει έναν ισχυρότατο παράγοντα περαιτέρω επιτάχυνσης των τιμών. Αυτή είναι η εκτίμηση των οικονομικών αναλυτών που βλέπουν τις τιμές του πετρελαίου να έχουν πάρει και πάλι την ανισούσα μετά την απόφαση οκτώ χωρών του διεθνούς καρτέλ πετρελαίου, υπό την ηγεσία της Σαουδικής Αραβίας, να μειώσουν την παραγωγή τους. Και μάλιστα να αποφασίσουν και να πράξουν ουσιαστικά ανεξάρτητα και όχι ως μέλη του ΟΠΕΚ. Η αντίδραση της αγοράς ήταν άμεση με τις τιμές του «μαύρου χρυσού» να εκτοξεύονται κατά σχεδόν 6% στη διάρκεια της συνεδρίασης της Δευτέρας, το αργό Δυτικού Τέξας να υπερβαίνει τα 80 δολάρια το βαρέλι και το Brent τα 86 δολ. το βαρέλι.

Η απόφασή τους ενέσπει αυτομάτως εκτιμήσεις αναλυτών και παραγόντων της αγοράς, μεταξύ των οποίων και οι αναλυτές της Goldman Sachs, για ραγδαία αύξηση της τιμής του πετρελαίου στα 95 και στα 100 δολ. το βαρέλι. Όπως επισημαίνουν τώρα αναλυτές, από την

Φόβοι για ραγδαία αύξηση της τιμής του πετρελαίου στα 95 και στα 100 δολ. το βαρέλι.

Ουάσιγκτον μέχρι τη Φρανκφούρτη και το Λονδίνο, αξιωματούχοι και κεντρικές τράπεζες που αγωνίζονται εδώ και ένα χρόνο να ανακόψουν τις τιμές του πληθωρισμού θα αντιμετωπίσουν σύντομα τις νέες ανοδικές πιέσεις που θα δεχθούν οι τιμές των πάντων εξαιτίας του κόστους του πετρελαίου. Σύμφωνα με τον Βίκτορ Πόνσφορντ, αναλυτή της Rystad Energy, «η αναμενόμενη αύξηση των τιμών του πετρελαίου ως αποτέλεσμα αυτής της μείωσης της παραγωγής θα επιταχύνει τον πληθωρισμό των τιμών της ενέργειας και θα εξωθήσει τις κεντρικές τράπεζες ανά τον κόσμο σε πιο επιθετικές αυξήσεις επιτοκίων».

Συμβαίνει, βέβαια, πολλές φορές τέτοιου είδους ανακοινώσεις του ΟΠΕΚ για τα επίπεδα της παραγωγής του να μην έχουν τελικά παρά μόνον έναν παροδικό αντίκτυπο. Ο Τζέιμς Μπούλαρντ, πρόεδρος της Federal Reserve του Σεντ

Μετά την απόφαση οκτώ χωρών του διεθνούς καρτέλ πετρελαίου, υπό την ηγεσία της Σαουδικής Αραβίας, να μειώσουν την παραγωγή τους κατά 1,16 εκατ. βαρέλια την ημέρα, το αργό Δυτικού Τέξας έφτασε να υπερβαίνει τα 80 δολάρια το βαρέλι και το Brent τα 86 δολ. το βαρέλι.

Λιούς, αμφιβάλλει για το κατά πόσον θα διαρκέσει ο αντίκτυπος στις τιμές του πετρελαίου. Μιλώντας στην τηλεόραση του Bloomberg, ο Μπούλαρντ παραδέχθηκε πως «ήταν έκπληξη αυτή η απόφαση», αλλά τονίζει ότι «είναι μάλλον ανοικτό ερώτημα κατά πόσον θα διαρκέσει ο αντίκτυπος στην τιμή του «μαύρου χρυσού»». Εξάλλου, ο Γκεντιμίνας Σίμκους, διοικητής της Τράπεζας της Λιθουανίας και μέλος του Δ.Σ. της ΕΚΤ, υπογράμμισε πως «υπάρχουν και άλλοι παράγοντες πέραν των αποφάσεων του ΟΠΕΚ» που οδήγησαν σε άνοδο την τιμή του πετρελαίου. Την ίδια στιγμή, πάντως, η Ουάσιγκτον έσπευδε να επικρίνει την απόφαση των οκτώ πετρελαιοπαραγωγών χωρών διά στόματος του εκπροσώπου του Συμβουλίου Εθνικής Ασφαλείας. Όπως τόνισε στο Reuters, «δεν θεωρούμε συνετή στην παρούσα συγκυρία αυτή τη μείωση της παραγω-

γής, δεδομένης της αβεβαιότητας που επικρατεί στην αγορά».

Έχει προηγηθεί διεκυστική πορεία στην Ουάσιγκτον και στο διεθνές καρτέλ πετρελαίου γύρω από τη στάση της Σαουδικής Αραβίας, καθώς το Ριάντ έχει αντισταθεί στις πιέσεις του Λευκού Οίκου για αύξηση της παραγωγής με στόχο την υποχώρηση των τιμών εν μέσω ενεργειακής κρίσης. Η Ουάσιγκτον έχει ασκήσει επίμονες πιέσεις στο Ριάντ χωρίς αποτέλεσμα και έχει κατηγορήσει τη Σαουδική Αραβία ότι συμμαχεί με τη Μόσχα και αρνείται να επιτρέψει την πτώση των τιμών του πετρελαίου για να διευκολύνει τον γεωπολιτικό σύμμαχό της. Με την άνοδο των τιμών του «μαύρου χρυσού» η Μόσχα αυξάνει τα έσοδά της από τις εξαγωγές πετρελαίου παρά τις προσπάθειες των Ευρωπαίων, που με την επιβολή πλαφόν στο πετρέλαιο επιχειρούν να

κάμψουν οικονομικά τη Ρωσία μειώνοντας τα έσοδά της από τις εξαγωγές υδρογονανθράκων, με τα οποία χρηματοδοτεί τον πόλεμο στην Ουκρανία.

Η απόφαση των οκτώ μελών του ΟΠΕΚ και ο άμεσος αντίκτυπος που είχε στην αγορά ήταν, έτσι, η τρίτη κατά σειρά Δευτέρα μέσα στον τελευταίο μήνα που έχει αναστατώσει τους υπεύθυνους της νομισματικής πολιτικής στις κεντρικές τράπεζες ανά τον κόσμο. Όπως επισημαίνει το Bloomberg, για μια ακόμη φορά οι αξιωματούχοι των κεντρικών τραπεζών ζήτησαν χτες με νέο πονοκέφαλο, καθώς τα αλλεπάλληλα επεισόδια από την κατάρρευση της Silicon Valley Bank μέχρι την άνοδο του πετρελαίου απειλούν διαρκώς να υπονομεύσουν τη νομισματική τους πολιτική και τις επιθετικές αυξήσεις επιτοκίων.

BLOOMBERG, REUTERS
THE NEW YORK TIMES

Ωθηση 7 τρισ. δολ. από την τεχνητή νοημοσύνη στο παγκόσμιο ΑΕΠ

Εκρηξη παραγωγικότητας σε βάθος 10ετίας, αλλά και ανακατατάξεις στην εργασία

Τεράστια ώθηση μπορεί να δώσει στην παγκόσμια οικονομία η ορθή υιοθέτηση και αξιοποίηση της τεχνητής νοημοσύνης (AI), όπως προκύπτει από πρόσφατη έκθεση της Goldman Sachs. Ειδικότερα, η αναλυτές διαβλέπουν ότι με δύο παράλληλους τρόπους θα μπορεί να υπάρξει αύξηση του παγκόσμιου ΑΕΠ έως και 7% σε βάθος δεκαετίας –ένα ποσοστό που μεταφράζεται σε διόγκωση της τάξης των 7 τρισ. δολαρίων– μόνο και μόνο από την υιοθέτηση της AI. Η ίδια έκθεση υπολογίζει πως περίπου τα δύο τρίτα των υφιστάμενων θέσεων εργασίας σε Ευρώπη και ΗΠΑ μπορούν να αυτοματοποιηθούν σε μικρό ή μεγάλο βαθμό, ενώ διεθνώς η τεχνητή νοημοσύνη ενδέχεται να επηρεάσει συνολικά 300 εκατ. θέσεις. Αυτή η «αναστάτωση», όπως χαρακτηριστικά αποκαλεί η Goldman Sachs τη διείσδυση της τεχνητής νοημοσύνης στην αγορά εργασίας, δεν θα οδηγήσει αποκλειστικά σε «διαγραφή» των υφιστάμενων θέσεων, αφού παράλληλα θα αυξάνει την παραγωγικότητα και θα δημιουργεί νέες θέσεις. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα δίνει και σημαντική ώθηση στο παγκόσμιο ΑΕΠ.

Κατά την Goldman Sachs, η πλειονότητα των εργαζομένων απασχολείται σε θέσεις οι οποίες θα επηρεαστούν λίγο ή πολύ από την αυτοματοποίηση. Αυτοί οι εργαζόμενοι αναμένεται να παραμείνουν εντός των ίδιων εταιρειών και να απορροφηθούν σε πιο παραγωγικές δραστηριότητες, δίνοντας κατά συνέπεια ώθηση στην οικονομία. Σχετικές έρευνες καταδεικνύουν πως η παραγω-

Σύμφωνα με αναλυτές της Goldman Sachs, η τεχνητή νοημοσύνη αναμένεται να εκτοπίσει έναν μεγάλο αριθμό εργαζομένων. Στη συνέχεια, όμως, οι ίδιοι θα απορροφηθούν σε νέες θέσεις, οι οποίες θα προκύψουν από την ίδια την υιοθέτηση της τεχνητής νοημοσύνης και ως αποτέλεσμα της αύξησης της παραγωγικότητας.

Διεθνώς η τεχνητή νοημοσύνη ενδέχεται να επηρεάσει συνολικά 300 εκατ. θέσεις.

γικότητα όσων απασχολούνται σε επιχειρήσεις οι οποίες υιοθετούν νωρίς την τεχνητή νοημοσύνη αναπτύσσεται περισσότερο, επιταχύνοντας τη διαδικασία κατά δύο με τρία χρόνια. Συγκεκριμένα, η παραγωγική τεχνητή νοημοσύνη (generative AI) –αυτή που παράγει νέο περιεχόμενο– μπορεί να ενισχύσει σημαντικά την παρα-

γωγικότητα. Πάντως είναι εξαιρετικά δύσκολο να εκτιμηθεί το ακριβές μέγεθος της συμβολής της AI στην παραγωγικότητα.

Δεύτερον, όπως υπολογίζουν οι αναλυτές της Goldman Sachs η τεχνητή νοημοσύνη αναμένεται να εκτοπίσει έναν μεγάλο αριθμό εργαζομένων, «διαγράφοντας» θέσεις εργασίας. Στη συνέχεια, όμως, οι ίδιοι θα απορροφηθούν σε νέες θέσεις, οι οποίες θα προκύψουν είτε άμεσα από την ίδια την υιοθέτηση της τεχνητής νοημοσύνης, είτε έμμεσα ως αποτέλεσμα της αύξησης της παραγωγικότητας, όπως αναφέρθηκε παραπάνω.

Μάλιστα, αυτός ο τρόπον τινά φαύλος κύκλος από τη διείσδυση νέων τεχνολογιών έχει παρατηρηθεί και στο παρελθόν: όταν εφαρμόστηκαν ευρέως οι λύσεις της τεχνολογίας πληροφοριών «γεννηθήκαν» νέες θέσεις, όπως οι σχεδιαστές ιστοσελίδων, οι developers λογισμικού και το digital marketing. Παράλληλα αυξήθηκαν τα έσοδα των επιχειρήσεων και έμμεσα και η ζήτηση για εργαζομένους στον τομέα των υπηρεσιών.

Όπως μάλιστα σημειώνουν οι αναλυτές της Goldman Sachs, η μετάβαση προς την εποχή της τεχνολογίας οδηγούσε στον εκτοπισμό και ταυτόχρονα στη δημιουργία νέων θέσεων με περίπου ίδιο ρυθμό στο πρώτο μισό της μεταπολεμικής περιόδου. Ωστόσο, μετά τη δεκαετία του 1980 η έλευση της τεχνολογίας άρχισε να «διώχνει» πολύ περισσότερους εργαζομένους. Με αυτό ως δεδομένο προκύπτει ότι σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο η τεχνητή νοημοσύνη ενδέχεται να ασκήσει αρνητική επίδραση στην αγορά εργασίας, αλλά η συνολική συμβολή της στην παραγωγικότητα θα είναι κατά πάσα πιθανότητα θετική.

Αξίζει να σημειωθεί πως κατά τους αναλυτές της Goldman Sachs, ο συνδυασμός της μείωσης του κόστους εργασίας, της δημιουργίας νέων θέσεων και της αύξησης της παραγωγικότητας πολλαπλασιάζει τις πιθανότητες να συμβεί μια «έκρηξη» πατών την υιοθέτηση της τεχνητής νοημοσύνης, είτε έμμεσα ως αποτέλεσμα της αύξησης της παραγωγικότητας, όπως αναφέρθηκε παραπάνω.

Διπλή απειλή για τη βιομηχανία τεχνολογίας του Ισραήλ

Κλυδωνισμούς στον κλάδο της τεχνολογίας,

τη βαριά βιομηχανία του Ισραήλ, θα μπορούσε να προκαλέσει η κατάρρευση της Silicon Valley Bank –δεδομένου πως «κόβεται» μια σημαντική πηγή χρηματοδότησης αρκετών ισραηλινών startups– καθώς και η αμφιλεγόμενη δικαστική μεταρρύθμιση που προωθεί η κυβέρνηση. Όπως αναφέρει σε δημοσίευσμά του το Reuters, στο Ισραήλ, γνωστό και ως χώρα των startups (startup nation), ο κλάδος της τεχνολογίας απασχολεί το 10% του εργατικού δυναμικού της χώρας, αντιπροσωπεύει το 15% του ΑΕΠ, πάνω από το 50% του συνόλου των εξαγωγών και το 25% των φορολογικών εσόδων. Ωστόσο, όπως αναφέρει το δημοσίευμα, η πρόταση της κυβέρνησης υπό τον πρωθυπουργό Μπέντζαμιν Νετανιάχου να έχει η κυβέρνηση πιο ενεργή συμμετοχή στην επιλογή των δικαστών, περιορίζοντας παράλληλα την ικανότητα του Ανωτάτου Δικαστηρίου να ανατρέψει νόμους, έχει προκαλέσει ανησυχία σε υφιστάμενους και πιθανούς επενδυτές.

«Ο κλάδος της υψηλής τεχνολογίας χρειάζεται σταθερότητα. Θέλει οι κανόνες του παιχνιδιού να είναι ξεκάθαροι και μια σιγουριά πως θα υπάρχει ένα δικαστήριο στο οποίο θα στραφούν σε περίπτωση που χρειαστεί», επισημαίνει ο Κάρντι Φλουγκ, πρώην διοικητής της Τράπεζας του Ισραήλ και νυν αντιπρόεδρος στο Ινστιτούτο Δημοκρατίας του Ισραήλ, προσθέτοντας ότι, διαφορετικά, οι επενδυτές θα είναι διστακτικοί να δεσμεύσουν κεφάλαια. Υπάρχει επίσης ο κίνδυνος διαρροής εγκεφάλων (brain drain). Περίπου 100.000 Ισραηλινοί ζουν και εργάζονται πλέον στη Σίλικον Βάλεϊ ενώ αρκετοί βρίσκονται στην Ευρώπη. Το Κοινοβούλιο έδωσε προκαταρκτική έγκριση στην προτεινόμενη νομοθεσία, η οποία χαιρετίστηκε από τους υποστηρικτές ως απαραίτητη

Ανησυχία σε επενδυτές προκαλούν η δικαστική μεταρρύθμιση και η κατάρρευση της Silicon Valley Bank.

για να περιοριστεί αυτό που θεωρούν δικαστικό σύστημα που παρεμβαίνει στην πολιτική. Από την άλλη, οι αντιπάλοι το αποκαλούν απειλή για τη δημοκρατία. Ωστόσο, η τελική έγκριση καθυστερήσει για ένα μήνα, έπειτα από πολλές διαμαρτυρίες. Αρκετές εταιρείες υψηλής τεχνολογίας, όπως η αμερικανοϊσραηλινών συμφερόντων νεοφυείς εταιρεία Wiz, δάλωσαν πως θα αποσύρουν κεφάλαια από το Ισραήλ και πως δεν θα επενδύσουν σε περίπτωση που περάσει η συγκεκριμένη μεταρρύθμιση. Σε ό,τι αφορά τον αντίκτυπο που έχει στις ισραηλινές νεοφυείς εταιρείες η κατάρρευση της Silicon Valley Bank, της τράπεζας που δανειοδοτούσε πολλές τέτοιες εταιρείες παγκοσμίως, εταιρείες και venture capitals αναφέρουν στο Reuters πως περισσότερες από τις μισές startups της χώρας διατηρούσαν λογαριασμό στην εν λόγω τράπεζα, παρότι τα ποσά δεν είναι γνωστά.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Εναγκαλισμός αμερικανικών κολοσσών με την Κίνα

Του ΠΙΤ ΣΟΥΙΝΙ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Στελέχη από αμερικανικούς ομίλους του μεγέθους της Apple και της Visa, καθώς και πολλών άλλων, δήλωσαν παρόντα στο Φόρουμ Ανάπτυξης της Κίνας του περασμένου Σαββατοκύριακο, το οποίο φόρουμ λογίζεται ως το κορυφαίο επενδυτικό συνέδριο της χώρας. Για πολλούς ήταν η πρώτη τους ευκαιρία να επισκεφθούν με φυσική παρουσία τη χώρα μετά τρία χρόνια περιορισμών, καθώς και να συναντηθούν με νεοδιορισθέντες υψηλόβαθμους αξιωματούχους ύστερα από έναν μεγάλο ανασχηματισμό της ηγεσίας.

Η εκάτερωθεν θέρμη του δημόσιου λόγου σηματοδοτεί μια ήπια αποκατάσταση των συνθηκών συνεργασίας. Ένας τοξικός συνδυασμός κυρώσεων του Λευκού Οίκου αφενός και εγκλεισμού για να ελεγχθεί η πανδημία στην Κίνα αφετέρου είχε ως αποτέλεσμα οι άμεσες ξένες επενδύσεις στη χώρα να εμφανίσουν απότομη πτώση και από το υψηλό ρεκόρ των 102 δισ. δολαρίων του πρώτου τριμήνου του 2022 να φθάσουν στο χαμηλό

αλλά οικογένηια», είπε στο κοινό την Κυριακή ο υπουργός Εμπορίου της Κίνας, Γουάνγκ Γουεντάο.

Όσο για την άλλη πλευρά των ΗΠΑ, στελέχη όπως ο Χάουαρντ Σουλτς της αλυσίδας καφέ των Starbucks, ο οποίος αυξάνει επιθετικά τον αριθμό των καταστημάτων του στην αποκαλούμενη από αυτόν δεύτερη εγκώρια αγορά του, οφείλουν να καθισχυράσουν τους μετόχους πως δεν σπαταλούν λεφτά. Και αυτό διότι η Κίνα τον τελευταίο καιρό ήταν ένα πρόβλημα για τα κέρδη των Starbucks.

Ετσι, όταν η γενική διευθύντρια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, Κρισταλίνα Γκεοργκίεβα, δήλωσε ότι το τρέχον έτος η ανάπτυξη της Κίνας θα αντιστοιχεί στο ένα τρίτο της συνολικής για τον πλανήτη και θα είναι «μια καλοδεχούμενη τόνωση», αυτό ήταν που το κοινό ήθελε να ακούσει στο Φόρουμ Ανάπτυξης.

Ωστόσο, δεν έχει ακόμη καταστεί σαφές πόσος καιρός θα απαιτηθεί ώστε να αναζωογονηθεί η εγκώρια κατανάλωση.

Όσον αφορά τη γεωπολιτική, υπάρχουν λιγότεροι λόγοι για αισιοδοξία, κάνοντας διευθύνοντες συμβούλους, όπως ο Τιμ Κουκ της Apple, να παραμένουν στάσιμοι πάνω σε τεντωμένο σχοινί. Στις δημόσιες εμφανίσεις τους ορfeίλουν να δείχνουν όσο το δυνατόν πιο ευγενικοί προς τον πρόεδρο της Κίνας, Σι Τζινπίνγκ, χωρίς να τραβούν την προσοχή του Κογκρέσου παράλληλα. Κατ' ιδίαν εντοπίζουν εναλλακτικές για τις αλυσίδες εφοδιασμού τους.

Ανεξόδοτα στοιχεία δείχνουν ότι ακόμη και σε κλάδους που δεν θεωρούνται αιχμής, όπως είναι η κλωστοϋφαντουργία και οι έρευνες αγοράς, η προεπιλεγμένη επενδυτική επιλογή της Αμερικής είναι η αποσύνδεσή της από την Κίνα. Τούτου λεχθέντος, τίποτα δεν δημιουργεί εμπιστοσύνη τόσο όσο το κέρδος.

Εάν η Κίνα κάνει την έκπληξη, ενισχύοντας δραστικά την εσωτερική ζήτηση, τα στελέχη των ομίλων των ΗΠΑ και οι μέτοχοί τους θα πρεμύσουν. Τα υπόλοιπα θα ελεγχρτηθούν από πολιτικούς και διπλωματικούς, κάτι που, δυστυχώς, δεν είναι καθυσυχαστικό.

Στροφή επενδυτών στις αγορές Σαουδικής Αραβίας και Εμιράτων

Εκρηξη δημόσιων εγγραφών, με τις εταιρείες να αντλούν δυσθεώρητα ποσά

Στη Μέση Ανατολή έχουν στραφεί οι επενδυτές από όλον τον κόσμο, με τα χρηματιστήρια στο Ντουμπάι και στο Αμπου Ντάμπι να σημειώνουν εκπληκτική δραστηριότητα στις αρχικές δημόσιες εγγραφές και τις επιχειρήσεις να αντλούν δυσθεώρητα ποσά την ώρα που στην Ευρώπη το κλίμα παραμένει αναμικρό. Σύμφωνα με την Global Private Capital Association, το 2018 επενδύθηκαν στην περιοχή 600 εκατ. δολάρια.

Σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times αναφέρεται ειδικότερα στην εταιρεία αναλυτικών δεδομένων Presight AI, της οποίας η μετοχή εκτοξεύθηκε στα ύψη τη Δευτέρα, πρώτη ημέρα διαπραγμάτευσης της μετοχής της στην αγορά του Αμπου Ντάμπι, καθώς είχε αντλήσει 496 εκατ. δολ. στην αρχική δημόσια εγγραφή της ενώ η προσφορά της είχε υπερκαλυφθεί 136 φορές. Πριν από δύο εβδομάδες, άλλωστε, η Adnoc Gas αντλήσε 2,5 δισ. δολ. από τη μεγαλύτερη αρχική δημόσια εγγραφή που έχει καταγραφεί

Το περασμένο έτος, οι διαχειριστές κεφαλαίων επένδυσαν 19,8 δισ. δολ. σε 191 συμφωνίες που έκλεισαν στη Μέση Ανατολή.

στο αραβικό εμπόριο. Σύμφωνα, άλλωστε, με την ΕΥ, στη διάρκεια του περασμένου έτους συνολικά στα χρηματιστήρια Μέσης Ανατολής και Βόρειας Αφρικής καταγράφη ρεκόρ 51 αρχικών δημόσιων εγγραφών, που συνολικά αντλήσαν 22 δισ. δολ. Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει αύξηση 179% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2021 και όπως σχολιάζει μιλώντας στη βρετανική εφημερίδα ο Μίγκελ Αζεβέντο, υψηλόβαθμο στέλεχος της Citigroup για Μέση Ανατολή και Αφρική, η περιοχή «βρίσκεται πλέον στα ραντάρ των επενδυτών». Ο ίδιος τονίζει πως από την πανδημία και μετά «πολύς κόσμος εγκαταστάθηκε σε αυτήν την περιοχή και σημειώθηκε μεγάλος αριθμός αρχικών δημόσιων εγγραφών όταν στον υπόλοιπο κόσμο δεν γινόταν τίποτε».

Αλλά τραπεζικά στελέχη επισημαίνουν πως η πυρετώδης δραστηριότητα εισαγωγών στα χρηματιστήρια της περιοχής οφείλεται στη μεταρρύθμιση του

Τα τελευταία πέντε χρόνια, η κεφαλαιοποίηση της αγοράς της Σαουδικής Αραβίας έχει εκτοξευθεί κατά 475%.

ρυθμιστικού πλαισίου για τον χρηματοπιστωτικό τομέα, σε μια σειρά ιδιωτικοποιήσεων, στις τιμές του πετρελαίου και του φυσικού αερίου, αλλά και στην πολιτική σταθερότητα που έχει επέλθει στην περιοχή.

Μιλώντας στη βρετανική εφημερίδα ο Σάμι Καγέλο, σύμβουλος της Morgan Stanley, σημείωσε πως «στην περιοχή έχει προημψει η κατάσταση και δεν υπάρχει πλέον η μόνιμη αναταραχή του παρελθόντος ενώ βοηθάει και η υψηλή τιμή του πετρελαίου». Η περιοχή αναβαθμίζεται ραγδαία στην εκτίμηση των διεθνών επενδυτών καθώς η Σαουδική Αραβία αναδιατάσσει πλήρως την οικονομία της επικερτώντας την απεξάρτησή της από το πετρέλαιο στο πλαίσιο φιλόδοξου σχεδίου του πρίγκιπα Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν, τα Εμιράτα προσελκύουν χρηματοοποιστωτικά ιδρύματα στο εμπορικό κέντρο του Ντουμπάι και στο πλούσιο σε πετρέλαιο Αμπου Ντά-

μπι, ενώ το μικροσκοπικό Κατάρ έχει διπλασιάσει τις εξαγωγές του σε φυσικό αέριο.

Σε ό,τι αφορά ειδικότερα τη Σαουδική Αραβία, η σημαντικότερη συμφωνία ήταν η αρχική δημόσια εγγραφή, ύψους 29 δισ. δολ., το 2019 της Aramco, ναυαρχίδας του πετρελαϊκού κλάδου του βασιλείου. Αυτή η αρχική δημόσια εγγραφή έδωσε το έναυσμα για μια σειρά από δημόσιες εγγραφές μέσα στο 2022, που κατέγραψε επίπεδα ρεκόρ. Τα τελευταία πέντε χρόνια η κεφαλαιοποίηση της αγοράς της Σαουδικής Αραβίας έχει εκτοξευθεί περίπου κατά 475%. Σύμφωνα δε με τη ρυθμιστική αρχή, οι εισηγμένες στην αγορά της Σαουδικής Αραβίας φτάνουν σήμερα τις 269 εταιρείες, ενώ στα τέλη του 2017 δεν υπερβαίναν τις 188.

Ανώτερα στελέχη της αμερικανικής κεφαλαιαγοράς που προτίμησαν την ανωνυμία δήλωσαν στους FT ότι «είναι κάτι ανάλογο με όσα συνέβησαν στην

Ευρώπη και στη Βρετανία στα μέσα της δεκαετίας του 1980, όταν οι ιδιωτικοποιήσεις ενθάρρυναν τις δημόσιες εγγραφές». Εξάλλου, η επιτυχής διαχείριση της πανδημίας από τις Αρχές του Ντουμπάι προσέλκυσε μεγάλο αριθμό δισεκατομμυριούχων επενδυτών σε κρυπτονομίσματα και στελεχών επιχειρήσεων, που έσπευσαν να επωφεληθούν από την ανοικτή οικονομία του. Και πολλοί από αυτούς αποφάσισαν να παραμείνουν στην περιοχή και έπεισαν τις εταιρείες τους να τους ακολουθήσουν. Παράλληλα, το περασμένο έτος οι διαχειριστές κεφαλαίων επένδυσαν 19,8 δισ. δολ. σε 191 συμφωνίες που έκλεισαν στη Μέση Ανατολή.

Το αποτέλεσμα είναι πως η ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής είναι πλέον το μοναδικό μέρος του κόσμου που κατέγραψε αύξηση της αξίας των επενδύσεων μέσα στο 2022 σε σύγκριση με το αμέσως προηγούμενο έτος.

Εξοδος Γερμανών καταθετών από ξένες τράπεζες μετά την κρίση της Silicon Valley

Παραδοσιακά φανατικοί της αποταμίευσης, οι Γερμανοί εμπιστεύονται τις δικές τους τράπεζες παρά τα προβλήματα τους και αποφεύγουν τις καταθέσεις σε τράπεζες στο εξωτερικό παρά τις υψηλότερες αποδόσεις που μπορούν να τους προσφέρουν. Ιδιαίτέρως μετά την κατάρρευση της Silicon Valley Bank, ο φόβος τους να εμπλακούν σε κάποιο τέτοιο είδους κρίση αντανακλάται στη μείωση των καταθέσεών τους σε ξένες τράπεζες.

Μέχρι τις 10 Μαρτίου, οπότε και κατέρρευσε η Silicon Valley Bank, τα γερμανικά νοικοκυριά τοποθετούσαν τις αποταμιεύσεις τους σε μικρές τράπεζες χωρών με ασθενέστερες οικονομίες όπως η Λιθουανία, η Μάλτα, η Ιταλία και η Πορτογαλία, προκειμένου να αντλούν μεγαλύτερες αποδόσεις από τα υψηλότερα επιτόκια. Μέχρι την περασμένη Πέμπτη η

Από τις 10 Μαρτίου και μετά, αυξήθηκε η ζήτηση για λογαριασμούς στις γερμανικές τράπεζες που θεωρούνται ασφαλέστερες.

μικρή ιταλική τράπεζα Smart Bank έδινε το υψηλότερο επιτόκιο 12 μηνών, που έφτανε στο 3,5%. Την ακολουθούσαν με μικρή διαφορά η Izola Banka της Μάλτας και η Banka Kovanika της Κροατίας με επιτόκια 3,45%. Την ίδια στιγμή, αντιθέτως, το υψηλότερο επιτόκιο που μπορούσαν να έχουν οι Γερμανοί καταθέτες από τους λογαριασμούς τους σε γερμανικές τράπεζες ήταν μόλις 2,55%.

Από τις 10 Μαρτίου και μετά, σημειώθηκε πλήρης στροφή των Γερμανών στις δικές τους εγχώριες τράπεζες. Η ζήτηση για καταθέσεις στο εξωτερικό μειώθηκε απότομα κατά 15%-20% σε σύγκριση με τα επίπεδα του Φεβρουαρίου, σύμφωνα με στοιχεία από τις πλατφόρμες Check24 και Biallo που συνεργάζονται με τις τράπεζες και συγκεντρώνουν στοιχεία. Το ίδιο χρονικό διάστημα, αντιθέτως, αυξήθηκε η ζήτηση για λογαριασμούς στις γερμανικές τράπεζες, που θεωρούνται ασφαλέστερες χάρη στην υψηλή βαθμολογία πιστοληπτικής αξιολόγησης της χώρας, αλλά και χάρη στους δύο διαφορετικούς μηχανισμούς ασφάλισης των καταθέσεών τους. Οι παγιωμένες αυτές πεποιθήσεις ενδέ-

Η ζήτηση στη Γερμανία για καταθέσεις στο εξωτερικό τον Μάρτιο μειώθηκε απότομα κατά 15%-20% σε σύγκριση με τα επίπεδα του Φεβρουαρίου.

χεται, πάντως, και να μην αντανακλούν πλήρως την πραγματικότητα, αν σκεφτεί κανείς πως η εμβληματική τράπεζα της Γερμανίας, Deutsche Bank, βρέθηκε κι εκείνη προ ημερών στη δίληψη της τραπεζικής κρίσης και η μετοχή της βρέθηκε σε ελεύθερη πτώση 13%. Είχε, άλλωστε, κι εκείνη στο παρελθόν πολλές αιμαρτίες, αν και κάπως διαφορετικές από εκείνες της Credit Suisse.

Η μαζική έξοδος των Γερμανών από τις ξένες τράπεζες και η στροφή τους στις γερμανικές παρουσιάζει μεγάλες ομοιότητες με την έξοδο των Αμερικανών καταθετών από τις μικρές περιφερειακές τράπεζες των ΗΠΑ και τη στροφή τους στις μεγάλες τράπεζες της χώρας όπως αυτή καταγράφη μετά την κατάρρευση της SVB. Ενδέχεται, όμως, να προκαλέσει αύξηση του κόστους χρηματοδότησης των τραπεζών στις μικρότερες και ασθενέστερες ευρωπαϊκές οικονομίες που προσέβλεπαν στην τρέχουσα δεξαμενή των γερμανικών αποταμιεύσεων. Μιλώντας στο Reuters ο Μόριτζ Φέλντε, γενικός διευθυντής της πλατφόρμας Check24, επισήμανε πως μετά τις 10 Μαρτίου έχει αλλάξει η ψυχολογία

των επενδυτών και των καταθετών και καταγράφεται μεγάλη ζήτηση για λογαριασμούς των τραπεζών χωρών με την υψηλότερη βαθμολογία πιστοληπτικής αξιολόγησης, το γνωστό τριπλό Α. Σύμφωνα, άλλωστε, με εκπρόσωπο της πλατφόρμας Biallo, οι ερωτήσεις και τα αιτήματα για τα σχήματα ασφάλισης καταθέσεων στη Γερμανία τετραπλασιάστηκαν μετά τις 10 Μαρτίου. Οι δύο πλατφόρμες ωστόσο δεν δημοσιεύουν τα στοιχεία τους σχετικά με τη δραστηριότητά τους και επομένως δεν είναι εύκολο να εξακριβωθεί πόσα χρήματα διατηρούν οι Γερμανοί σε καταθέσεις τους στο εξωτερικό.

Υπολογίζεται, πάντως, πως οι ξένες τράπεζες είχαν προσελκύσει το 10% από τα 83 δισ. ευρώ που έχουν τοποθετήσει οι Γερμανοί τους τελευταίους έξι μήνες σε προθεσμιακούς λογαριασμούς στις γερμανικές τράπεζες: η απώλεια αυτών των καταθέσεων στο μέλλον θα μπορούσε να πλύνει αυτές τις μικρότερες ξένες τράπεζες. Σημειωτέον ότι στο σύνολό τους τα γερμανικά νοικοκυριά συγκεντρώνουν αποταμιεύσεις ύψους 2 τρις. ευρώ.

REUTERS

Οι αυξήσεις των επιτοκίων προκάλεσαν τρομερή ανισορροπία

Η κατάρρευση της Silicon Valley Bank είναι ενδεικτική ενός παγκόσμιου προβλήματος, προειδοποιεί ο Ρέι Ντάλιο, διευθύνων σύμβουλος της Bridgewater Associates, διαπιστώνοντας πως τελευταία «όλοι χάνουν χρήματα». Ο δισεκατομμυριούχος διαχειριστής hedge fund μιλάει για μια «τρομερή ανισορροπία» που έχουν προκαλέσει οι απότομες αυξήσεις των επιτοκίων. Όπως εξηγεί, όσο η Fed κρατούσε τα επιτόκια χαμηλά, οι τράπεζες μπορούσαν να δανείζονται φθηνά και να επενδύουν. Από τη στιγμή, όμως, που η ομοσπονδιακή τράπεζα αύξησε επιθετικά τα επιτόκια, αυτές οι επενδύσεις έχασαν την αξία τους ή άρχισαν να δίνουν χαμηλότερες αποδόσεις. Όταν

Τελευταία «όλοι χάνουν χρήματα», διαπιστώνει ο Ρέι Ντάλιο, διευθύνων σύμβουλος της Bridgewater Associates.

συμβαίνει αυτό «όλοι χάνουν χρήματα. Και αυτή είναι μια διάχυτη κατάσταση που ισχύει σε ολόκληρη την παγκόσμια οικονομία και όχι μόνο στην αμερικανική οικονομία», υπογράμμισε ο ίδιος.

Όπως εξηγεί ο Ντάλιο, η Fed αντιμετωπίζει μια δύσκολη προσπάθεια καθώς προσπαθεί να βρει τη χρυσή τομή στα επίπεδα των επιτοκίων: αφενός το βασικό επιτόκιο πρέπει να είναι αρκετά υψηλό ώστε να δίνει θετικές πραγματικές αποδόσεις και να υπερβαίνει δηλαδή τον πληθωρισμό και αφετέρου πρέπει να μην είναι τόσο υψηλό, προκειμένου να μην πλήττει εκείνους που δανείστηκαν για να επενδύ-

Η Fed αντιμετωπίζει μια δύσκολη προσπάθεια, καθώς προσπαθεί να βρει τη χρυσή τομή στα επίπεδα των επιτοκίων, σημειώνει ο Ρέι Ντάλιο.

σουν. Και καθώς οι ΗΠΑ εμφανίζουν μεγάλα δημοσιονομικά ελλείμματα και άρα πρέπει να δανειστούν περισσότερα τα ε-πόμενα χρόνια, οι επενδυτές πρέπει να εξασφαλίζουν μια αρκετά μεγάλη απόδοση για να συνεχίσουν να αγοράζουν τα αμερικανικά κρατικά ομόλογα. «Εάν δεν έχουν αρκετά υψηλή πραγματική απόδοση, μπορούν να πουλήσουν τα ομόλογα αντί να τα αγοράσουν. Και αυτό δημιουργεί τρομερή ανισορροπία», τόνισε ο Ντάλιο.

Όμως, τα υψηλότερα επιτόκια επιβαρύνουν τους κατόχους των ομολόγων, δημιουργώντας προβλήματα όταν για οποιονδήποτε λόγο οι κάτοχοί τους αναγκάζονται να τα πουλήσουν πριν από

τη λήξη, με αποτέλεσμα να εγγραφούν ζημιές. «Στις περιπτώσεις αυτές πολλοί οργανισμοί αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες», κατέληξε ο Ντάλιο. Υπενθυμίζεται πως η Silicon Valley Bank κατέρρευσε αφότου αναγκάστηκε να πουλήσει το χαρτοφυλάκιο ομολόγων της με ζημία 1,8 δισ. δολαρίων.

Στο μεταξύ, οι γερμανικές αρχές εκτιμούν πως έχουν εντοπίσει το ένα και μοναδικό στοίχημα, ύψους 5 εκατ. ευρώ, που οδήγησε σε ελεύθερη πτώση τη μετοχή της Deutsche Bank. Ήταν ένα στοίχημα στα λεγόμενα swaps, τα ασφαλιστρα ληξύνοντα χρεοκοπίας της εμβληματικής γερμανικής τράπεζας.

35 τρισ. δολάρια το κόστος της ενεργειακής μετάβασης

Για να επιτευχθούν έως το 2030

οι στόχοι της Συμφωνίας του Παρισιού

Επιπλέον επενδύσεις ύψους 35 τρισ. δολαρίων στις τεχνολογίες για τη μετάβαση στην πράσινη οικονομία θα χρειαστούν μέχρι το 2030 προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που έχει θέσει η Συμφωνία του Παρισιού, δηλαδή να περιορισθεί η αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη στον 1,5 βαθμό Κελσίου πάνω από τα προ βιομηχανικής εποχής επίπεδα. Η εκτίμηση ανήκει στη Διεθνή Υπηρεσία Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (IRENA) που επισημαίνει πως σημειώνεται μεν πρόοδος στη μετάβαση προς την πράσινη ενέργεια, αλλά γενικότερα ο κόσμος έχει μείνει πίσω σε σχέση με την πορεία που πρέπει να καταγράψει για να αποφύγει τη χειρίστη δυνατή έκβαση της κλιματικής αλλαγής.

«Έχουμε μείνει πίσω», τονίζει ο Φρανσέσκο Λα Κάμερα, γενικός διευθυντής της IRENA, ο οποίος ωστόσο διαπιστώνει ότι έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος σε ό,τι αφορά τη μετάβαση στην πράσινη ενέργεια. Όπως τονίζει, ειδικότερα στον τομέα της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας αντιπροσωπεύουν πλέον το 40% των εγκαταστάσεων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ανά τον κόσμο. Η κλίμακα της μεταβολής όμως παραμένει περιο-

Η Διεθνής Υπηρεσία Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας επισημαίνει πως ο κόσμος έχει μείνει πίσω σε σχέση με την πορεία που πρέπει να καταγραφεί.

ρισμένη και δεν ανταποκρίνεται στα επίπεδα που απαιτούνται για να περιορισθεί η αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη στον 1,5 βαθμό Κελσίου πάνω από τα προ βιομηχανικής εποχής επίπεδα. Σύμφωνα με την IRENA, τα επίπεδα ανάπτυξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας πρέπει να αυξηθούν από τα σημερινά περίπου 3.000 γιγαβάτ σε τουλάχιστον 10.000 γιγαβάτ μέχρι το 2030. Παράλληλα, η IRENA τονίζει πως η ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών είναι περιορισμένη σε ορισμένα τμήματα του πλανήτη, καθώς η Κίνα, η Ε.Ε. και οι ΗΠΑ αντιπροσωπεύουν τα 2/3 της αύξησης που έχει σημειωθεί στον κλάδο στη διάρκεια του περασμένου έτους, ενώ οι χώρες χαμηλού εισοδήματος έχουν μείνει πίσω.

Τα επίπεδα ανάπτυξης των ΑΠΕ πρέπει να αυξηθούν από τα σημερινά περίπου 3.000 γιγαβάτ σε τουλάχιστον 10.000 γιγαβάτ μέχρι το 2030.

Στη σχετική έκθεσή της τονίζει ότι χρειάζονται επενδύσεις και αποφασιστικές πολιτικές σε όλο τον κόσμο και σε όλους τους τομείς της οικονομίας που πρέπει να προχωρήσουν στα αναγκαία βήματα για την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Τονίζει, επίσης, πως απαιτούνται διαρθρωτικές αλλαγές ώστε να καταστεί δυνατή η μετάβαση πεδία ανάπτυξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας πρέπει να αυξηθούν από τα σημερινά περίπου 3.000 γιγαβάτ σε τουλάχιστον 10.000 γιγαβάτ μέχρι το 2030. Παράλληλα, η IRENA τονίζει πως η ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών είναι περιορισμένη σε ορισμένα τμήματα του πλανήτη, καθώς η Κίνα, η Ε.Ε. και οι ΗΠΑ αντιπροσωπεύουν τα 2/3 της αύξησης που έχει σημειωθεί στον κλάδο στη διάρκεια του περασμένου έτους, ενώ οι χώρες χαμηλού εισοδήματος έχουν μείνει πίσω.

«Η διαδικασία είναι συνεχής και αδιάκοπη», τονισε ο Φρανσέσκο Λα Κάμερα και προσέθεσε πως κατευθυνόμαστε και πρέπει να κατευθυνόμαστε σε ένα ενεργειακό σύστημα στο οποίο θα κυριαρχούν οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και θα συμπληρώνεται από το υδρογόνο, κατά κύριο λόγο το πράσινο υδρογόνο, όπως και τη βιώσιμη χρήση της βιομάζας.

Εχει προηγηθεί προσφάτως η έκθεση «Οδηγός επιβίωσης για την ανθρωπότητα», που εξέδωσαν οι κορυφαιοί επισημότες του κλίματος σε παγκόσμιο επίπεδο. Εξάλλου, η Διακυβερνητική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή προειδοποίησε προ ημερών ότι οι στόχοι της Συμφωνίας των Παρισιού έχει καταστεί δυσχερότερος τα τελευταία χρόνια εξαιτίας της συνεχούς αύξησης των εκπομπών καυσαερίων. Τόνισε, μάλιστα, πως είναι αναγκαία η μείωση των εκπομπών καυσαερίων απ' όλους και σε όλους τους τομείς, προκειμένου να περιορισθεί η αύξηση της θερμοκρασίας στον 1,5 βαθμό Κελσίου. Η καύση ορυκτών καυσίμων, όπως ο άνθρακας, το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο, είναι οι κύριες αιτίες της κλιματικής κρίσης. Στη διάρκεια, όμως, του περασμένου έτους οι μεγάλες πετρελαϊκές εταιρείες συγκέντρωσαν κέρδη-ρεκόρ χάρη στην εκτόξευση που σημείωσαν οι τιμές του πετρελαίου και

του φυσικού αερίου συνεπεία της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία. Εν μέσω της επιθετικής κριτικής που υπέστησαν, οι επικεφαλές των μεγάλων πετρελαϊκών έχουν επιχειρήσει να δικαιολογήσουν τα ιλιγγιώδη κέρδη τους επικαλούμενοι κυρίως την ανάγκη για ενεργειακή ασφάλεια κατά την περίοδο μετάβασης στην κυριαρχία των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Ερωτώμενος για τα σχέδια επέκτασης των πετρελαϊκών κοιτασμάτων και τις νέες επενδύσεις στον κλάδο του πετρελαίου και του φυσικού αερίου και κατά πόσον αυτά ισοδυναμούν με απώλεια επενδύσεων στις ανανεώσιμες πηγές, ο Λα Κάμερα απάντησε πως «είναι σαφές ότι δεν κινούνται στη σωστή κατεύθυνση» και προσέθεσε πως «έτσι δημιουργούνται περιουσιακά στοιχεία που στο μέλλον δεν θα αξιοποιούνται όταν θα έχουν αλλάξει οι καταστάσεις».

CNBC

Τέλος στα αυτοκίνητα βενζίνης, πετρελαίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση από το 2035

Σε συμφωνία για αυτοκίνητα μηδενικών εκπομπών μετά τον συμβιβασμό Βερολίνου - Κομισιόν για τα συνθετικά καύσιμα κατέληξαν οι υπουργοί Ενέργειας, που ενέκριναν τους κανόνες CO2 για τα αυτοκίνητα βάζοντας τέλος στο πιο αμφιλεγόμενο κομμάτι της Ευρωπαϊκής Πρόσκλησης Συμφωνίας.

Μετά ένα μήνα διαμάχης μεταξύ Γερμανίας και Ευρωπαϊκής Ένωσης, επί της ουσίας συμφωνήθηκαν κανόνες-ορόσημο που θα απαιτούν τα νέα αυτοκίνητα να έχουν μηδενικές εκπομπές ρύπων μετά το 2035, σηματοδοτώντας το τέλος της εποχής των αυτοκινήτων εσωτερικής καύσης. Ουσιαστικά δεν θα πωλούνται νέα βενζινοκίνητα, πετρελαιοκίνητα και υβριδικά αυτοκίνητα από το 2035 και θα αντικατασταθούν σταδιακά από ηλεκτρικά οχήματα στην Ε.Ε.

Το υπουργείο Μεταφορών της Γερ-

Συμφωνία για οχήματα μηδενικών εκπομπών ρύπων στο συμβούλιο υπουργών Ενέργειας.

μανίας έχει μπλοκάρει από τις αρχές Μαρτίου τα σχέδια της Ε.Ε. να απαγορεύσει τις πωλήσεις νέων αυτοκινήτων που εκπέμπουν CO2 το 2035, απαιτώντας εξαίρεση για αυτοκίνητα με κινητήρα εσωτερικής καύσης που λειτουργούν με βιοκαύσιμα. Η Ιταλία θεωρεί ότι η συμφωνία που επιτεύχθηκε δεν εξεβαίνει την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας και ήθελε μάλιστα η εξαίρεση να επεκταθεί και σε άλλου τύπου καύσιμα. Για τον λόγο αυτό απείχε από τη σχετική ψηφοφορία, με τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία να την ακολουθούν, ενώ η

Παράταση για έναν ακόμη χρόνο για τη μείωση χρήσης φυσικού αερίου κατά 15% εξασφάλισε το συμβούλιο υπουργών Ενέργειας της Ε.Ε.

Πολωνία καταψήφισε το σχετικό κείμενο.

Στο μεταξύ, παράταση για έναν ακόμη χρόνο για τη μείωση χρήσης φυσικού αερίου κατά 15% εξασφάλισε το συμβούλιο υπουργών Ενέργειας της Ε.Ε. Σύμφωνα με τη σχετική πολιτική συμφωνία, ο εθελοντικός στόχος για τα κράτη-μέλη είναι να μειώσουν την κατανάλωση του φυσικού αερίου από την 1η Απριλίου 2023 έως και την 31η Μαρτίου 2024, επιλέγοντας επίσης τα μέτρα για την επίτευξή του. Πληροφορίες πάντως αναφέρουν ότι ήδη η πληρότητα των αποθηκών στο σύνολο της Ε.Ε. σε φυσικό αέριο βρίσκεται στο 55%, κάτι που δημιουργεί την απαιτούμενη «ασφάλεια» ενόψει ενός ακόμη δύσκολου ενεργειακά χειμώνα.

Το συμβούλιο ενέκρινε την πρόταση και για τις αγορές ανανεώσιμων αερίων. Σύμφωνα με δηλώσεις της Σουηδής υ-

πουργού Ενέργειας, Επιχειρήσεων και Βιομηχανίας, Έμμα Μπους, η χώρα της οποίας ασκεί την προεδρία της Ε.Ε., ο νέος κανονισμός θα δημιουργήσει το απαραίτητο ρυθμιστικό πλαίσιο ώστε να δημιουργηθεί μια ισχυρή αγορά υδρογόνου στην Ε.Ε. και να ολοκληρωθεί το «ταξίδι» της απεξάρτησης της Ευρώπης από το φυσικό αέριο.

Παράλληλα, από ό,τι φαίνεται έμεινε εκτός η πρόταση της Γαλλίας να περιληφθεί η πυρηνική ενέργεια στο σχέδιο της Ε.Ε. για τις ΑΠΕ. Το Παρίσι προωθούσε τις δικές του εξαιρέσεις για τη χρήση των πυρηνικών στην παραγωγή ενέργειας, υποστηρίζοντας πως η πυρηνική ενέργεια είναι βασικό εργαλείο για την απεξάρτηση από τη βιομηχανία του άνθρακα. Τουλάχιστον 11 χώρες με επικεφαλής την Αυστρία «συνασπίστηκαν» ώστε να απορριφθεί η χρήση της πυρηνικής ενέργειας.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΙΩΑΝΝΗ ΒΟΥΤΣΙΝΟΥ

Η καινοτομία, μονόδρομος ανάπτυξης

«Μέσω της καινοτομίας θα κάνουμε τη διαφορά», ανέφερε στην ομιλία της η Mariya Gabriel, Ευρωπαία επιτροπος για θέματα Καινοτομίας, θέτοντας με σαφήνεια τους στόχους της Ε.Ε. για το μέλλον. Απόδειξη αυτού, ότι την 1η Δεκεμβρίου 2022 ξεκίνησε η μεγαλύτερη μέχρι σήμερα διαβούλευση της Ε.Ε. για το παρόν και το μέλλον της Ευρωπαϊκής Έρευνας και Καινοτομίας. Στόχος της, να χαραχθούν νέες κατευθύνσεις για το στρατηγικό πλάνο της Ευρώπης στα σχετικά χρηματοδοτικά προγράμματα έρευνας και καινοτομίας Horizon Europe, βασισμένες στα μέχρι τώρα αποτελέσματα και στην προσαρμογή αυτών στις σύγχρονες ανάγκες της ευρωπαϊκής κοινωνίας και οικονομίας. Οι απαραίτητες τροποποιήσεις αναμένεται να αποτυπωθούν στον ευρωπαϊκό προϋπο-

λογισμό της περιόδου 2025-2027, ενώ στην προγραμματική περίοδο 2023-2024 προβλέπεται περατώσει ενίσχυση του ήδη υψηλού προϋπολογισμού των 95,5 δισ. ευρώ κατά 13,5 δισ.

Προτεραιότητα της Ε.Ε. αποτελεί η ανάκαμψη της ευρωπαϊκής κοινωνίας και οικονομίας, οι οποίες επλήγησαν τόσο κατά την περίοδο COVID-19, όσο και από την κρίση που προκάλεσε ο πόλεμος στην Ουκρανία, με την ενίσχυση συγκεκριμένων τομέων μέσω των χρηματοδοτικών της προγραμμάτων με κεντρικούς άξονες:

- Περιβάλλον - επιτάχυνση της επίτευξης των στόχων του Green Deal.
- Ενέργεια - ενεργειακή ανεξαρτητοποίηση από τη Ρωσία και ενίσχυση της συμμετοχής εναλλακτικών πηγών ενέργειας.

Είναι μονόδρομος για τις ελληνικές επιχειρήσεις η διεκδίκηση ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων.

- Ψηφιοποίηση - ανάπτυξη νέων τεχνολογιών.
 - Δημόσια Υγεία - δημιουργία προϋποθέσεων για την οικοδόμηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης Υγείας.
- Μέχρι σήμερα η Ελλάδα χαρακτηρίζεται «μέτριας καινοτομίας» χώρα (moderate innovator) σύμφωνα με τα στοιχεία του European Innovation Council (EIC). Αυτό προκύπτει από τις συμμετοχές διαφόρων οντοτήτων σε χρηματοδοτικά προγράμματα έρευνας

και καινοτομίας, από το 2019 έως και το 2022. Συγκεκριμένα, η Ελλάδα τοποθετείται:

Στη 15η θέση μεταξύ των 27 χωρών της Ε.Ε. με 24 συμμετοχές σε έργα έρευνας και καινοτομίας, ποσοστό 0,8% επί του συνόλου. Στην 1η θέση κατατάσσεται η Ισπανία, με 640 έργα για την ίδια περίοδο. Στη 16η θέση σε επίπεδο χρηματοδότησης με ελληνικούς φορείς να αντλούν χρηματοδοτήσεις ύψους 17 εκατ. Στην 1η θέση βρίσκεται η Γαλλία με ύψος χρηματοδοτήσεων 620 εκατ. Οι ελληνικές επιχειρήσεις έχουν δείξει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για χρηματοδοτήσεις που αφορούν περισσότερο την κάλυψη πάγιων αναγκών μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων όπως το ΕΣΠΑ, ο Αναπτυξιακός Νόμος και το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Ελλάδα 2.0 (RRF). Η καινοτομία, ωστόσο, αφορά κυρίως την αξιοποίηση υφιστάμενων λύσεων έναντι της παραγωγής νέων. Μέχρι σήμερα, έχουν ήδη ληφθεί τέτοιου είδους χρηματοδοτήσεις μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων όπως το ΕΣΠΑ, ο Αναπτυξιακός Νόμος, το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0 (RRF), στο οποίο μάλιστα η Ελλάδα ήταν μεταξύ των πρώτων ευρωπαϊκών χωρών που κατέθεσαν ολοκληρωμένο και λεπτομερές σχέδιο.

Θα πρέπει, λοιπόν, να θεωρείται πλέον μονόδρομος για τις ελληνικές επιχειρήσεις η διεκδίκηση ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων μέσω των προγραμμάτων ενίσχυσης της καινοτομίας. Η καινοτομία, γενικότερα, δημιουργεί νέα δεδομένα σε μία οικονομία.

Υπό το πρίσμα της καινοτομίας, γε-

φύρονται το χάσμα μεταξύ μεγάλων, μικρομεσαίων και μικρών επιχειρήσεων, αλλάζοντας εντελώς τον οικονομικό χάρτη της χώρας. Οι μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις ενισχύουν τη θέση τους στην αγορά, ενώ οι μεγαλύτερες εισέρχονται σε νέα πεδία δραστηριοποίησης πιο ομαλά. Από τα παραπάνω, καθίσταται σαφές αναγκαιότητα οι ελληνικές επιχειρήσεις να αξιοποιήσουν άμεσα τις ευκαιρίες και τα διαθέσιμα εργαλεία για την ανάπτυξη και εφαρμογή της καινοτομίας μέσω των απευθείας χρηματοδοτικών προγραμμάτων της Ε.Ε., προς μια νέα εποχή βιώσιμης ανάπτυξης, που παράγει υπεραξία για τις ίδιες και τους ανθρώπους.

Ο κ. Ιωάννης Βουτσίνος είναι επικεφαλής EU Affairs & Funding Initiatives της PwC Ελλάδας.

Κάνε το επόμενο βήμα στην καριέρα σου

Γίνε επαγγελματίας Coach & Mentor

Μάθετε περισσότερα και εγγραφείτε

Τσαρλς Νταλάρα, σύμβουλος της Partners Group, πρώην επικεφαλής της Διεθνούς Ενωσης Τραπεζών

Ωρα για φρένο στις αυξήσεις επιτοκίων

Είναι μία καλή στιγμή για να «παγώσουν» ή να επιβραδύνουν τις αυξήσεις η Fed και η ΕΚΤ, καθώς το ρίσκο της ύφεσης μεγαλώνει

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Να «παγώσουν» ή έστω να επιβραδύνουν τις αυξήσεις των επιτοκίων συνιστά σε Fed και ΕΚΤ ο σύμβουλος της Partners Group, πρώην επικεφαλής της Διεθνούς Ενωσης Τραπεζών, Τσαρλς Νταλάρα, ο οποίος μιλώντας στην «Κ» εκφράζει την ανησυχία του για την πιθανότητα ύφεσης που θα αυξήσει τα ρίσκα στις τράπεζες. Ο ίδιος θεωρεί ότι οι ΗΠΑ θα έπρεπε να μεταχειριστούν διαφορετικά το πρόσφατο χρηματοπιστωτικό επεισόδιο, τονίζοντας ότι τα ομόλογα της SVB που θα αυξήσουν να καλύψουν περισσότερο από το 70% των καταθέσεων που εξέικαν από το όριο της εγγύησης. Ασκεί επίσης κριτική στην Ελβετία, για το γεγονός ότι στην υπόθεση της Credit Suisse δεν κάλυψε τους κατόχους ομολόγων AT1, σε αντίθεση με τους μετόχους. Κληθείς να περιγράψει τις ώρες της διαπραγματεύσεως για την αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους, εξάγει τον ρόλο του Λουκά Παπαδήμου και αποστρέφεται τους εμπνευστές της πρότασης να μπουν εγγύηση για τη διάσωση της Ελλάδας η Ακρόπολη και ο Παρθενώνας.

– Το τελευταίο διάστημα απασχόλησαν τη διεθνή οικονομία ορισμένα χρηματοπιστωτικά επεισόδια. Εσείς βλέπετε συνθήκες επέκτασης του κινδύνου;

– Θεωρώ πως συνεχίζουμε να αντιμετωπίζουμε κάποια ρίσκα ευαιωτότητας και αστάθειας. Αυτό βεβαίως είναι αντανάκλαση του θεαματικού ρυθμού με τον οποίο οι κεντρικές τράπεζες αυξάνουν τα επιτόκια. Αν κοιτάσουμε τόσο τη Silicon Valley Bank στις ΗΠΑ όσο και την Credit Suisse στην Ελβετία, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι επρόκειτο για σχετικά ειδικές περιπτώσεις, οι οποίες αφορούσαν είτε αποτυχίες στη διαχείριση κινδύνου, είτε φτωχές επιδόσεις που σχετιζόνταν με χρόνια προβλήματα. Ωστόσο, παραμένει το γεγονός ότι ποτέ δεν έχουμε ξαναδεί τόσο ραγδαία αύξηση των επιτοκίων. Θεωρώ ότι η Fed και η ΕΚΤ καθυστέρησαν να ξεκινήσουν τη διαδικασία και τώρα αυτός ο ρυθμός των αυξήσεων θα εγείρει προκλήσεις στην αγορά, αυξάνοντας σημαντικά το ρίσκο της ύφεσης.

– Η αλήθεια είναι ότι οι κεντρικές τράπεζες έχουν πλέον ένα σύνθετο περιβάλλον να διαχειριστούν. Από τη μία τον πληθωρισμό, από την άλλη τις πιέσεις στις οικονομίες από τα υψηλά επιτόκια. Το ερώτημα είναι τι θα πρέπει να κάνουν τώρα.

– Αναμφίβολα οι κεντρικές τράπεζες είναι σε δύσκολη θέση. Βρέθηκαν όμως σε αυτήν τη θέση διότι περιμεναν πολύ προτού ξεκινήσουν τη σύσφιγξη της νομισματικής πολιτικής. Δυστυχώς, θα πρέπει αναγκαστικά να συνεχίσουν τις αυξήσεις των επιτοκίων, αλλά νομίζω ότι ο ρυθμός θα πρέπει να είναι πολύ ήπιος και προμελετημένος. Αυτή είναι μια καλή στιγμή είτε για να «παγώσουν», είτε έστω για να επιβραδύνουν τις αυξήσεις των επιτοκίων, ώστε να αξιολογήσουν το χρηματοοικονομικό σκηνικό που έχουν μπροστά τους πριν συνεχίσουν σε αυτήν την πορεία. Φυσικά, και ο πληθωρισμός πρέπει να μειωθεί. Όμως υπάρχουν πολλοί πα-

ράγοντες που τον κρατούν ψηλά. Κάποιοι είναι διαρθρωτικοί και άλλοι δεν επιπρεάζονται τόσο από τις κεντρικές τράπεζες, όπως οι τιμές στην ενέργεια ή η διαθεσιμότητα και οι τιμές των τροφίμων.

– Στην περίπτωση της SVB, η αμερικανική κυβέρνηση εγγυήθηκε το σύνολο των καταθέσεων, υπερβαίνοντας το όριο των 250.000 δολ. Έκανε καλά κατά τη γνώμη σας;

– Προφανώς απασχόλησε τις αμερι-

“

Το 2012 κάποιοι ζητούσαν τον Παρθενώνα ως εγγύηση για να εγκρίνουν τις αποφάσεις τους για την Ελλάδα.

“

Θεωρώ ότι σήμερα η Ελλάδα έχει αποκαταστήσει την αξιοπιστία της.

κανικές αρχές ο κίνδυνος της μετάδοσης στο υπόλοιπο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Ωστόσο, δεν έχω πειστεί προσωπικά ότι ήταν αναγκαίο να εγγυηθούν απολύτως όλες τις καταθέσεις. Η SVB διέθετε ομόλογα τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για να καλύψουν το υπόλοιπο των καταθέσεων που ξεπερνούσαν το όριο της εγγύησης. Εκτιμάται ότι θα μπορούσαν να είχαν πληρώσει περισσότερο από το 70% του ποσού των καταθέσεων που εξείχε από το όριο της εγγύησης. Για μένα αυτή θα ήταν μια πιο ισορροπημένη προσέγγιση. Γιατί τώρα δημιουργήθηκε μεγάλη αβεβαιότητα σε όλο το τραπεζικό σύστημα στις ΗΠΑ ως προς το πώς θα αντιμετωπιστούν οι καταθέτες σε ένα νέο τραπεζικό σοκ.

– Ποια είναι η εικόνα που αποκομίζετε από το ελβετικό χρηματοπιστωτικό σύστημα; Ήταν η Credit Suisse ειδικά περίπτωση ή υπάρχει κάποιο ευρύτερο πρόβλημα στον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η Ελβετία στις τράπεζες;

– Ήταν ειδική περίπτωση, υπό την έννοια ότι το επιχειρηματικό της μοντέλο είχε χάσει τον δρόμο της κερδοφορίας. Τα τελευταία δύο χρόνια είχε αυξανόμενες απώλειες, μαζί με άλλα προβλήματα. Το ελβετικό σύστημα παραμένει στέρεο, αν και οι αρχές έχουν θέσει πλέον ερωτήματα για το πώς θα τύχουν μεταχειρίσας τα ομόλογα AT1 στο μέλλον – εξαλειμίστηκαν σε αντίθεση με τους μετόχους που έλαβαν ένα 20%-25%. Αυτό ήταν αναπάντεχο και θα πρέπει να αποσαφηνιστεί για το μέλλον. Κατά τα άλλα, το ελβετικό χρηματοπιστωτικό σύστημα παραμένει ισχυρό.

Δεν καταλαβαίνω γιατί οι επόπτες της Fed συνεχίζουν να επιτηρούν την κατάσταση στη Silicon Valley Bank χωρίς να αναλαμβάνουν δράση. Εκεί είναι που θα πρέπει να κοιτάζουμε. Είναι περισσότερο κακή διοίκηση παρά κακό ρυθμιστικό πλαίσιο, τονίζει ο Τσαρλς Νταλάρα.

– Είδαμε πρόσφατα να δημιουργείται ένας μίνι πανικός στις αγορές γύρω από την Deutsche Bank. Κάποιοι το εξέλαβαν ως καμπανάκι κινδύνου για την ποιότητα του χαρτοφυλακίου της τράπεζας. Άλλοι άσκησαν κριτική στον τρόπο με τον οποίο δουλεύουν τα CDS. Εσείς τι λέτε;

– Αν κοιτάζουμε την Deutsche Bank τα τελευταία δύο χρόνια, τα έχει πάει πολύ καλά σε κερδοφορία. Έχει πολύ υψηλά επίπεδα κεφαλαίων και ρευστό-

τητας. Δεν νομίζω ότι αποτελεί συστηματικό κίνδυνο. Γενικώς, οι ευρωπαϊκές τράπεζες είναι καλά κεφαλαιοποιημένες. Βεβαίως, συνεχίζεται η συζήτηση για την ποιότητα ορισμένων περιουσιακών στοιχείων στους ισολογισμούς τους. Αλλά σε γενικές γραμμές το ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα βρίσκεται σε καλή φόρμα.

– Τι διδάσκουν οι τελευταίες εξελίξεις για τους κανόνες εποπτείας του

διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος; Υπάρχει η άποψη ότι η κυβέρνηση Τραμπ χαλάρωσε το ρυθμιστικό πλαίσιο – το οποίο είχε αυστηροποιηθεί μετά την κρίση του 2008 – και πως η κυβέρνηση Μπάιντεν συνεχίζει περίπου στην ίδια γραμμή.

– Είναι εύλογο σε αυτήν τη φάση να εγείρονται αντίστοιχα ερωτήματα. Πριν απ' όλα, θα διαχωρίζα το ρυθμιστικό πλαίσιο από την εποπτεία. Η κυβέρνηση Τραμπ έκανε πράγματι ορισμένες αλλαγές στο ρυθμιστικό πλαίσιο για κάποιες προδιαγραφές που αφορούν μεσαίους μεγέθους τοπικές τράπεζες. Όμως η SVB θα κρινόταν επαρκώς και με τις προηγούμενες προδιαγραφές. Εκεί που πάσχει το σύστημα είναι στην αποτελεσματικότητα της διακυβέρνησης, της διοίκησης στο διοικητικό συμβούλιο, και της εποπτείας. Θα πρέπει να εστιάσουμε δηλαδή περισσότερο στην ποιότητα της εποπτείας και της διαχείρισης ρίσκου στις ίδιες τις τράπεζες. Μην ξεχνάμε ότι οι τράπεζες προάγουν σήμερα το κοινό καλό στην παγκόσμια οικονομία, γι' αυτό και θα πρέπει οι επόπτες να ελέγχουν με μεγάλη λεπτομέρεια τους διαχειριστές κινδύνου και τα διοικητικά συμβούλια. Δεν καταλαβαίνω γιατί οι επόπτες της Fed συνεχίζουν να επιτι-

ρούν την κατάσταση στην SVB χωρίς να αναλαμβάνουν δράση. Εκεί είναι που θα πρέπει να κοιτάζουμε. Είναι περισσότερο κακή διοίκηση παρά κακό ρυθμιστικό πλαίσιο.

– **Ήσασταν επικεφαλής της Διεθνούς Ενωσης Τραπεζών την περίοδο της ελληνικής κρίσης και, αν μη τι άλλο, είχατε παρακολουθήσει τις εξελίξεις εκείνης της περιόδου. Τι θυμάστε από τότε;**

– Πράγματι. Για την ακρίβεια, ήμουν στη μέση εκείνων των εξελίξεων ως ο επικεφαλής διαπραγματευτής των τραπεζών για το ελληνικό χρέος το 2011-12. Και έχω πολύ γλαφυρές αναμνήσεις, ορισμένες από τις οποίες έχω συμπεριλάβει και σε ένα βιβλίο που ετοιμάσα το φθινόπωρο με τον τίτλο, «Ευρωσόκ: Πώς η μεγαλύτερη αναδιάρθρωση χρέους στην Ιστορία βοήθησε να σωθεί η Ελλάδα και να σταθεροποιηθεί η Ευρωζώνη». Θυμάμαι τις συναντήσεις με την Αγκελα Μέρκελ, τον Νικόλα Σαρκοζί, και τον Γιώργο Παπανδρέου, όπως και τον Λουκά Παπαδήμο. Κάποιες από αυτές ήταν επώδυνες στιγμές. Η Ελλάδα είχε ανεργία 28% και οι άνθρωποι διαδίδωναν στους δρόμους. Η οικονομία της συρρικνωνόταν, μαζί με την κεφαλαιακή βάση της. Θυμάμαι όμως και την πραγματικά ισχυρή ηγεσία από τον Λουκά Παπαδήμο, όπως και την ανθεκτικότητα των Ελλήνων πολιτών, η οποία ήταν αξιοθαύμαστη. Χαιρετίζω τους Έλληνες, διότι άλλοι θα είχαν πραγματικά καταρρεύσει μπροστά σε εκείνες τις τρομερές πιέσεις. Οι Έλληνες ωστόσο αντεπεξήλθαν, παρά το γεγονός ότι πολλοί παράγοντες σε κάποιες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες θεωρούσαν ότι η Ελλάδα θα ήταν καλύτερα έξω από την Ευρωζώνη. Ποτέ δεν το πίστεψα αυτό. Πάντα θεωρούσα πως η Ελλάδα ανήκε στην Ευρωζώνη και ότι ένα Grexit θα ήταν καταστροφικό. Θεωρώ ότι σήμερα η Ελλάδα έχει αποκαταστήσει την αξιοπιστία της. Και έχει σήμερα μια πολύ ισχυρή ηγεσία, η οποία κατά τη γνώμη μου κάνει πολλά για να ενδυναμώσει την οικονομία της χώρας.

– **Πόσο απτός ήταν ο κίνδυνος ενός Grexit εκείνες τις ώρες;**

– Ήταν απολύτως απτός. Είχαμε ανώτατους κυβερνητικούς αξιωματούχους, ανάμεσα στους οποίους και ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών, ο οποίος υποστήριζε ανοικτά ότι η Ευρώπη θα έπρεπε να τελειώσει με την Ελλάδα, πετώντας την έξω από την Ευρωζώνη. Άλλοι ζητούσαν ως όρο να μπουν εγγύηση η Ακρόπολη, ο Παρθενώνας και τα νησιά, για να εγκρίνουν τις αποφάσεις για την Ελλάδα, το οποίο έβρισκα απαράδεκτο. Οι πιέσεις για Grexit ήταν εντυπωσιακά ισχυρές, διότι πολλοί ηγέτες δεν ήθελαν να δουν μια αναδιάρθρωση και μείωση του ελληνικού χρέους όσο η Ελλάδα βρισκόταν μέσα στην Ευρωζώνη. Ήταν μια δύσκολη απόφαση. Η δική μου άποψη, η οποία επιβεβαιώθηκε, ήταν υπέρ της αναδιάρθρωσης, διότι αν μειώναμε το βάρος του χρέους τότε θα μειώναμε και την πίεση μιας μετάδοσης σε Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία και Ιρλανδία.

Ο κ. Τσαρλς Νταλάρα θα συμμετάσχει στο 8ο Οικονομικό Φόρουμ των Δελφών, που θα πραγματοποιηθεί στις 26-29 Απριλίου στους Δελφούς.

Υπέρ των προτάσεων Ε.Ε. οι όμιλοι κατασκευής μπαταριών

Οι βιομηχανίες του κλάδου ζητούν πολύ γρήγορες δράσεις και εύκολες διαδικασίες, για να μείνουν οι επενδύσεις στην Ευρώπη

Με ιδιαίτερα ευνοϊκά σχόλια έκαναν δεκτά οι εταιρείες κατασκευής μπαταριών την ευρωπαϊκή πρωτοβουλία- απάντηση σε ένα τεράστιο πακέτο επιδοτήσεων των ΗΠΑ για την τεχνολογία της πράσινης μετάβασης (μπαταρίες, καθαρή ενέργεια κ.λπ.), όπως αναφέρεται σε σχετικό δημοσίευμα της βρετανικής εφημερίδας The Financial Times. Εντούτοις, προειδοποίησαν ότι πρέπει να υπάρξει πολύ γρήγορη κινητοποίηση και εύκολες διαδικασίες, διαφορετικά τις επενδύσεις θα προσελκύσει η απέναντι πλευρά του Ατλαντικού. Λόγου χάριν, ο γερμανικός κολοσσός της Volkswagen και η νορβηγική κατασκευάστρια μπαταριών Freyr Battery έχουν παρουσιάσει σχέδια για την ανέγερση εργοστασίων μπαταριών στη Βόρεια Αμερική, καθυστερώντας να κατασκευάσουν ανάλογα στην Ευρώπη. Η τελευταία νομοθεσία του Αμερικανού προέδρου Τζο Μπάιντεν για την καταπολέμηση του πληθωρισμού (IRA) προβλέπει γενναιώδεις επιδοτήσεις, οι ο-

Ο Ολιβιέ Ντιφούρ, συνιδρυτής της γαλλικής εταιρείας μπαταριών Verkor, δήλωσε ότι οι προτάσεις της Ευρωπαϊκής Ενωσης ήταν «συνολικά πολύ θετικές».

ποιες ίσως μεταφραστούν σε έως και 10 δισ. δολάρια ανά εργοστάσιο. Ταυτόχρονα, η σουηδική Northvolt, η οποία είναι μια φιλόδοξη νεοφυής εταιρεία με ειδικευση στις μπαταρίες οχημάτων, έχει πολλές δυνατότητες να αναδειχθεί στη μεγαλύτερη στο είδος της στη Γηραιά Ηπειρο, αρκεί να εξασφαλίσει την αναγκαία χρηματοδότηση – μέρος αυτής θα μπορούσε να προέλθει από ευρωπαϊκά κονδύλια.

Αρκετοί ευρωπαϊκοί όμιλοι επέκριναν την απάντηση της Ε.Ε. υπό τη μορφή της Νομοθετικής

Ο γερμανικός κολοσσός της Volkswagen και η νορβηγική κατασκευάστρια μπαταριών Freyr Battery έχουν παρουσιάσει ήδη σχέδια για την ανέγερση εργοστασίων μπαταριών στη Βόρεια Αμερική.

Πράξης Μηδενικών Ρύθων για τη βιομηχανία, που ανακοινώθηκε προ ημερών. Ωστόσο, οι εταιρείες μπαταριών επιφύλαξαν διαφορε-

τική υποδοχή, ενώ πρόκειται για έναν κλάδο στον οποίο πιστεύουν πολύ οι Βρυξέλλες τα τελευταία πέντε χρόνια. «Νιώθουμε ενθάρ-

ρυνση από αυτό που βλέπουμε. Τώρα είναι καιρός να πάμε από τις φιλοδοξίες μας στη δράση», τόνισε ο Τομ Τζενσεν, διευθύνων

σύμβουλος της Freyr. Με την υποστήριξη του κύριου μετόχου της Koch Industries, η Freyr επιτάχυνε πρόσφατα τα σχέδιά της να χτίσει εργοστάσιο στην πολιτεία της Τζόρτζια των ΗΠΑ χάρη στον νόμο για την πάταξη του πληθωρισμού (IRA). Ο Ολιβιέ Ντιφούρ, συνιδρυτής της γαλλικής εταιρείας μπαταριών Verkor, δήλωσε ότι οι προτάσεις της Ε.Ε. ήταν «συνολικά πολύ θετικές. Αυτό που είναι πολύ σημαντικό είναι ότι λαμβάνουν υπόψη όλο το διεθνές πλαίσιο, όχι μόνο τις ΗΠΑ με τον IRA αλλά και την Κίνα, την Ινδία».

Πέρα και πάνω από τη Νομοθετική Πράξη Μηδενικών Ρύθων για τη βιομηχανία, οι εταιρείες του κλάδου τόνισαν ότι η προσωρινή ενεργειακή κρίση και το πλαίσιο μετάβασης που εγκρίθηκε προσφάτως από τις Βρυξέλλες, ως απάντηση στη σοβαρή αναστάτωση στην αγορά ενέργειας, ήταν πολύ πιο σημαντικά. Προβλέπονται επιδοτήσεις έως το 2025, προκειμένου να στηρίξουν

το επενδυτικό κόστος για έργα όπως μπαταρίες, αιολική και ηλιακή ενέργεια, καθώς και δέμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα.

«Δεν έχει τη σαφήνεια ή την ευκολία χρήσης του IRA, αλλά έχουν προχωρήσει γρήγορα οι ευρωπαϊκές αρχές και έχουν κάνει κάτι», υπογράμμισε ανώτερο στέλεχος της ευρωπαϊκής βιομηχανίας μπαταριών, περιγράφοντας τα μέτρα ως «τυπική, γραφειοκρατική απάντηση» από την Ε.Ε. Μία δοκιμή της ισχύος της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας είναι πιθανό να πραγματοποιηθεί τον Απρίλιο, όταν η σουηδική Northvolt, όπως εσημασθούν οι Financial Times, αποφανθεί εάν θα κατασκευάσει το επόμενο εργοστάσιό της στη Γερμανία ή στις ΗΠΑ. Τέλος, υπενθυμίζεται πως ήταν η πρώτη στην Ε.Ε. που άνοιξε ένα γιγαντιό εργοστάσιο το 2021 για μπαταρίες. Τα στελέχη της καθυστέρησαν την απόφαση για να δοθεί χρόνος στην Ε.Ε. να απαντήσει στον IRA.

Κλιμακώνεται ο «εμφύλιος πόλεμος» των μικροτσιπ

Ενισχυμένες πολιτικές έναντι της Κίνας σχεδιάζει η Ευρωπαϊκή Ένωση, έλεγχους στις εξαγωγές τεχνολογίας αποφάσισε και η Ιαπωνία

Της ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ

Τον περασμένο Οκτώβριο, περίπου τις ίδιες ημέρες που η Ουάσιγκτον κήρυξε ουσιαστικά τεχνολογικό πόλεμο στην Κίνα επιβάλλοντας σκληρούς περιορισμούς στις εξαγωγές τεχνολογίας επεξεργαστών προς τις κινεζικές βιομηχανίες, στη Γερμανία βρισκόταν σε εξέλιξη ένας μίνι εμφύλιος: ανάμεσα στον υπουργό Οικονομικών με συμμάχους του τα υπουργεία Άμυνας, Εξωτερικών και Εσωτερικών αφενός και αφετέρου στον Γερμανό καγκελάριο, Ολαφ Σολτς, που κάνοντας χρήση της εξουσίας του επέβαλε τη θέλησή του. Το διακύβευμα ήταν η εξαγορά τερματικού σταθμού εμπορευματοκιβωτίων στο λιμάνι του Αμβούργου από την κινεζική Cosco Shipping Ports.

Αν και ο κ. Σολτς ενέκρινε τελικά την εξαγορά, είναι σαφές πως μεγάλο μέρος του γερμανικού πολιτικού κόσμου άρχισε με κάποια καθυστέρηση να βλέπει με καχυποψία την επέλαση των κινεζικών βιομηχανιών σε στρατηγικής σημασίας υποδομές της Γερμανίας και στις γερμανικές βιομηχανίες της υψηλής τεχνολογίας. Ο εμφύλιος στους κόλπους του κυβερνητικού συνασπισμού της Γερμανίας ήταν, όμως, ως ένα βαθμό μικρογραφία των διχογνωμιών που χωρίζουν και ευρύτερα τις χώρες της Ε.Ε. στο α-

Η επιβολή εκατέρωθεν περιορισμών υπονομεύει την καινοτομία τόσο στις ΗΠΑ όσο και στην Κίνα και «μειώνει την προσφορά γνώσης παγκοσμίως».

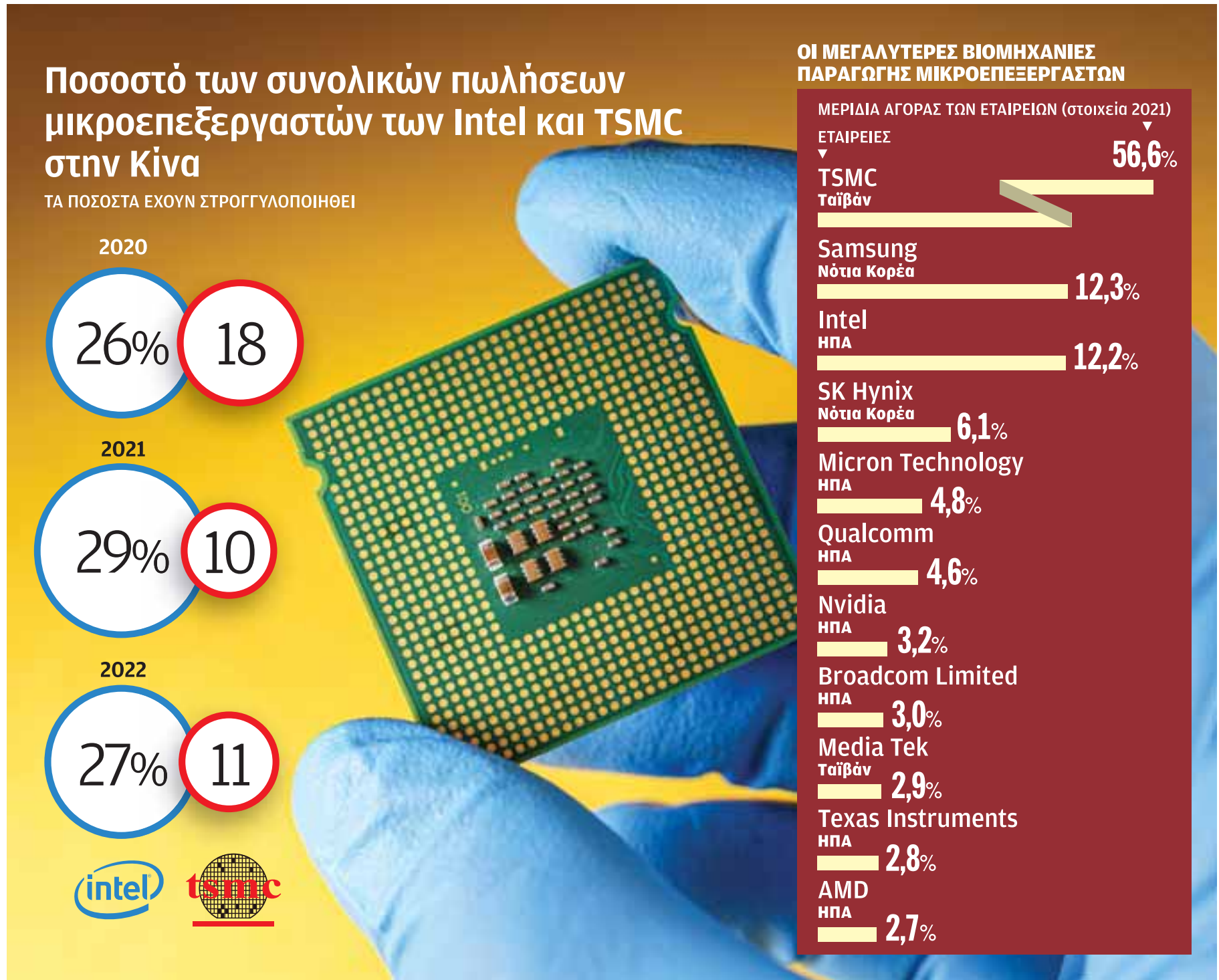
κανθώδες θέμα της Κίνας, είτε αυτό αφορά την επέλαση του κινεζικού κεφαλαίου, είτε τις επενδύσεις των κινεζικών βιομηχανιών σε κρίσιμες υποδομές στην Ευρώπη, είτε τις προσπάθειες του Πεκίνου να κατακτήσει την τεχνολογία στην τελευταία λέξη στους μικροεπεξεργαστές υψηλής τεχνολογίας.

Ο στόχος

Στη γεφύρωση αυτού του χάσματος, ή μάλλον στην υποχώρηση του ενός στρατοπέδου με στόχο τη θωράκιση της Ευρώπης έναντι της κινεζικής επέλασης, φαίνεται να στόχευε η πρόεδρος της Κομισιόν, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, την περασμένη εβδομάδα, όταν τόνιζε πως «οι ενισχυμένες ευρωπαϊκές πολιτικές έναντι της Κίνας απαιτούν ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ των κρατών-μελών και των ευρωπαϊκών θεσμών».

Εν ολίγοις, η πρόεδρος της Κομισιόν κάλεσε σε ενότητα και συστράτευση έναντι της Κίνας και των μεθοδεύσεων με στόχο την υπεροχή στην υψηλή τεχνολογία των επεξεργαστών και μέσω αυτής και τη γεωπολιτική κυριαρχία της.

Οι προτάσεις της κ. Φον ντερ Λάιεν για τη στρατηγική της Ε.Ε. έναντι της Κίνας περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, ένα μηχανισμό που θα ελέγχει τις εξαγωγές ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και τις επενδύσεις τους στο εξωτερικό με κριτήριο «το κατά πόσον εξυπηρετούν τα συμφέροντά μας». Και προκειμένου να μη δώσει την εντύπωση πως προσδένεται

για μία ακόμη φορά στο άρμα της Ουάσιγκτον και παρασύρεται στη διελκυστίνδα με το Πεκίνο, η κ. Φον ντερ Λάιεν επανέλαβε και πάλι με άλλη διατύπωση ότι ζητούμενο για την Ευρώπη δεν είναι η αποσύνδεσή της από την Κίνα, αλλά η εξάλειψη του κινδύνου στις σχέσεις της με τη δεύτερη οικονομία του κόσμου. Είναι, πάντως, σαφές ότι ο πόλεμος των επεξεργαστών και της τεχνολογίας αρχίζει να υπερβαίνει τα όρια της ανταπλοότητας ανάμεσα στις δύο μεγαλύτερες οικονομίες του πλανήτη, οι σχέσεις των οποίων βρίσκονται στο χειρότερο σημείο από το 1979. Ο πόλεμος των επεξεργαστών γίνεται παγκόσμιος, καθώς σταδιακά και ενίοτε αθόρυβα όλο και περισσότερες χώρες παίρνουν θέσεις μάχης και εντάσσονται στην πλειονότητά τους με την πλευρά του ισχυρού, δηλαδή της υπερδύναμης. Πριν από περίπου ένα μήνα, η Ολλανδία ανακοίνωσε ότι απαγορεύει τις εξαγωγές τεχνολογίας επεξεργαστών στην Κίνα και τώρα μέσα στην εβδομάδα έκανε το ίδιο και η Ιαπωνία, ανακοινώ-

νοντας ειδικούς ελέγχους στις εξαγωγές εξοπλισμού για την παραγωγή 23 ειδών επεξεργαστών.

Η Παγκόσμια Τράπεζα

Οι επικρίσεις έρχονται από πολλές πλευρές και δεν αφορούν μόνο τον τεχνολογικό πόλεμο ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και στο Πεκίνο, αλλά και τις παγκόσμιες διαστάσεις που τείνει να πάρει ο πόλεμος των επεξεργαστών. Την περασμένη εβδομάδα η Παγκόσμια Τράπεζα προειδοποίησε πως η τεχνολογική αποσύνδεση των δύο μεγαλύτερων οικονομιών του κόσμου και η επιβολή εκατέρωθεν περιορισμών υπονομεύουν την καινοτομία τόσο στις ΗΠΑ όσο και στην Κίνα, και «μειώνουν την προσφορά γνώσης παγκοσμίως». Επικολούμενη μελέτη της σχετικά με τις άδειες ευρεσιτεχνίας, η Παγκόσμια Τράπεζα τόνισε πως τα μέτρα που έχουν λάβει Ουάσιγκτον και Πεκίνο από το 2018 και μετά έχουν πληθεί την καινοτομία των επιχειρήσεων και στις δύο χώρες. Και αυτό, υπογράμμισε,

υπονομεύει την οικονομική ανάπτυξη που έχουν γνωρίσει οι χώρες της περιοχής Ασίας και Ειρηνικού τις τελευταίες δεκαετίες.

Σε ό,τι αφορά ειδικότερα την επιθετική στάση που αρχίζει να διαμορφώνει η Ε.Ε. προς την Κίνα, οι επικρίσεις προήλθαν από τον Κινέζο πρόεδρο στην Ε.Ε., Φου Κονγκ, ο οποίος αναφέρθηκε στον εντεινόμενο προστατευτισμό στην Ευρώπη και κάλεσε τους Ευρωπαίους και τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις «να δουν ποιο είναι το συμφέρον τους και να αντισταθούν στις εντεινόμενες πιέσεις από τις ΗΠΑ».

Αποδίδοντας ουσιαστικά τη στάση της Ε.Ε. σε ένα είδος υποτέλειας της προς την Ουάσιγκτον, ο Κινέζος πρόεδρος κάλεσε τις ευρωπαϊκές χώρες να αναπτύξουν «στρατηγική αυτονομία» και εξέφρασε την ελπίδα πως η Ε.Ε. θα βρει «το κουράγιο και την πολιτική δύναμη» για να προχωρήσει στην επικύρωση της συμφωνίας αμοιβαίων επενδύσεων με την Κίνα. Πρόκειται για τη συμφωνία στην οποία κα-

τέληξε η Ε.Ε. το 2020 και η οποία είχε ενοχλήσει εξαιρετικά την Ουάσιγκτον, που τότε ζήτησε επιτακτικά τη στήριξη της Ευρώπης στην αναμέτρηση με τον ασατικό οικονομικό γίγαντα. Η συμφωνία αυτή, όμως, έχει «παγώσει» από το 2021 και όπως τόνισε μέσα την περασμένη εβδομάδα η πρόεδρος της Κομισιόν, δεν πρόκειται να συναινέσει στην επικύρωσή της, καθώς «τόσο ο κόσμος όσο και η Κίνα έχουν αλλάξει από τότε».

Στις ΗΠΑ, άλλωστε, η πολεμική διάθεση προς την Κίνα δεν περιορίζεται στις επιθετικές πρωτοβουλίες της κυβέρνησης Μπάιντεν. Το Σαββατοκύριακο 25-26 Μαρτίου πραγματοποιήθηκε στο Πεκίνο το Αναπτυξιακό Φόρουμ της Κίνας, στο οποίο συγκεντρώνονται κάθε χρόνο οι επικεφαλές των δυτικών επιχειρήσεων και συναντώνται με ηγετικές προσωπικότητες της Κίνας. Για πρώτη φορά μετά 25 χρόνια, προέκυψε πως στην πλειονότητά τους οι αμερικανικές επιχειρήσεις δεν βλέπουν την Κίνα ως επενδυτική προτεραιότητά τους.

Φον ντερ Λάιεν

Επιχειρώντας να διαφοροποιήσει τη θέση της Ε.Ε. από την Ουάσιγκτον σε ό,τι αφορά την ανταπλοότητά της με την Κίνα, η πρόεδρος της Κομισιόν τόνισε πως οι Ευρωπαίοι «δεν θέλουμε να αποκόψουμε τους οικονομικούς, κοινωνικούς, πολιτικούς και επιχειρηματικούς μας δεσμούς», αλλά παράλληλα επισήμανε ότι η Ε.Ε. πρέπει να αναπτύξει «αμυντικούς μηχανισμούς» για την ασφάλειά της έναντι της κινεζικής επέλασης.

5%

της παγκόσμιας αγοράς μικροεπεξεργαστών μνήμης αντιπροσώπευε το 2021 η κινεζική YMTC σημειώνοντας ραγδαία ανάπτυξη από το μόλις 1% που αντιπροσώπευε το 2020.

Φου Κονγκ

Σε μια προσπάθεια να πείσει την Ε.Ε. ότι θα είναι λάθος να ακολουθήσει την πολιτική της Ουάσιγκτον στην επιβολή περιορισμών κατά της κινεζικής βιομηχανίας μικροεπεξεργαστών, ο πρόεδρος της Κίνας στην Ε.Ε. εξέφρασε την ελπίδα του Πεκίνου πως «οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις και οι Ευρωπαίοι πολιτικοί θα δουν τι πραγματικά τους συμφέρει και θα αντισταθούν στην πίεση των ΗΠΑ».

7 δισ. δολ.

Έκει λάβει η YMTC ως κρατικές επενδύσεις από τη στιγμή που η Ουάσιγκτον επέβαλε περιορισμούς στις εξαγωγές τεχνολογίας προς την Κίνα.

Προειδοποίησης

Επισημαίνοντας τους κινδύνους της εντεινόμενης διελκυστίνδας ανάμεσα στις δύο μεγαλύτερες οικονομίες του πλανήτη με διακύβευμα την τεχνολογία των μικροεπεξεργαστών, η Παγκόσμια Τράπεζα προειδοποίησε πως «οι διμερείς περιορισμοί στην ανταλλαγή τεχνολογίας και στη συνεργασία ανάμεσα στις χώρες μπορεί να μειώσουν την προσφορά γνώσης και τεχνολογίας σε παγκόσμιο επίπεδο».

Στην ανεπίθεση το Πεκίνο με ενίσχυση της βιομηχανίας

Επικρίνοντας τους Ολλανδούς, που πρώτοι αποφάσισαν να απαγορεύσουν τις εξαγωγές τεχνολογίας επεξεργαστών στην Κίνα, ο Κινέζος πρόεδρος Φου Κονγκ τους κάλεσε «να έχουν υπόψη τους ότι η Κίνα δεν πρόκειται να μείνει αδρανής και να βλέπει να υπονομεύονται τα συμφέροντά της χωρίς να προχωρήσει σε κάποιες δράσεις». Η Κίνα αντεπιτίθεται και δεν αρκείται σε αντιποινά, μέτρα και κυρώσεις. Ενισχύει με κάθε τρόπο την κινεζική βιομηχανία επεξεργαστών, που σημειώνει πρόοδο στην προσπάθειά της να απεξαρτηθεί από την αμερικανική τεχνολογία. Έτσι, η μεγαλύτερη κινεζική βιομηχανία επεξεργαστών μνήμης, YMTC,

αναμένεται να εγκαινιάσει τη νέα της μονάδα στις αρχές του επόμενου έτους, παρά το πλήγμα που δέχθηκε τον Οκτώβριο από το εμπάργκο της Ουάσιγκτον. Αρχικά «πάγωσε» τη μονάδα που ετοιμάζε στην πόλη Βουχάν στην κεντρική Κίνα, η οποία είχε επανειλημμένως κατηγορηθεί ότι τροφοδοτούσε τον κινεζικό κολοσσό των τηλεπικοινωνιών Huawei. Ακυρώθηκε, έτσι, η παραγγελία της Apple για μια σειρά επεξεργαστών μνήμης για τη νέα γενιά των κινητών τηλεφώνων iPhone. Εδώ και αρκετό καιρό, πάντως, η YMTC δοκιμάζει εξοπλισμό επεξεργαστών κινεζικής κατασκευής και δηλώνει πολύ πιο αισιόδοξη ότι πλέον μπορεί να

Η κινεζική YMTC δοκιμάζει εξοπλισμό επεξεργαστών κινεζικής κατασκευής.

βασίζεται πολύ περισσότερο στις εγχώριες βιομηχανίες εξοπλισμού και ανταλλακτικών. Όπως αναφέρει σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, η επιτυχία της YMTC ως προς τη μείωση της εξάρτησής της από τις ΗΠΑ και άλλες χώρες παραγωγής επεξεργαστών καταδεικνύει πως αποτυγχάνει η Ουάσιγκτον στην προσπάθειά της να εμποδίσει ή, τουλάχιστον,

να καθυστερήσει σημαντική την πρόοδο της Κίνας στην παραγωγή επεξεργαστών τελευταίας τεχνολογίας. Η κινεζική βιομηχανία αναμένεται, έτσι, να ανακτήσει από το 2024 την ανταγωνιστικότητά της έναντι άλλων μεγάλων παικτών του κλάδου, όπως η Samsung της Νότιας Κορέας και η αμερικανική Micron, οι κύριες ανταγωνιστριές της δηλαδή.

Η ενίσχυση της YMTC, αναμφίβολα με τη βοήθεια του Πεκίνου, είναι σαφής και αντανακλάται στο μερίδιό της στην παγκόσμια αγορά: το 2021 κατείχε το 5% της παγκόσμιας αγοράς μικροεπεξεργαστών μνήμης, όταν μόλις ένα χρόνο νωρίτερα, το 2020, δεν υπερέβαινε το

1%. Από τα ίδια τα αρχεία της εταιρείας με στοιχεία του Φεβρουαρίου προκύπτει πως η YMTC έλαβε 7 δισ. δολ. από κρατικά επενδυτικά οχήματα μετά την επιβολή των τελευταίων περιορισμών της Ουάσιγκτον στις εξαγωγές εξοπλισμού μικροεπεξεργαστών. Είναι, όμως, σαφές ότι τώρα σημειώνει δυναμική επιστροφή. Όπως τονίζει η βρετανική εφημερίδα, το κρίσιμο σημείο θα είναι όταν θα επιχειρήσει να αυξήσει την παραγωγή της σε μικροεπεξεργαστές μνήμης 3D Nand, που πάντως βρίσκονται περίπου δύο γενιές πίσω σε τεχνολογία εάν συγκριθούν με αντίστοιχα προϊόντα των Samsung, Hynix και Micron.

Τηλ: 77 770520

Καλό για σένα, καλό για όλους:

Φροντίδα για τον συνάνθρωπο

Στη Lidl Κύπρου νοιαζόμαστε για την τοπική κοινωνία και τους ανθρώπους της και γι' αυτό, το 2022 ενισχύσαμε ακόμη περισσότερο τον ενεργό και ουσιαστικό μας ρόλο στην κοινωνία, στηρίζοντας έμπρακτα την περιβαλλοντική και κοινωνική δράση των μεγαλύτερων τοπικών οργανισμών και θεσμών του τόπου:

Αντικαρκινικός Σύνδεσμος Κύπρου - Πλήρης κάλυψη του Επισιτιστικού Προγράμματος του Κέντρου Ανακουφιστικής Φροντίδας «Αροδαφνούσα» και οικονομική στήριξη του Συνδέσμου.

Κέντρο Μελετών και Έρευνας Ακτή - Κάλυψη εξόδων μελέτης και ανίχνευσης μικροπλαστικών σε ακτές, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση για την αντιμετώπιση της θαλάσσιας ρύπανσης από τα πλαστικά με παράλληλους καθαρισμούς ακτών και βυθού.

Κυπριακός Ερυθρός Σταυρός - Οικονομική ενίσχυση δράσεων του Ερυθρού Σταυρού και του θεραπευτικού κέντρου παιδιών 'Στέλλα Σουλιώτη'.

Πανεπιστήμιο Ανατόλια Θεσσαλονίκης - Κάλυψη εξόδων υποτροφιών μαθητών για το Κέντρο για Ταλαντούχα Παιδιά.

Σύνδεσμος Διατροφολόγων - Διαιτολόγων Κύπρου - Αιγίδα για παιδικά βιωματικά μαγειρικά σεμινάρια «Little Chefs» και βιωματικό περιβαλλοντικό σεμινάριο «Lidl Wellness Camp».

Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος - Αιγίδα για βιωματικό περιβαλλοντικό διήμερο σεμινάριο «Lidl Wellness Camp» και «Διαγωνισμό Βιώσιμης Γαστρονομίας».

Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας - Δημιουργία και αιγίδα προγράμματος «Ακαδημία Φαγητού για Παιδιά» και αιγίδες για «Διαγωνισμό Βιώσιμης Γαστρονομίας» και «MindREset».

Junior Achievement Cyprus - Δημιουργία περιβαλλοντικού και επιχειρηματικού προγράμματος «MindREset» για μαθητές και μαθήτριες Ε' και Στ' Δημοτικού και Α' και Β' Γυμνασίου.

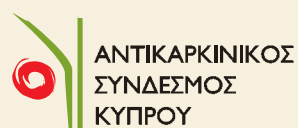
Together Cyprus - Κάλυψη εξόδων παγκύπριων εκστρατειών καθαρισμού και ενημέρωσης για την προστασία του περιβάλλοντος.

UNESCO - Συμμετοχή και αιγίδα σε βιωματικό περιβαλλοντικό διήμερο σεμινάριο «Lidl Wellness Camp».

Με την αξία της αλληλεγγύης σε κάθε ενέργειά μας, συνεχίζουμε το έργο της προσφοράς μας προς την κοινωνία αλλά και προς όλους όσους χρειάζονται τη στήριξή μας.

ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ
ΓΙΑ ΕΝΑ
ΚΑΛΥΤΕΡΟ
ΑΥΡΙΟ

Πρεμ Γουάτσα

Πρόεδρος και CEO της Fairfax Financial Holdings

Πιο ασφαλείς οι ελληνικές τράπεζες

Έχουν έως και διπλάσια κεφαλαιακή επάρκεια από τις αμερικανικές. Δεν πρόκειται να πουλήσουμε ούτε μετοχή

Συνέντευξη στον **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟ**

Η **Ελλάδα** έχει εισέλθει σε έναν ενάρετο κύκλο ανάπτυξης και τα επόμενα χρόνια θα είναι ιδιαίτερα καλά για την οικονομία και τους Έλληνες, υπό την προϋπόθεση πως θα διατηρηθεί η πολιτική σταθερότητα και θα συνεχιστεί η εφαρμογή φιλικών για τις επιχειρήσεις πολιτικών. Αυτή είναι η εκτίμηση του μεγαλύτερου ξένου επενδυτή στη χώρα, του Πρεμ Γουάτσα, προέδρου και CEO της Fairfax Financial Holdings. Ο βασικός μέτοχος της Eurobank και της Eurolife, ο οποίος διατηρεί παράλληλα σημαντικές συμμετοχές και σε άλλες ελληνικές επιχειρήσεις, αυξάνοντας μάλιστα τελευταία την έκθεσή του στην Ελλάδα, εξηγεί γιατί είναι «αναμφισβήτητα» καλύτερο να επενδύσει κανείς αυτή τη στιγμή σε ελληνικές τράπεζες παρά σε αμερικανικές.

– **Είστε αισιόδοξος για την πορεία της ελληνικής οικονομίας;**

– Εμπιστευθήκαμε την Ελλάδα πριν από πολλά χρόνια και παραμείναμε δεσμευμένοι σε αυτήν μέσα απ’ όλες τις καλές και κακές στιγμές. Βρίσκεστε σε μια εξαιρετικά καλή θέση. Ακόμη κι αν δεν το συνειδητοποιείτε πως είστε. Έχετε περάσει μέσα από πολύ δύσκολες στιγμές, το αντιλαμβάνομαι αυτό, αλλά κοιτώντας τις επιχειρήσεις μας στην Ελλάδα και κάποιους δείκτες-κλειδιά της οικονομίας είμαι πάρα πολύ αισιόδοξος. Το χρέος του ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα δεν είναι μεγάλο. Κινείται στα επίπεδα του 130% του ΑΕΠ την ώρα που σε άλλες χώρες, όπως η Σουηδία, είναι στο 300%. Ο βαθμός δανεισμού του ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα είναι από τους χαμηλότερους στην Ευρώπη. Έχετε λοιπόν πολύ χαμηλό επίπεδο δανεισμού του ιδιωτικού τομέα. Πολύ λίγοι Έλληνες έχουν στεγαστική δάνεια σε σχέση με τις άλλες χώρες. Και το δημόσιο χρέος σας, από το οποίο έχετε άφθονο, είναι μακροπρόθεσμο. Ο μέσος χρόνος ωρίμανσης είναι 21 έτη και το μέσο κόστος εξυπηρέτησής του είναι στο απίστευτα χαμηλό 1,5%, ενώ το Δημόσιο έχει συγκεντρώσει μετρητά 38,5 δισεκατομμυρίων. Γιατί είναι αυτό μεγάλο ποσό; Γιατί τα ετήσια έξοδα εξυπηρέτησης του χρέους είναι κλάσμα αυτού. Αυτό σημαίνει ότι η χώρα διαθέτει σχετικά ισχυρή χρηματοοικονομική θέση και εξαιρετικά βελτιωμένη από τα ακραία σημεία στα οποία είχε φτάσει στο πρόσφατο παρελθόν.

– **Πώς θα χαρακτηρίζατε τις προοπτικές ανάπτυξης των τραπεζών στην Ελλάδα;**

– Η θέση των ελληνικών τραπεζών είναι επίσης ισχυρή. Οντας μέτοχος με 30% της Eurobank το γνωρίζω καλά. Αλλά ευρύτερα ο λόγος δανείων προς καταθέσεις βρίσκεται μόλις στο 60%,

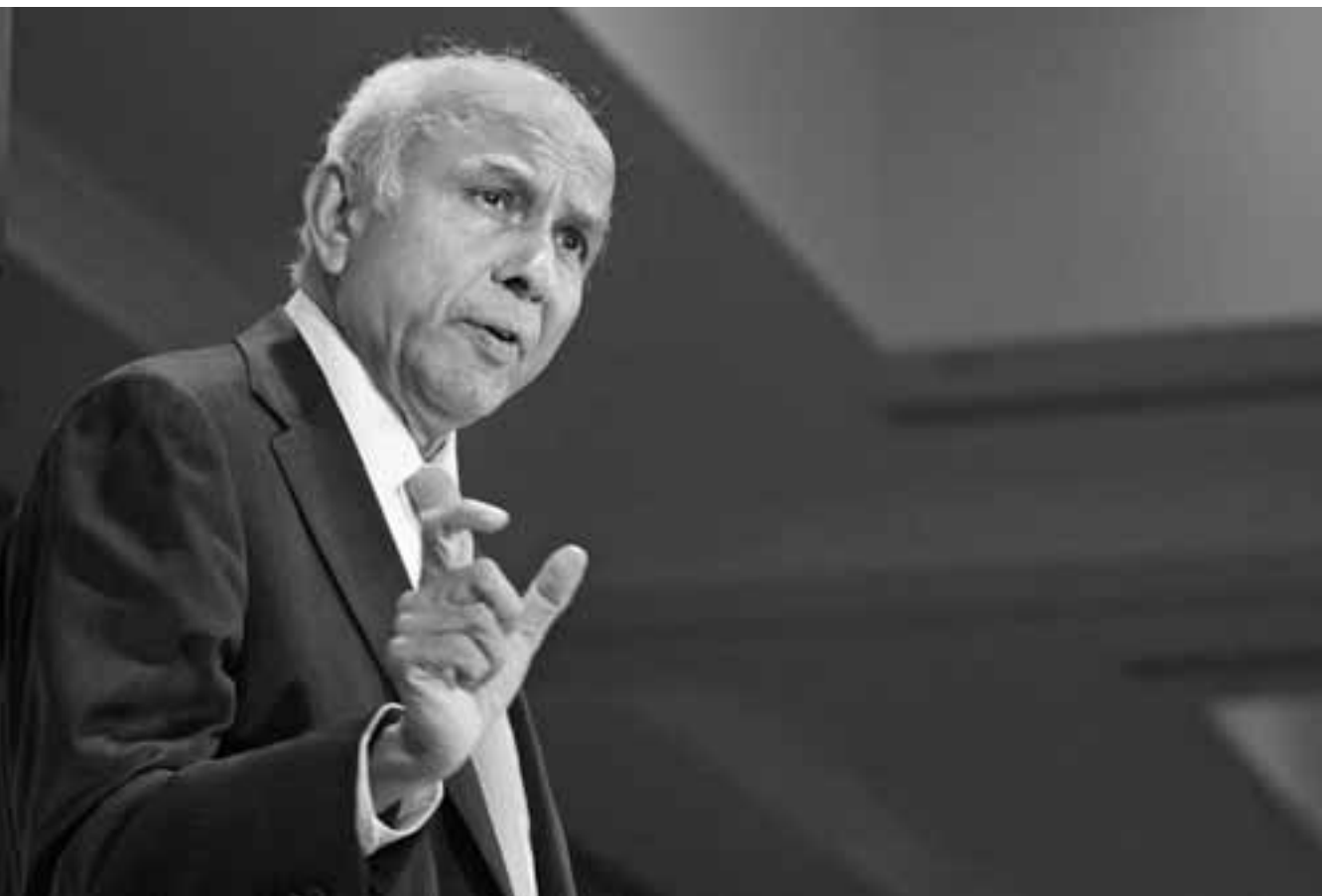
ενώ στη Σουηδία κινείται πάνω από το 150% και στη Γερμανία πάνω από το 100%. Στην Ελλάδα λοιπόν υπάρχει σημαντικό περιθώριο δανεισμού και η ζήτηση από τον ιδιωτικό τομέα αλλά και τον δημόσιο τομέα για τραπεζική χρηματοδότηση είναι ισχυρή. Και οι τράπεζες μπορούν να την παρέχουν. Και στην Ελλάδα υπάρχουν πρακτικά μόνο τέσσερις τράπεζες. Ξέρετε πόσες τράπεζες έχουν στις Ηνωμένες Πολιτείες; Έχουν περί τις 4.000 τράπεζες.

– **Αλήθεια, πόσο σοβαρή θεωρείτε την τραπεζική κρίση που έχει ενσκήψει στις Ηνωμένες Πολιτείες; Υπάρχει κίνδυνος μετάδοσής της στην Ευρώπη και την Ελλάδα;**

– Είναι μια δύσκολη κατάσταση. Η κεφαλαιακή θέση των ελληνικών τραπεζών όμως είναι πάρα πολύ ισχυρή. Η κεφαλαιακή τους επάρκεια είναι μιάμιση με δύο φορές μεγαλύτερη από αυτήν των αμερικανικών. Είναι εξαιρετικά κεφαλαιοποιημένες και θα παραμείνουν έτσι καθώς μεταξύ άλλων δεν επιτρέπεται ακόμη η διανομή μερισμάτων. Πιθανόν βέβαια να επιτραπεί το 2024. Σε αντίθεση με την Ελλάδα, το πρόβλημα των αμερικανικών τραπεζών που χτυπήσαν ήταν πως η άνοδος των επιτοκίων επιδείνωσε πολύ τη μακροπρόθεσμη θέση των περιουσιακών στοιχείων τους οδηγώντας σε μεγάλες ζημιές. Την ίδια ώρα τα επιτόκια των κεντρικών τραπεζών και τα μακροπρόθεσμα επιτόκια αυξάνονται. Στις ΗΠΑ από 0% περίπου στο 5%. Οπότε αν διακρατείς στοιχεία ενεργητικού μακροπρόθεσμης διάρκειας υφίστασαι ζημιές και δεν μπορείς να κάνεις τίποτα γι’ αυτό. Αυτό είναι αίτημα και για τα ασφαλιστικά ταμεία και για τις ασφαλιστικές εταιρείες και για τις τράπεζες που έχουν τέτοια χαρτοφυλάκια. Στον δικό μας όμιλο δεν θέλαμε να πάρουμε τέτοια ρίσκα. Για χρόνια το 50%-60% του χαρτοφυλακίου μας διακρατείτο σε μετρητά, με μνημονική πρακτικά απόδοση. Αλλά ανησυχούσαμε για τη διαφαινόμενη από τότε άνοδο των επιτοκίων και δεν θέλαμε να αναλάβουμε το σχετικό ρίσκο. Δεν κυνηγήσαμε αποδόσεις. Στην Ευρώπη είχατε μνημονικά επιτόκια και τώρα το κόστος της δεκαετίας είναι για τη Γερμανία στο 2,5%. Και έγιναν πολλές χρηματοδοτήσεις τα προηγούμενα χρόνια με χαμηλό κόστος. Τώρα όλοι ψάχνουν να βρουν ποιοι γράφουν ζημιές από αυτές. Και ο πληθωρισμός ακόμη δεν έχει αποικλιμακωθεί επαρκώς, οπότε οι κεντρικές τράπεζες δεν μπορούν να προχωρήσουν σε ποσοτική χαλάρωση για να ενισχύσουν το σύστημα.

– **Ανησυχείτε ότι ο πληθωρισμός στην Ευρώπη θα αποδειχθεί πιο επίμονος απ’ ό,τι αναμένει η αγορά;**

– Θα υποχωρήσει. Και θα υποχωρήσει γιατί, για παράδειγμα, στις Ηνωμένες Πολιτείες οι τράπεζες θα αρχίσουν να μειώνουν το ρίσκο και σίγουρα θα κάνουν αυστηρότερη την πρόσβαση σε χρηματοδοτήσεις. Η προσφορά χρήματος θα μειωθεί. Θα είναι δύσκολο για να δανειστεί κάποιος και οι επιχειρήσεις χαμηλής πιστοληπτικής αξιολόγησης θα κληθούν να πληρώσουν απαγορευτικό κόστος προκειμένου να βρουν κεφάλαια. Θα είναι ένα δύσκολο περιβάλλον, αλλά θα οδηγήσει χαμηλότερα και τον πληθωρισμό.

«**Δεν ξέρω** αν παρατηρήσατε πως πριν από λίγο καιρό η S&P Global Ratings εκτίμησε ότι η Ελλάδα διαθέτει ένα από τα πιο ευνοϊκά προφίλ χρέους απ’ όλες τις χώρες. Προσέξτε: απ’ όλες τις χώρες διεθνώς», επισημαίνει ο Πρεμ Γουάτσα.

Λίγους μήνες μετά τις εκλογές η επενδυτική βαθμίδα

– **Βρίσκεστε στην Ελλάδα εδώ και δέκα χρόνια. Είχατε το σθένος και τη διορατικότητα να επιμείνετε στις επενδύσεις σας με πρωθυπουργούς όπως ο Αντώνης Σαμαράς, ο Αλέξης Τσίπρας και ο Κυριάκος Μητσοτάκης. Αν σας ρωτούσε κάποιος που θέλει να επενδύσει στην Ελλάδα αν υπάρχει πολιτικό ρίσκο στη χώρα, τι θα του απαντούσατε;**

– Θα του έλεγα ότι η Ελλάδα είναι εξαιρετικός επενδυτικός προορισμός για όλους τους λόγους που σας προανέφερα. Ωστόσο, η οικονομία βασίζεται πάντοτε στη σταθερότητα. Εάν έχετε πολιτικές φιλικές στην επιχειρηματικότητα, όπως αυτές που έχει ακολουθήσει η κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη, υπάρχει και σταθερότητα. Θα σας πω από την εμπειρία μου από ολόκληρο τον κόσμο, τον Καναδά, τις Ηνωμένες Πολιτείες και αλλού: όταν υπάρχει πολιτικό περιβάλλον φιλικό στην επιχειρηματικότητα, τότε οι επενδύσεις ανθούν για όλους. Δεν το είχατε αυτό το περιβάλλον στο παρελθόν. Το έχετε τώρα. Οι προοπτικές της χώρας υπό αυτό το πρίσμα φαίνονται φανταστικές. Αν συνεχίσετε σε αυτόν τον δρόμο θα είναι πάρα πολύ θετικό για την Ελλάδα. Δεν πιστεύω πως θα γυρίσετε

ποτέ σε ένα περιβάλλον που δεν είναι φιλικό στην επιχειρηματικότητα.

– **Τα τελευταία λίγα χρόνια παρακολουθούμε πως διαφοροποιείτε τις επενδύσεις σας στην Ελλάδα, πέραν των τραπεζών και των ασφαλιστικών, και στα ακίνητα, στον τουρισμό αλλά και σε συμμετοχές όπως στη «Μυτιληναίος». Θα μας εξηγήσετε το σκεπτικό;**

– Πρόκειται για κινήσεις που εξηγούνται από αυτά που σας είπα. Η Ελλάδα βρίσκεται σε μια εκπληκτική θέση. Και με αυτό ως δεδομένο είναι φυσικό να αναζητούμε ευκαιρίες. Στην Grivalia Hospitality, της οποίας ηγείται όπως ξέρετε ο Γιώργος Χρυσικός, ακόμη ένα καταπληκτικό στέλεχος, προχωρούν επενδύσεις σε σημαντικά projects διεθνούς εμβέλειας όπως το One&Only, που αναμένουμε να ξεκινήσει σύντομα τη λειτουργία του, ή το Amanzoe. Συνεχίζουμε λοιπόν τις επενδύσεις σε αυτή την κατεύθυνση. Ωστόσο πρέπει να σας εξομολογηθώ και κάτι ακόμη: είμαστε πολύ ευαίσθητοι και στο τσέλεντο, στους ανθρώπους. Όταν βρίσκουμε τα κατάλληλα στέλεια, ανθρώπους-πγέτες, τους στηρίζουμε και αυξάνουμε

τις επενδύσεις μας. Μια τέτοια περίπτωση είναι άλλωστε και ο Αλέξανδρος Σαρρηγεωργίου στη Eurolife. Και έχετε τέτοια ταλέντα στην Ελλάδα. Απλώς χρειάζεται να τους δοθεί η ευκαιρία. Και αυτό πρέπει να κάνει και η χώρα διαμορφώνοντας ανάλογα τις πολιτικές της, δημιουργώντας ένα περιβάλλον ολόενα και πιο φιλικό στην επιχειρηματικότητα. Δείτε τη Mytilineos, πόσο μεγάλη εταιρεία κτίζει ο Ευάγγελος Μυτιληναίος. Έχετε αρκετούς άξιους ανθρώπους στην Ελλάδα.

– **Και είστε ικανοποιημένος από τις αποδόσεις των θέσεών σας;**

– Το Χρηματιστήριο της Αθήνας ξεκίνησε το έτος με μια από τις υψηλότερες αποδόσεις διεθνώς. Και έρχεται από χαμηλά επίπεδα. Οι τράπεζες διαπραγματεύονται μόνο πέντε - έξι φορές τα κέρδη τους. Με δεδομένη την καλή τους κατάσταση είναι λογικό να περιμένει κανείς πως θα κλείσουν την ψαλίδα της αποτίμησης έναντι των ξένων τραπεζών. Αναμένω ότι η Eurobank τα επόμενα 3-4 χρόνια θα τα πάει πολύ καλά, πολύ καλύτερα απ’ ό,τι περιμένει οποιοςδήποτε σήμερα. Είμαστε λοιπόν μακροπρόθεσμοι επενδυτές, μας αρέσει να

“
Εχει έρθει η ώρα της Ελλάδας. Έχουν αρχίσει σημαντικές εισροές άμεσων ξένων επενδύσεων. Χρειάζεστε μόνο σταθερότητα.

“
Αυτό που έχει πετύχει ο Μητσοτάκης είναι καλύτερο και από τις προσδοκίες μας. Εχει θέσει τις βάσεις για μια πάρα πολύ καλή πορεία της χώρας.

προσεγγίζουμε τις επενδύσεις μας κοιτώντας μεγάλους χρονικούς ορίζοντες. Παραμένουμε έτσι αισιόδοξοι (bullish) για την Ελλάδα και αισιόδοξοι για τις εταιρείες που έχουμε.

– **Ποιο πιστεύετε πως θα είναι το επόμενο καθοριστικό βήμα για την ελληνική οικονομία και τις επιχειρήσεις;**

– Η αναβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης της χώρας στην επενδυτική βαθμίδα σάς κοιτάζει κατάματα. Ποιος θα το πίστευε αυτό 4-5 χρόνια πριν; Πιστεύω πως λίγους μήνες μετά τις εκλογές η Ελλάδα θα βρίσκεται πλέον στην επενδυτική βαθμίδα. Δεν ξέρω αν παρατηρήσατε πως πριν από λίγο καιρό η S&P Global Ratings εκτίμησε ότι η Ελλάδα διαθέτει ένα από τα πιο ευνοϊκά προφίλ χρέους απ’ όλες τις χώρες. Προσέξτε: απ’ όλες τις χώρες διεθνώς. Δεν υπάρχει αμφιβολία στο μυαλό μου πως η Ελλάδα θα κατακτήσει αυτό το ορόσημο, αλλά πρέπει να θυμόμαστε πως η σταθερότητα είναι κλειδί. Έχουμε πολλές επενδύσεις στην Ελλάδα και πιστεύουμε πως το μέλλον θα είναι καλύτερο ακόμη και από την πρόσφατη θετική πορεία τους.

που θυμόσαστε από τη διαδρομή σας στην Ελλάδα;

– Σίγουρα το πρώτο ταξίδι μου και οι διακοπές εδώ πριν από πολλά χρόνια, αλλά και η ευκαιρία να γνωρίσω τόσο ικανούς και ευχαρίστους ανθρώπους. Σίγουρα καλή στιγμή ήταν και η συνάντησή με τον τότε πρωθυπουργό Αντώνη Σαμαρά, που με έπεισε να επενδύσω στην Ελλάδα. Αλλά και μετά, με τον επόμενο πρωθυπουργό, τον Αλέξη Τσίπρα. Ταξίδεψα στην Ελλάδα και τον συνάντησα όταν εξέλεγχ. Και του είπα «αν δεν μας θέλετε εδώ, να φύγουμε». Και απάντησε «όχι, σας θέλουμε, είστε το είδος του επενδυτή που θέλουμε». Και ασφαλώς πολύ σημαντική ήταν κατόπιν και η γνωριμία μου με τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη. Είναι σημαντικό αυτό που έχει πετύχει. Καλύτερο και από τις προσδοκίες μας. Εχει θέσει τις βάσεις για μια πάρα πολύ καλή πορεία της χώρας για τα επόμενα πέντε - έξι χρόνια, ενδεχομένως και περισσότερο.

Αγώνας δρόμου για να ξεκλειδώσουν 1,7 δισεκατομμύρια ευρώ

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Αντιμέτωπη με μια από τις χρόνιες κακοδαιμονίες του ελληνικού Δημοσίου, τους διαγωνισμούς για την ανάθεση επενδύσεων, βρίσκεται πλέον η εξέλιξη των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης. Κι αυτό γιατί κάθε εκταμίευση δόσης, από τώρα και στο εξής, θα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την κατακύρωση μιας σειράς διαγωνισμών έργων και επενδύσεων. Χαρακτηριστικά, η υποβολή των αιτημάτων της τρίτης δόσης, ύψους 1,7 δισ. ευρώ, που προγραμματίζεται έως το τέλος Απριλίου, εξαρτάται από την πρόοδο σε –ούτε λίγο ούτε πολύ– 55 διαγωνισμούς. Οι περισσότεροι πρέπει να έχουν κατακυρωθεί προτού υποβληθεί το αίτημα. Πρόκειται για έναν άνευ προηγουμένου αγώνα δρόμου και παρότι πηγές που γνωρίζουν το θέμα διαπιστώνουν ότι σε γενικές γραμμές υπάρχει πρόοδος, οι επιμέρους ανησυχίες δεν έχουν εκλείψει.

Γραφειοκρατικές καθυστερήσεις, δυσκολίες ανταπόκρισης των πιθανών αναδόχων και ο φόβος των προσφυγών, που πάντοτε υπάρχει, είναι τα πιθανά εμπόδια που ανησυχούν τους υπευθύνους του υπουργείου Οικονομικών – ο

55 διαγωνισμοί πρέπει να κατακυρωθούν πριν από το αίτημα για την τρίτη δόση του Ταμείου Ανάκαμψης στα τέλη Απριλίου.

ίδιος ο αρμόδιος αναπληρωτής υπουργός Θ. Σκυλακάκης δεν κρύβει ότι οι δυσκολίες αυξάνονται. Τα έργα του Ταμείου Ανάκαμψης δεν έχουν περιθώρια καθυστερήσεων. Η προθεσμία για τα 31,16 δισ. των επιχορηγήσεων και δανείων λήγει στις 26 Αυγούστου 2026, χωρίς να προβλέπονται παρατάσεις. Δεδομένου ότι η χώρα έχει ήδη εισπράξει περίπου 11 δισ. ευρώ, απομένουν λιγότερο από 3,5 χρόνια για να εισπραχθούν υπόλοιπα περίπου 20 δισ. ευρώ.

Οι διαγωνισμοί που περιλαμβάνονται στα προαπαιτούμενα («ορόσημα») προκειμένου να υποβληθεί το αίτημα της 3ης δόσης αφορούν μεταξύ άλλων τα εξής:

– Την ανάθεση –μέσω 5 συμβάσεων– 212 τοπικών πολεοδομικών σχεδίων. Οι πληροφορίες από το υπουργείο Οι-

Γραφειοκρατικές καθυστερήσεις, δυσκολίες ανταπόκρισης των πιθανών αναδόχων και ο φόβος των προσφυγών, που πάντοτε υπάρχει, στους διαγωνισμούς έργων είναι τα πιθανά εμπόδια που ανησυχούν τους υπευθύνους του υπουργείου Οικονομικών.

κονομικών αναφέρουν ότι έχει σημειωθεί πρόοδος και μάλιστα έχουν ανατεθεί ήδη 230 σχέδια.

– Την ψηφιοποίηση των Αρχείων του Κράτους μέσω 14 διαγωνισμών. Εδώ οι περισσότεροι βρίσκονται σε φάση ολοκλήρωσης και στο υπουργείο Οικονομικών εκτιμούν ότι θα προλάβουν να ολοκληρωθούν.

– Την αναβάθμιση του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων, μέσω δύο προκηρύξεων.

– Την αναβάθμιση έξι πληροφοριακών συστημάτων του υπουργείου Εργασίας, μεταξύ των οποίων του e-ΕΦΚΑ.

– Την εκπαίδευση 150.000 εργαζομένων σε ψηφιακές δεξιότητες και στην πράσινη μετάβαση, που ενδέχεται να καθυστερήσει καθώς διαπιστώνεται δυσκολία ανταπόκρισης των ΚΕΚ και των πανεπιστημίων, που μπορούν πλέον να συμμετέχουν στα προγράμματα αυτά. Όπως αναφέρεται από αρμόδια πηγή, η ζήτηση για τέτοιου είδους υπηρεσίες είναι τόσο μεγάλη που τα ΚΕΚ και τα πανεπιστήμια δεν επαρκούν για να την καλύψουν. Η υποχρέωση πιστοποίησης από ανεξάρτητο φορέα, που θεσπίστηκε σωστά ως μια μικρή αξιοπιστίας της εκπαίδευσης, αυξάνει την πολυπλοκό-

τητα του εγχειρήματος και τον χρόνο ολοκλήρωσής του.

Η Ελλάδα παραμένει, όπως βεβαιώνουν και πηγές των Βρυξελλών, μεταξύ των 5 κρατών με τις καλύτερες επιδόσεις σε ό,τι αφορά την εκτέλεση προγραμμάτων και έργων του Ταμείου Ανάκαμψης. Θα είναι η 2η ή 3η χώρα που θα υποβάλει αίτημα για 3η δόση, εκτιμούν. Και εφόσον εκταμιευθεί η δόση, θα έχει απορροφήσει το 40% των πόρων που δικαιούται.

Όμως, το προσεχές διάστημα θα δυσκολεύουν τα «ορόσημα» για τις εκταμίευσεις, καθώς ανάμεσά τους θα είναι όλο και περισσότεροι διαγωνισμοί για έργα και λιγότερες αναλογικά μεταρρυθμίσεις. Στο υπουργείο Οικονομικών στοχεύουν στην υποβολή του αιτήματος για την 3η δόση κατά προτίμηση έως το τέλος Απριλίου και σίγουρα πριν από τις εκλογές. Μετά ακολουθεί νέος κύκλος οροσήμων και δεν θα ήταν σκόνη να υπάρχει αλληλοεπικάλυψη, σημειώνουν. Εν τω μεταξύ, υποβάλλεται εντός των ημερών και το αίτημα για το δάνειο των 5 δισ. ευρώ, στο πλαίσιο του REPowerEU. Από το ίδιο πρόγραμμα, η Ελλάδα θα πάρει επίσης σχεδόν 800 εκατ. ευρώ επιχορηγήσεις.

Φέτα... Χιλής, Αυστραλίας και Γαλλίας

Απομιμήσεις του ελληνικού τυριού κυκλοφορούν σε όλο τον κόσμο

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Μπροστά σε μια ακόμη περίπτωση απομίμησης φέτας και ψευδεπιγραφής χρήσης της ονομασίας του πλέον δημοφιλούς ελληνικού τυριού βρίσκονται οι ελληνικές αρχές, αλλά και οι ελληνικές γαλακτοβιομηχανίες.

Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες της «Καθημερινής» της Κυριακής, στη Χιλή έχει κατοχυρωθεί το εμπορικό σήμα «Athenos Feta». Και μπορεί, βεβαίως, η ονομασία «Athenos» να είναι πιο ελληνοπρεπής σε σύγκριση με την ονομασία Valbreso Feta, τη γαλλική απομίμηση «φέτας» που παράγει ο κολοσσός των γαλακτοκομικών προϊόντων Lactalis και αποκάλυψε η «Καθημερινή» την περασμένη Πέμπτη, αλλά η «Athenos Feta» δεν παράγεται ούτε στην Τρίπολη, ούτε στα Καλάβρυτα, ούτε στην Ηπειρο, αλλά στο... Ουισκόνσιν των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Το νέο «κρούσμα» έγινε γνωστό στις ελληνικές αρχές μόλις πριν από δέκα ημέρες και αυτό που αναμένεται να γίνει σε πρώτη φάση είναι η υποβολή ένστασης στον Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας της Χιλής, ειδικά μάλιστα καθώς υπάρχει διμερής συμφωνία ανάμεσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Χιλή, βάσει της οποίας προστατεύεται η φέτα ως γεωγραφική ένδειξη. Η παράνομη χρήση της ονομασίας «φέτα» δεν είναι το μοναδικό κοινό σημείο ανάμεσα στην

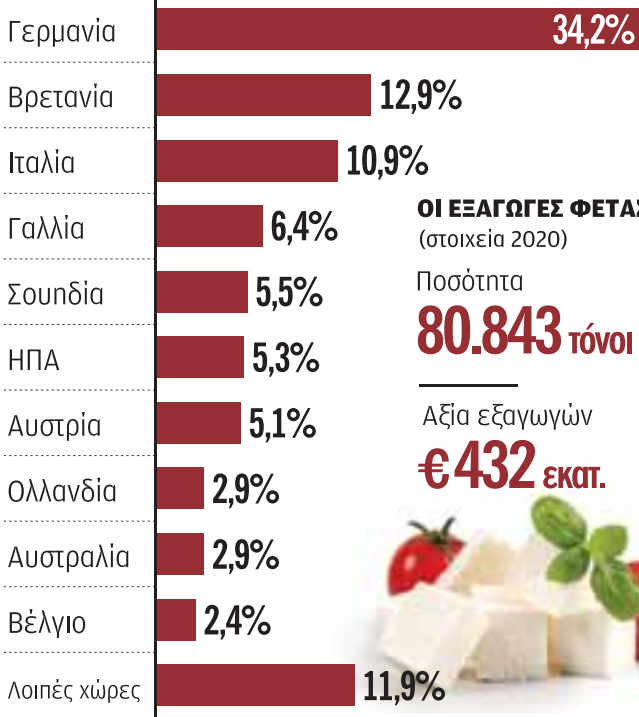
«Athenos Feta» και στη «Valbreso Feta». Το 2020 η Athenos, η οποία ανήκε στην Kraft Heinz, εξαγοράστηκε από τη γαλλική Lactalis. Ωστόσο, το 2021 η Athenos πουλήθηκε από τη Lactalis στην ελβετική Emmi και μένει πλέον να διερευνηθεί πότε είχε γίνει η αίτηση για την κατοχύρωση του σήματος «Athenos Feta», όταν ανήκε στη Lactalis ή μετά.

Στα δικαστήρια

Στις σκέψεις, πάντως, των ελληνικών αρχών είναι και το ενδεχόμενο προσφυγής στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς η περίπτωση της γαλλικής Lactalis έχει πολλά κοινά χαρακτηριστικά με αυτή της Δανίας και των δανικών εταιρειών. Υπενθυμίζεται ότι τον Ιούλιο του 2022 το Δικαστήριο της Ε.Ε. εξέδωσε απόφαση με την οποία έκρινε ότι η απαγόρευση χρήσης ονομασιών ΠΟΠ σε προϊόντα που δεν πληρούν τις σχετικές προδιαγραφές ισχύει και για τις εξαγωγές σε τρίτες χώρες, εκτός δηλαδή Ε.Ε.

Τα τελευταία χρόνια ο Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός (ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ) έχει υποστηρίξει δικαστικά μέσω του Συνδέσμου Ελλήνων Βιομηχανιών Γαλακτοκομικών Προϊόντων τρεις ακόμη υποθέσεις που αφορούσαν παράνομη χρήση της ονομασίας «φέτα» ή απόπειρα χρήσης αυτής. Η μία περίπτωση αφορά την κατάθεση ένστασης για την αίτηση κατο-

ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΦΕΤΑΣ

ΟΙ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΦΕΤΑΣ (στοιχεία 2020)

Ποσότητα **80.843** τόνοι

Αξία εξαγωγών **€432** εκατ.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Στη Χιλή έχει κατοχυρωθεί το εμπορικό σήμα «Athenos Feta», η οποία παράγεται στο... Ουισκόνσιν των ΗΠΑ.

χύρωσης του σήματος Fettle, που είχε καταθέσει η βρετανική Shepherd's Purse Cheeses Ltd, αίτηση η οποία τελικά αποσύρθηκε. Η δεύτερη αφορά την αίτηση ακύρωσης της γεωγραφικής ένδειξης ΦΕΤΑ στο μητρώο του Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας της Σιγκαπούρης από τον Αμερικανικό Σύνδεσμο Εξαγωγέων Γαλακτοκομικών Προϊόντων (USDEC). Ο USDEC απέσυρε την αίτηση και δεσμεύτηκε να μην επαναλάβει ποτέ τέτοια ενέργεια. Η τρίτη περίπτωση αφορούσε επίσης αμερικανικά συμφέροντα στη Χιλή. Συγκεκριμένα, το Consortium for Common Food Names των ΗΠΑ (σύνδεσμος που υποστηρίζει ότι δεν πρέπει να είναι μονοπώλιο ονομασίες ευρέως χρησιμοποιούμενων προϊόντων)

είχε καταθέσει αίτηση για κατοχύρωση εμπορικού σήματος που περιείχε τον όρο «φέτα». Από την πλευρά της Ελλάδας υποβλήθηκε ένσταση, η οποία έγινε αποδεκτή.

Βεβαίως, δεν είναι μόνον οι «κακοί ξένοι» για τις περιπέτειες στις οποίες μπαίνει η φέτα. Υπό εξέταση από τον ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ βρίσκεται αυτό το διάστημα καταγγελία σύμφωνα με την οποία η ελληνική εταιρεία LaFarm, που εδρεύει στα Τρίκαλα, διαθέτει στην αλυσίδα σουπερ μάρκετ Lidl στις ΗΠΑ προϊόν το οποίο φέρει τον χαρακτηρισμό «Feta Style». Βάσει του κοινοτικού κανονισμού 1151/2012, οι καταχωρισμένες ως ΠΟΠ ονομασίες προστατεύονται από «κάθε κατάχρηση, απομίμηση ή επίκληση, έστω και αν αναφέρεται η πραγματική προέλευση των προϊόντων ή υπηρεσιών ή εάν η προστατευόμενη ονομασία μεταφράζεται ή συνοδεύεται από εκφράσεις όπως «στυλ», «τύπος», «μέθοδος», «όπως παράγεται», «απομίμηση» ή άλλες ανάλογες, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων στις οποίες τα προϊ-

ντα αυτά χρησιμοποιούνται ως συστατικό».

Εμπίρατα, Αίγυπτος

Καθοριστικό ρόλο στη διακίνηση τυροκομικών προϊόντων που φέρουν ψευδεπιγραφή την ονομασία «φέτα» έχουν και εισαγωγικές ή ακόμη και παραγωγικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε τρίτες χώρες, κυρίως στον Καναδά και στην Αυστραλία, με τους ιδιοκτήτες τους να είναι σε αρκετές περιπτώσεις Έλληνες ομογενείς. Στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, όπου πωλείται η «Valbreso Feta», η οποία μάλιστα σύμφωνα με το Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων στο Ντουμπάι έχει κατοχυρωθεί στο Γραφείο Εμπορικών Σημάτων των ΗΑΕ, κυκλοφορούν και άλλα προϊόντα που φέρουν την ονομασία «φέτα» και έχουν παραχθεί στα ΗΑΕ, στη Σαουδική Αραβία και στην Αίγυπτο υπό τα σήματα «Chtoora», Pinar, Al Marai, Domty. Κυκλοφορεί επίσης και «φέτα» υπό το σήμα Lemnos. Μην σας ξεγελάει το «ελληνικό» όνομα, καθώς πρόκειται για προϊόν αυστραλιανής προέλευσης.

Νέα μείωση του πληθωρισμού τον Μάρτιο, στο 5,4%

Επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των τιμών στην Ελλάδα, αλλά και στο σύνολο της Ευρωζώνης, δείχνουν τα προκαταρκτικά στοιχεία της Eurostat για τον πληθωρισμό του Μαρτίου τα οποία δημοσιοποιήθηκαν την περασμένη εβδομάδα. Στην πραγματικότητα, πρόκειται για εξέλιξη αναμενόμενη, καθώς πλέον η σύγκριση σε ετήσια βάση γίνεται με περιόδους μεγάλων και απότομων αύξησης των τιμών, όπως συνέβη από τον Μάρτιο του 2022 κι έπειτα, που ήταν οι πρώτοι μήνες του πολέμου στην Ουκρανία. Τούτο, πάντως, δεν ισχύει για την ομάδα των τροφίμων, οι τιμές των οποίων εξακολουθούν να κινούνται ανοδικά με διψήφιο ρυθμό αύξησης.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα στοιχεία που ανακοίνωσε η Eurostat, ο εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή στην Ελλάδα εκτιμάται ότι διαμορφώθηκε τον Μάρτιο σε 5,4% από 6,5% τον Φεβρουάριο, επιβράδυνση που αποτελεί την πέμπτη χαμηλότερη στην Ευρωζώνη. Αξίζει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι σε μηνιαία βάση στην Ελλάδα καταγράφηκε η δεύτερη μεγαλύτερη αύξηση του δείκτη (κατά 1,6%) μετά την Πορτογαλία (2%), κάτι που σημαίνει ότι ο νέος γύρος ανατιμήσεων έχει ξεκινήσει, κυρίως από εταιρείες που είτε δεν προχώρησαν σε πολλές ανατιμήσεις το 2022 είτε άργησαν να τις εφαρμόσουν. Μεγάλο μέρος των προμηθευτών και των λιανεμπόρων, εξάλλου, υποστηρίζει ότι παρά τη μείωση του ενεργειακού κόστους, παραμένουν σε υψηλά επίπεδα οι τιμές άλλων συντελεστών παραγωγής, όπως οι πρώτες και δεύτερες ύλες, αλλά και το μεταφορικό κόστος. Μόλις την Πέμπτη, άλλωστε, σε έρευνα που παρουσίασε η NielsenIQ υπήρχε το εύρημα ότι επτά στους δέκα προμηθευτές και λιανεμπόρους δηλώνουν ότι σχεδιάζουν ανατιμήσεις μέσα στο 2023.

Στην Ευρωζώνη, ο πληθωρισμός, σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία της Eurostat, διαμορφώ-

νεται τον Μάρτιο στα επίπεδα του 6,9% από 8,5% τον Φεβρουάριο του 2023, ενώ σε μηνιαία βάση η αύξηση είναι 0,9%. Οι χώρες με τον υψηλότερο πληθωρισμό παραμένουν η Λετονία, η Λιθουανία και η Εσθονία (17,3%, 15,6% και 15,2% αντιστοίχως), ενώ στον αντίποδα βρίσκονται το Λουξεμβούργο, η Ισπανία και η Ολλανδία, με εκτιμώμενο πληθωρισμό για τον μήνα Μάρτιο 3%, 3,1% και 4,5% αντιστοίχως. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην ομάδα των τροφίμων καταγράφεται τον Μάρτιο του 2023 ακόμη πιο υψηλός πληθωρισμός σε σύγκριση με τον Φεβρουάριο του 2023, 15,4% στην Ευρωζώνη

Εξαιρέση αποτελούν τα τρόφιμα, με τον ρυθμό αύξησης των τιμών να συνεχίζει να κινείται με διψήφιο ποσοστό.

έναντι 15% τον Φεβρουάριο. Από την άλλη, στην ενέργεια πλέον δεν έχουμε επιβράδυνση της αύξησης, αλλά μείωση των τιμών, «ενεργειακό αποπληθωρισμό» στην πραγματικότητα έστω και μικρό, της τάξης του 0,9%. Σημειώνεται ότι τον Φεβρουάριο του 2023 τα ενεργειακά προϊόντα στην Ευρωζώνη εμφάνισαν αύξηση τιμών σε ετήσια βάση της τάξης του 13,7%. Στα μη ενεργειακά βιομηχανικά προϊόντα καταγράφεται αύξηση τιμών 6,6% από 6,8% τον Φεβρουάριο και στις υπερπρεσίες αύξηση 5% από 4,8% τον Φεβρουάριο. Η συνέχιση των ανατιμήσεων στα τρόφιμα εξακολουθεί να επιδρά αρνητικά στη ζητηση. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ο κύκλος εργασιών στα σουπερ μάρκετ αυξήθηκε τον Ιανουάριο του 2023 κατά 8,5% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο περυσινό μήνα, με τον όγκο πωλήσεων όμως να υποχωρεί κατά 5,3%.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑΣ & ΓΕΝΕΤΙΚΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΜΟΡΙΑΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ (MSc & PhD)

ΒΙΟΪΑΤΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ (MSc)

ΙΑΤΡΙΚΗ ΓΕΝΕΤΙΚΗ (MSc & PhD)

ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ (MSc)

ΝΕΥΡΟΕΠΙΣΤΗΜΗ (MSc & PhD)

ΓΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

 (357) 22392840 / 841 / 844

 education@cing.ac.cy

 www.cing.ac.cy/education/

 Ινστιτούτο Νευρολογίας & Γενετικής Κύπρου
Ηρώων 6, Άγιος Δομέτιος, 2371 Λευκωσία

Νικ Λεοντίδης, *Group President, Civil Aviation της CAE*

Διεθνές κέντρο εκπαίδευσης πιλότων στα Σπάτα

Το Aegean - CAE Flight Training Center θα είναι το πιο προηγμένο σε ολόκληρη την περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Το σχέδιο για την ανάπτυξη στο αεροδρόμιο της Αθήνας σε συνεργασία με την Aegean ενός διεθνούς, υπερσύγχρονου κέντρου εκπαίδευσης πιλότων περιγράφει μιλώντας στην «Καθημερινή» ο Νικ Λεοντίδης. Ο Group President, Civil Aviation της CAE, της κορυφαίας εταιρείας παγκοσμίως στον κλάδο της αεροπορικής εκπαίδευσης, με παρουσία σε περισσότερα από 200 σημεία εκπαίδευσης σε περισσότερες από 40 χώρες που απασχολούν 13.000 υπαλλήλους, εξηγεί πως αυτό το νέο εκπαιδευτικό κέντρο, προϋπολογισμού 36 εκατομμυρίων, δίνει την ευκαιρία από τη μια στην CAE να επεκτείνει την εμβέλειά της και από την άλλη στην Aegean να διασφαλίσει ότι οι πιλότοι και τα πληρώματά της θα διαθέτουν το πιο προηγμένο κέντρο εκπαίδευσης προσομοιωτών για τις εκπαιδεύσεις τους. Στο πρώτο στάδιο ανάπτυξης το κέντρο θα διαθέτει τέσσερις προσομοιωτές, δύο Airbus A320neo, ενός Boeing 737NG και ενός ATR 72-600, καθώς και εξοπλισμό εκπαίδευσης των πληρωμάτων καμπίνας, ενώ το σχέδιο προβλέπει την εγκατάσταση άλλων τριών προσομοιωτών σε δεύτερη φάση. Εξηγεί επίσης γιατί η εμπειρία σε έναν προσομοιωτή της CAE, πλέον, «αποτελεί ένα ακριβές ψηφιακό αντίγραφο του πιλοτηρίου και των πιπτικών χαρακτηριστικών του αεροσκάφους που αντιπροσωπεύει». Δεν κρύβει επίσης πως εκτός από τις δραστηριότητες του ομίλου του στην πολιτική αεροπορία, το τμήμα Αμυνας και Ασφάλειας της CAE βρίσκεται ήδη σε στενή συνεργασία με τις Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις για διάφορα άλλα έργα. Παράλληλα μιλάει για τις μεγάλες επενδύσεις που κάνει στην έρευνα και ανάπτυξη σχετικής τεχνολογίας αλλά και για τους εξομοιωτές στην ιατρική, σε έναν κλάδο που επίσης διακρίνεται η καναδική εταιρεία.

Επισκεφθήκατε την Αθήνα για να ανακοινώσετε από κοινού με την Aegean την κοινοπραξία σας. Ποια είναι η επιχειρηματική ευκαιρία που είδατε στην Ελλάδα και την ευρύτερη περιοχή για την ανάπτυξη του νέου εκπαιδευτικού κέντρου σας Aegean - CAE;

Η CAE είδε μια μεγάλη ευκαιρία στην Ελλάδα να επεκτείνει το δίκτυο εκπαίδευσης της στην πολιτική αεροπορία σε συνεργασία με την Aegean, μια κορυφαία αεροπορική εταιρεία, σε μια στρατηγική τοποθεσία για την περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, την Αθήνα. Η κοινοπραξία της Aegean με την CAE ξεκινάει με θεμέλιο τις κοινές αξίες που διακατέχουν αυτές τις δύο εταιρείες – με πρώτη και κύρια την α-

Ως Έλληνοκαναδός είμαι απίστευτα περήφανος που συμμετέχω στην ίδρυση αυτού του κέντρου στην Ελλάδα, σημειώνει ο Νικ Λεοντίδης.

Θα προσφέρεται η δυνατότητα για εκπαίδευση στο νέο κέντρο και σε τρίτες αεροπορικές εταιρείες.

σφάλεια. Ξέρετε εμείς στην CAE δουλεύουμε προσανατολισμένοι στο να κάνουμε τον κόσμο ένα ασφαλέστερο μέρος, προετοιμάζοντας ανθρώπους σε κρίσιμους ρόλους –στην προκειμένη περίπτωση πιλότους– για τις στιγμές που θα κληθούν να πάρουν τις πιο σημαντικές αποφάσεις τους. Αυτό το νέο εκπαιδευτικό κέντρο δίνει από τη μια στην CAE την ευκαιρία να επεκτείνει την εμβέλειά της και από την άλλη στην Aegean να διασφαλίσει ότι οι πιλότοι και τα πληρώματα καμπίνας της θα διαθέτουν το πιο προηγμένο κέντρο εκπαίδευσης προσομοιωτών για τις εκπαιδεύσεις τους, ώστε να είναι προετοιμασμένοι για κάθε πτήση.

Μπορεί να έχει διεθνή εμβέλεια το κέντρο εκπαίδευσης στα Σπάτα;

Η Αθήνα είναι μια στρατηγική τοποθεσία, μια ζωντανή και εύκολα προσβάσιμη πόλη, γεγονός που την καθιστά ελκυστικό προορισμό για τρίτους αερομεταφορείς που αναζητούν μια βολική τοποθεσία για να εκπαιδεύσουν το πλήρωμά τους σε ένα προηγμένο κέντρο στην Νοτιοανατολική Ευρώπη. Επιπλέον, η Αθήνα διαθέτει εξειδικευμένους επαγγελματίες που απαιτούνται για τη λειτουργία ενός κέντρου με προδιαγραφές προηγμένων εκπαίδευσης. Το Aegean - CAE Flight Training Center θα είναι το πρώτο τέτοιο κέντρο στην Ελλάδα και το πιο προηγμένο σε ολόκληρη την περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Οχι μόνο θα επιτρέπει στους πιλότους και στα πληρώματα της Aegean να εκπαιδεύονται πλέον στο «σπίτι»

Το πρώτο στάδιο ανάπτυξης το κέντρο θα διαθέτει τέσσερις προσομοιωτές, δύο Airbus A320neo, ενός Boeing 737NG και ενός ATR 72-600, καθώς και εξοπλισμό εκπαίδευσης των πληρωμάτων καμπίνας, ενώ το σχέδιο προβλέπει την εγκατάσταση άλλων τριών προσομοιωτών σε δεύτερη φάση.

τους, αλλά και θα προσφέρει τη δυνατότητα σε τρίτες αεροπορικές εταιρείες για εκπαίδευση στο νέο κέντρο. Είμαστε, επίσης, πολύ περήφανοι που το κέντρο μας θα αποτελεί μέρος της δημιουργίας του πρώτου σύγχρονου οικοσυστήματος υπηρεσιών υποστήριξης για την αερομεταφορά στην Ελλάδα. Αυτό το νέο οικοσυστήμα όχι μόνο θα παρέχει την καλύτερη εκπαίδευση για τους πιλότους και τα πληρώματα καμπίνας, αλλά θα δώσει ακόμη περισσότερες ευκαιρίες στους ανθρώπους του κλάδου ευρύτερα να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους και να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους ακολουθώντας μια σταδιοδρομία στην αεροπορία.

Διακρίνεται άλλες επενδυτικές ευκαιρίες για την CAE στην Ελλάδα;

Το νέο εκπαιδευτικό κέντρο της Aegean και της CAE θα ξεκινήσει τη λειτουργία του με τέσσερις προσομοιωτές πλήρους πτήσης. Καθώς, όμως, η χωρητικότητα του κέντρου μπορεί να υποστηρίξει τη λειτουργία έως και συνολικά επτά προσομοιωτών, η πρώτη επενδυτική ευκαιρία που βλέπουμε αυτή τη στιγμή στη χώρα είναι να φθάσουμε στο μέγιστο των δυνατοτήτων που μας επιτρέπει το Aegean - CAE Flight Training. Δηλαδή να γεμίσουμε τους

χώρους του σταδιακά με περισσότερους προσομοιωτές, για να υποστηρίξουμε την Aegean ή άλλες αεροπορικές εταιρείες στην περιοχή που θέλουν να εκπαιδεύσουν τους πιλότους και τα πληρώματά τους πιο κοντά στο σπίτι τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι εκτός από τις δραστηριότητές μας στην πολιτική αεροπορία, το τμήμα Αμυνας και Ασφάλειας της εταιρείας μας βρίσκεται ήδη σε στενή συνεργασία με τον Ελληνικό Στρατό για διάφορα άλλα έργα.

Καταλαβαίνουμε ότι η τεχνολογία και η καινοτομία έχουν πλέον φθάσει σε τέτοια επίπεδα που η εμπειρία μέσα στον εξομοιωτή τείνει να είναι πανομοιότυπη με την πραγματική. Είναι όμως έτσι;

Στις 17 Μαρτίου η CAE γιόρτασε την 76η επέτειο λειτουργίας της. Ολα αυτά τα χρόνια η CAE ήταν στην πρώτη γραμμή της καινοτομίας, είτε πρόκειται για τεχνολογία προσομοίωσης και παροχή κατάρτισης, είτε πρόκειται για νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες. Δεν υφάρχει αμφιβολία ότι η τεχνολογία προσομοίωσης έχει προοδεύσει σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Η εμπειρία σε έναν προσομοιωτή, πλέον, αποτελεί ένα ακριβές ψηφιακό αντίγραφο του πιλοτηρίου και των πιπτικών χαρακτηριστικών

του αεροσκάφους που αντιπροσωπεύει. Η CAE είναι πλέον πολύ ενεργή και στην αγορά του electric vertical takeoff and landing (eVTOL). Αυτά τα ηλεκτρικά αεροσκάφη όχι μόνο θα εγκαινιάσουν μια νέα εποχή στην αεροπορία, αλλά και στην αεροπορική εκπαίδευση ευρύτερα θα δώμε τεχνολογίες όπως είναι η τεχνητή νοημοσύνη (AI) και η επαυξημένη πραγματικότητα να ενισχύουν την εκπαιδευτική εμπειρία κατακόρυφα.

Σε αυτό το περιβάλλον πώς σκοπεύετε να αναπτυχθείτε περαιτέρω ως όμιλος διεθνώς;

Με το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον και τις ευκαιρίες που παρουσίασε η πανδημία ολοκληρώσαμε εννέα εξαγορές και ξεκινήσαμε τα βήματά μας στον κλάδο των υπηρεσιών πτήσης, εξαγοράζοντας τρεις εταιρείες, συμπεριλαμβανομένου και του χαρτοφυλακίου λογισμικού λειτουργιών AirCentre της Sabre. Προχωρήσαμε σε αυτή την κίνηση πρώτα απ' όλα γιατί είμαστε μια εταιρεία υψηλής τεχνολογίας, αλλά και λόγω του ότι οι δύο εταιρείες είχαν κοινή βάση πελατών. Σήμερα η CAE μπορεί να υποστηρίξει τα πάντα, από την προμήθεια και την εκπαίδευση του πληρώματος έως την κατασκευή προσομοιωτών, και από τη λειτουργία εκπαι-

δευτικών κέντρων έως την παροχή λογισμικού σχεδιασμού πτήσεων και προγραμματισμού πληρώματος. Και αυτό έχει ως αποτέλεσμα να έχουμε αναχθεί σε έναν αξιόπιστο συνεργάτη για τις κορυφαίες αεροπορικές εταιρείες σε όλο τον κόσμο.

Το επίθετό σας, Λεοντίδης, είναι ελληνικό. Σωστά; Πώς νιώθετε επενδύοντας στη χώρα καταγωγής σας;

Για μένα αυτό είναι κάτι περισσότερο από ένα επαγγελματικό ορόσημο. Ως Έλληνοκαναδός είμαι απίστευτα περήφανος που συμμετέχω στην ίδρυση αυτού του κέντρου στην Ελλάδα – μια χώρα της οποίας οι αξίες της ομαδικής εργασίας, της εφευρετικότητας και της φιλοξενίας μου μεταλαμπαδεύτηκαν από τους ίδιους τους γονείς μου. Είμαι εξίσου περήφανος που ως μέρος του αεροπορικού οικοσυστήματος, στη δημιουργία του οποίου συμβάλλουμε, περισσότεροι άνθρωποι εδώ στην Ελλάδα θα έχουν την ευκαιρία να ακολουθήσουν το πάθος τους –όπως έκανα κι εγώ– και να έχουν μια συναρπαστική σταδιοδρομία στον κλάδο των αερομεταφορών.

Εκπαίδευση γιατρών

– Κάνετε όμως περισσότερα από αεροπορική εκπαίδευση. Σωστά; Σε ποιους άλλους κλάδους δραστηριοποιείστε;

Η τεχνολογία βρίσκεται στο επίκεντρο όλων των δραστηριοτήτων της CAE και καθώς εξελίσσεται τόσο γρήγορα, εξετάζουμε πάντα πώς μπορούμε να αναβαθμίσουμε ακόμη περισσότερο την εκπαίδευση που παρέχουμε και να τη φέρουμε όλο και πιο κοντά στις πραγματικές συνθήκες, ώστε να προετοιμάσουμε τους ανθρώπους που εκπαιδεύονται σε εμάς για πραγματικές καταστάσεις. Ένας άλλος κλάδος στον οποίο δραστηριοποιούμαστε είναι η υγεία: στην υγειονομική περίθαλψη, τα ανδρικήλα ασθενών μας αξιοποιούν προηγμένα μαθηματικά μοντέλα για να προσομοιώσουν την ανθρώπινη φυσιολογία, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται πραγματικά σε παρεμβάσεις υγειονομικής περίθαλψης, συμπεριλαμβανομένων της θεραπείας, του ιατρικού εξοπλισμού και της φαρμακευτικής αγωγής. Η εκπαίδευση και η προσομοίωση αναπτύσσονται περαιτέρω από τη συλλογή δεδομένων. Είτε στον τομέα της υγειονομικής περιθαλψής είτε στην πολιτική αεροπορία, η τεχνολογία μας επιτρέπει άτομα που βρίσκονται σε κρίσιμους ρόλους –όπως είναι οι γιατροί και οι πιλότοι– να εκπαιδεύονται σε συνθήκες υψηλής πίεσης, ώστε να λαμβάνουν γρήγορες αποφάσεις και να αναλαμβάνουν δράση τη στιγμή που πρέπει.

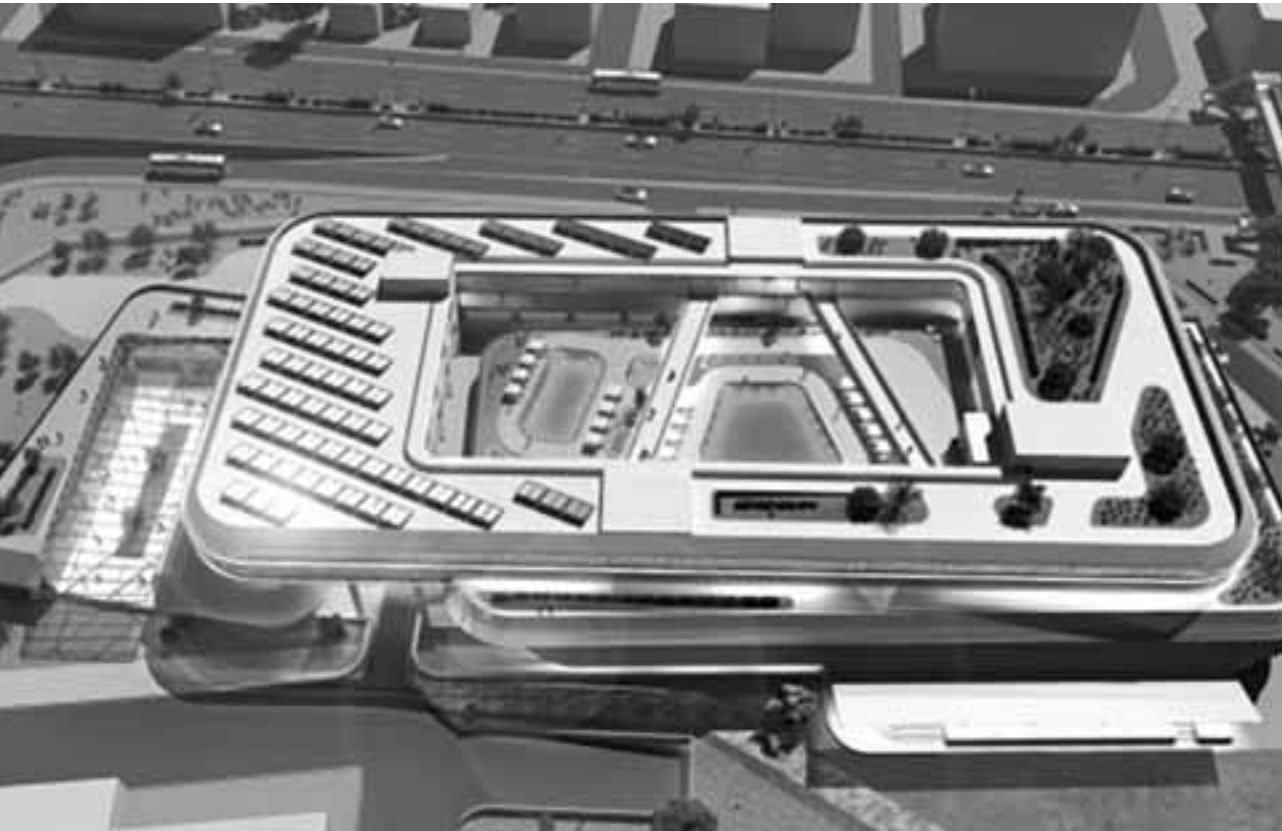
Προχωράει η μετεγκατάσταση του Μον Παρνές

Εγκρίθηκε από το Συμβούλιο της Επικρατείας το σχέδιο προεδρικού διατάγματος για την επένδυση ύψους 200 εκατ. ευρώ της Regency Entertainment. Η επένδυση αφορά την ανάπτυξη ολοκληρωμένου συγκροτήματος ψυχαγωγίας και φιλοξενίας με καζίνο στο Μαρούσι και ειδικότερα την έκταση επί της καθόδου της Κηφισίας απέναντι από το εμπορικό κέντρο Golden Hall. Το σχέδιο προεδρικού διατάγματος δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και συνιστά καθοριστικό βήμα για τη διαδικασία μεταφοράς του καζίνο Μον Παρνές από την Πάρνηθα στα πρόατια της Αθήνας και την απόδοση του πρώην συγκροτήματος στο Δημόσιο.

Η σχετική διαδικασία ξεκίνησε πριν από 15 χρόνια και θεσμοθετήθηκε με δύο νόμους, τον Νοέμβριο του 2017 και τον Μάρτιο του 2021. Σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα που δημοσιεύθηκε, το αντάλλαγμα για τη μεταφορά

Εγκρίθηκε το σχέδιο προεδρικού διατάγματος για την επένδυση της Regency επί της Λεωφόρου Κηφισίας.

του Μον Παρνές στη νέα θέση καθορίζεται σε 30 εκατομμύρια ευρώ, με το πρώτο τμήμα να αντιστοιχεί στο 50% του ανταλλάγματος και να καταβάλλεται υποχρεωτικά εντός εκατόν ογδόντα ημερών από την έναρξη ισχύος του διατάγματος. Το υπόλοιπο τμήμα θα καταβληθεί σε πέντε ετήσιες ισόποσες δόσεις. Το σχέδιο της επένδυσης προβλέπει τη δημιουργία ενός σύγχρονου, «πράσινου», χαμηλής δόμησης πόλου ψυχαγωγίας και φιλοξενίας, που θα περιβάλλεται από χώρους πρασίνου και ελεύθερους χώρους για κοινωνικές χρήσεις. Το συγκρότημα θα περιλμ-

Το σχέδιο της επένδυσης προβλέπει τη δημιουργία σύγχρονου, χαμηλής δόμησης πόλου ψυχαγωγίας και φιλοξενίας, που θα περιβάλλεται από χώρους πρασίνου και ελεύθερους χώρους για κοινωνική χρήση.

βάνει ξενοδοχείο πολυτελείας, χώρους πολιτισμού, εκδηλώσεων και συνεδρίων, εστίασης και ψυχαγωγίας, καζίνο και μεγάλους υπογείους χώρους στάθμευσης. Η Regency Entertainment αναλαμβάνει παράλληλα τη δέσμευση να υλοποιήσει επιπλέον οδικά έργα με δική της χρηματοδότηση, με σκοπό να ανακουφιστεί η περιοχή από τον κυκλοφοριακό φόρτο που ήδη την επιδράρνην και σε διαφορετική περίπτωση θα αυξανόταν περαιτέρω με το νέο συγκρότημα.

Επίσης, από τα 55 στρέμματα της υπό αξιοποίηση έκτασης, συνολικά 25

προβλέπεται να αναδιαμορφωθούν και να αποδοθούν στον Δήμο Αμαρουσίου με την ολοκλήρωση του έργου. Η έκταση αυτή περιλαμβάνει αθροιστικά 15 στρέμματα χώρων πρασίνου και κοινόχρηστων χώρων, καθώς και 10 στρέμματα δρόμων και πεζοδρομίων από και προς τις εγκαταστάσεις του Ολυμπιακού Σταδίου και τις γειτονικές περιοχές. Οι χώροι αυτοί και οι υποδομές προβλέπεται να είναι στο εξής ελεύθερα προς πρόσβαση από το ευρύ κοινό. Η δημιουργία του «πόλου ψυχαγωγίας και φιλοξενίας» στο Μαρούσι, όπως χαρακτηρίζει το συγκρότημα η

Regency Entertainment, αποτελεί την πρώτη αυτής της έντασης και εύρους επένδυση που υλοποιείται στα βόρεια προάστια έπειτα από χρόνια. Παράλληλα, η Regency Entertainment ως φορέας της επένδυσης έχει αναλάβει την υποχρέωση να προχωρήσει στην πλήρη ανάπλαση του φυσικού τοπίου στη θέση Μαυροβούνι της Πάρνηθας, ενώ θα αποδώσει την υπερσύγχρονη εγκατάσταση τηλεοπτική και το πάρκινγκ των 1.000 θέσεων στο ελληνικό Δημόσιο για χρήση από τους κατοίκους της Αττικής που επισκέπτονται τον εθνικό δρυμό.

Αυξήθηκε στο 11,4% το ποσοστό ανεργίας τον Φεβρουάριο

Σημαντική αύξηση κατά 1,1 ποσοστιαία μονάδα εμφάνισε μέσα σε ένα μήνα το ποσοστό ανεργίας στη χώρα μας κατά τον Φεβρουάριο, που σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής ανήλθε στο 11,4%, από 10,3% τον Ιανουάριο. Βέβαια, σε ετήσια βάση, και παρά την έντονη μεταβλητότητα των τελευταίων μηνών, η μείωση της ανεργίας είναι σημαντική, καθώς τον Φεβρουάριο του 2022 η ΕΛΣΤΑΤ υπολόγισε το ποσοστό σε 13%. Σύμφωνα με τους ειδικούς, η σημαντική αύξηση του ποσοστού κατά τον Φεβρουάριο, σε σχέση με τη μεγάλη αποκλιμάκωση του Ιανουαρίου, οφείλεται κατά κύριο λόγο στο γεγονός ότι έληξε η χειμερινή τουριστική περίοδος που είχε οδηγήσει σε αύξηση της απασχόλησης λόγω των Χριστουγέννων.

Αναλυτικά, τα επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ δείχνουν ότι οι άνεργοι ανήλθαν σε 526.742 άτομα, σημειώνοντας μείωση κατά 94.664 σε σχέση με τον Φεβρουάριο του 2022 (-15,2%), αλλά και αύξηση κατά 53.683 σε σχέση με τον Ιανουάριο του 2023 (+11,3%). Αντίστοιχα, οι απασχολούμενοι περιορίστηκαν σε 4.104.796 άτομα, σημειώνοντας μείωση κατά 55.012 σε σχέση με τον Φεβρουάριο του 2022 (-1,3%) και επίσης μείωση κατά 27.235 σε σχέση με τον Ιανουάριο του 2023 (-0,7%). Σημαντικός βέβαια για τον καθορισμό του ποσοστού ανεργίας κρίνεται ο αριθμός των ατόμων κάτω των 75 ετών που δεν περιλαμβάνονται στο εργατικό δυναμικό, τα οποία δεν εργάζονται, ούτε όμως κατά δήλωσή τους αναζητούν εργασία. Αυτός ο αριθμός τον Φεβρουάριο του 2023 ανήλθε σε 3.179.414, σημειώνοντας αύξηση κατά 118.150 σε σχέση με τον Φεβρου-

Σε ετήσια βάση εμφανίζει σημαντική υποχώρηση, καθώς τον Φεβρουάριο 2022 ήταν στο 13%.

άριο του 2022 (+3,9%), μείωση όμως κατά 28.828 άτομα σε σχέση με τον Ιανουάριο του 2023 (-0,9%). Σε κάθε περίπτωση διαπιστώνεται για ακόμη ένα μήνα ότι παραμένει μονοψήφιο το ποσοστό ανεργίας στους άνδρες (7,8%), αλλά σημαντικά υψηλότερο, διπλάσιο, στις γυναίκες (15,8%). Αντίστοιχα, στις ηλικίες 15-24 ετών η ανεργία υπολογίστηκε τον Φεβρουάριο στο 29,7%, ποσοστό υψηλό, αλλά μειωμένο συγκριτικά με το 34,2% που ήταν τον αντίστοιχο μήνα του 2022. Τον Ιανουάριο του 2023 η ανεργία νέων μεταξύ 15 και 24 ετών ήταν στο 28,1%.

ΡΟΥΛΑ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Χαμηλότοκα στεγαστικά δάνεια σε νέους

Ατοκο το 75% του κεφαλαίου – Οι όροι και οι προϋποθέσεις – Θα χορηγηθούν 5.000 δάνεια

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Με τη συμμετοχή του συνόλου των συστημικών τραπεζών ξεκινώντας τη Δεύτερη, το πρόγραμμα της ΔΥΠΙΑ για τη λήψη 5.000 δαρείων από νέους και νέα ζευγάρια ηλικίας 25 έως 39 ετών, με το επίδοιο να περιορίζεται στο ένα τέταρτο του κανονικού επιτοκίου της αγοράς, ενώ στην περίπτωση πολυτεχνών, το επίδοιο είναι μηδενικό. Το πρόγραμμα έχει συνολικό προϋπολογισμό 50 εκατ. ευρώ (με δυνατότητα να αυξηθεί) και στόχο την ωφέλεια 10.000 ατόμων (ζευγάρια ή και οικογένειες).

Οι αιτήσεις στις τράπεζες ξεκινούν, όπως ανακοινώθηκε ο υπουργός Εργασίας Κωστής Χατζηδάκης και ο υπουργός Επικρατείας Ακης Σκέρτσος, στις 3 Απριλίου, με τους δύο υπουργούς να εκτιμούν ότι οι ωφελούμενοι θα μπορούν ακόμη και εντός του έτους να αποκτήσουν ιδιότητα κατοίκου. Όσο για τη μνεία δόση, αυτή θα είναι σημαντικά χαμηλότερη από εκείνη που αντιστοιχεί στα στεγαστικά δάνεια της αγοράς, καθώς το 75% του κεφαλαίου που χορηγείται από τη ΔΥΠΙΑ είναι άτοκο, ενώ για τους τρίτεκνους και πολύτεκνους (και όσους αποκτήσουν αυτή την ιδιότητα κατά τη διάρκεια αποπληρωμής) το δάνειο χορηγείται στο σύνολο του άτοκα. Έτσι οι δανειολήπτες θα έχουν σημαντικά χαμηλότερη δόση σε σχέση με τα στεγαστικά δάνεια που χορηγούν οι τράπεζες και, αντιστοίχως, πολύ μικρότερη επιβάρυνση από τις οποίες αιτήσεις έγιναν ή μπορεί να γίνουν στα τραπεζικά επιτόκια εξαιτίας της διεθνούς κρίσης.

Ενδεικτικά, για δάνειο ύψους 100.000 ευρώ με διάρκεια αποπληρωμής 30 χρόνια και επιτόκιο 5,8%, η μηνιαία δόση διαμορφώνεται στα 342,87 ευρώ έναντι 587,52 ευρώ που θα ήταν χωρίς την επιδότηση. Αν ο δανειολήπτης είναι πολύτεκνος τότε το δάνειο είναι άτοκο και η δόση περιορίζεται στα 277,78 ευρώ.

Στο πρόγραμμα συμμετέχουν οι τράπεζες Εθνική, Πειραιώς, Alpha, Eurobank, Attica Bank, Παγκρήτια, καθώς και οι Συνεταιριστικές Τράπεζες Ηπείρου, Θεσσαλίας, Καρδίτσας και Χανίων.

Δικαιούχοι είναι άτομα ηλικίας, κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ		Εμπορικό δάνειο	Πρόγραμμα «Σπίτι μου»	Πρόγραμμα «Σπίτι μου» (τρίτεκνοι, πολύτεκνοι)
Δάνειο €100.000 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗΣ 30 χρόνια	Υψος δανείου	€100.000	€100.000	€100.000
	Διάρκεια (μήνες)	360	360	360
	Euribor 3μήνου*	3,012%	3,012%	3,012%
	Spread επιτοκίου	2,8%	2,8%	2,8%
	Τελικό επιτόκιο	5,812%	1,453%	0%
* τιμή 27ης Μαρτίου 2023	Δόση δανείου	€587,52	€342,87	€277,78
	Μηνιαία εξοκονόμηση		€244,65	€309,74
Δάνειο €100.000 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗΣ 20 χρόνια	Υψος δανείου	€100.000	€100.000	€100.000
	Διάρκεια (μήνες)	240	240	240
	Euribor 3μήνου*	3,012%	3,012%	3,012%
	Spread επιτοκίου	2,8%	2,8%	2,8%
	Τελικό επιτόκιο	5,812%	1,453%	0%
* τιμή 27ης Μαρτίου 2023	Δόση δανείου	€705,63	€480,39	€416,67
	Μηνιαία εξοκονόμηση		€225,24	€288,96

**Το πρόγραμμα απευθύνεται
σε όσους είναι 25 έως 39
ετών και έχει συνολικό προϋ-
πολογισμό 500 εκατ. ευρώ.**

για τη χορήγηση δανείου, από 25 έως 39 ετών, ή ζευγάρια (θα πρέπει ο ένας από τους δύο να πληροί το ηλικιακό κριτήριο), εφόσον:

1. Έχουν ετήσιο εισόδημα τουλάχιστον 10.000 ευρώ και έως 16.000 ευρώ για άγαμο, 24.000 ευρώ για ζευγάρι συν 3.000 ευρώ για κάθε παιδί, 27.000 ευρώ για μονογονεϊκές οικογένειες συν 3.000 ευρώ για κάθε παιδί πέραν του πρώτου.
2. Δεν διαθέτουν ακίνητο που καλύπτει τις στεγαστικές τους ανάγκες.

Τα επιλέξιμα ακίνητα είναι κατοικίες εμπορικής αξίας (δηλαδή της αξίας που θα αναγράφεται στο συμβόλαιο αγοράς) έως 200.000 ευρώ, εμβαδού έως 150 τ.μ.

και παλαιότητας τουλάχιστον 15 ετών,
εντός οικιστικής περιοχής.

Το ύψος του δανείου δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 150.000 ευρώ και η διάρκεια τα 30 έτη, ενώ μπορεί να καλύπτει έως και το 90% της αξίας του ακινήτου.

Το δάνειο απαλλάσσεται από την εισφορά του ν. 128/1975 η οποία σήμερα είναι 0,12%. Το πρόγραμμα καλύπτει τα έξοδα φακέλου για κάθε δυνητικό δανειολήπτη. Δεν επιτρέπεται να ζητηθεί εγγύηση τρίτου για τη χορήγηση του δανείου. Η υποχρέωση της δανειακάς σύμβασης και η εκκαθάριση του ποσού θα πρέπει να έχουν γίνει εντός χρονικού διαστήματος εξήκων μηνών από την έγκρισή των αιτήσεων από την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα.

Τρεις μήνες περιθώριο

Η απόδοση των επιδοτούμενων τόκων θα γίνεται από τη ΔΥΠΙΑ απολογιστικά, μετά την πληρωμή κάθε δόσης από τον δανειολήπτη, σε λογαριασμό που θα

τρείς στο τραπεζικό ίδρυμα, ενώ ο δανειολήπτης υποχρεούται να καταβάλλει μόνο το χρεολύσιο. Σε περίπτωση που ο δανειολήπτης καθυστερήσει την πληρωμή δόσης για 3 συνεχόμενους μήνες, τότε θα διακόπτεται η επιδότηση τόκων και η καταβολή τους θα γίνεται πλέον από τον δανειολήπτη. Ως ημερομηνία διακοπής της επιδότησης τόκων ορίζεται η συμπλήρωση των 90 ημερών ληξιπρόθεσμων δόσης. Η επανεκκίνηση της επιδότησης επιτοκίου θα είναι δυνατή μόνο σε περιπτώσεις που ο δανειολήπτης αποπληρώσει το σύνολο των ληξιπρόθεσμων οφειλών του ή ενταχθεί σε πρόγραμμα δανείου, έπειτα από σχετική αίτηση του δανειολήπτη στην τράπεζα συνεργασίας με τεκμηρίωση των λόγων αδυναμίας εξυπηρέτησης της οφειλής και έγκρισή της. Ο δανειολήπτης θα μπορεί να εξοφλήσει μερικώς ή στο σύνολό του το δάνειο πριν από την ημερομηνία λήξης του, χωρίς οποιαδήποτε ποινή ή άλλη επιβάρυνση.

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Το κέντρο της Αθήνας, τα δυτικά προάστια και τμήμα των περιοχών περί τη Πειραιά αναμένεται να προσελκύσουν το μεγαλύτερο μέρος των ζητήσεων νέων ζευγαριών που επιθυμούν να αποκτήσουν πρώτη κατοικία, με βάση το πρόγραμμα «Ήπιη», που ξεκινά. Αντιθέτως, στα βόρεια, τα νότια και τα ανατολικά προάστια της Αττικής, θεωρείται σήμερα εξαιρετικά δύσκολο να βρεθούν ακίνητα που να μπορούν να αποκτηθούν μέσω του εν λόγω προγράμματος. Μάλιστα, σύμφωνα με φορείς της αγοράς ακινήτων, υπάρχει πάντα και ο φόβος τυχόν απότομων ανα-

τημίσουν των πολυήμερων κατοικήσιμων, ακριβώς λόγω της αυξήσεως της ζήτησης που θα δημιουργηθεί από την ταυτόχρονη εκκάλυψη αγοραστικού ενδιαφέροντος από τους δικαιούχους δανειοληπτες του προγράμματος, που επιδοτεί το ύψος του επιτοκίου δανεισμού. Σήμερα, λαμβάνοντας υπόψη και τις αυξήσεις των τιμών, αλλά και των επιτοκίων, κρίνεται δύσκολο να εκκλησωθεί ζήτηση για δάνεια ύψους 200.000 ευρώ. Αντιθέτως, εκτιμάται ότι ένα ποσοστό του επιτοκίου «ταβάν» θα είναι ποσά της τάξεως των 150.000 ευρώ, με την πλησιότιπα να κινείται ακόμη χαμηλότερα, ιδίως εάν υπάρχει και κάποια ρευστότητα από το στενό οικογενειακό περιβάλλον.

Με βάση τα δεδομένα αυτά, στο κέντρο της Αθήνας εντοπίζονται σήμερα περίπου 9.500 αγελάδες διαμερισμάτων, ζώα που είναι 15 φορές περισσότερα από τα 500.000 αγελάδες και 150.000 ούρια που υπάρχουν στην επαρχία. Στις περισσότερες περιπτώσεις πρόκειται για ακίνητα επιφανείας έως 100 τ.μ., ενώ όσο καλύτερη είναι η περιοχή και οι επιμέρους προδιαγραφές του ακινήτου, τόσο περιορίζεται η επιφάνεια. Στο πλαίσιο αυτό, οι περισσότερες επιλογές αξιοφορών διαμερισμάτων επιφανείας 65-85 τ.μ. Αξιολογώντας τα στοιχεία από πωλήσεις που έγιναν το 2022 από το δίκτυο γραφείων της RE/MAX, 150.000 ευρώ αρκούν για την αγορά

94 τ.μ. στον Νέο Κόσμο, 111 τ.μ. στην Κυψέλη και 88 τ.μ. στους Αμπελοκήπους. Αντίστοιχα, μπορούσε κανείς να αποκτήσει 75 τ.μ. στη Νέα Σμύρνη και 62 τ.μ. στο Π. Φάληρο.

Ωστόσο, το 2022, η μέση ύψωση των τιμών στην Αττική άγγιξε το 13%, ενώ κατά το τέταρτο τρίμηνο, η άνοδος διαμορφώθηκε στο 15,2%. Αυτό σημαίνει ότι οι επιπτώσεις των διαμερισμάτων που μπορούν να αποκτήσουν σήμερα (σε σχέση με το 2021), έχουν περιμετρηθεί κατά περίπου 10 τ.μ. Στο πλαίσιο αυτό, εκτιμάται πως μεγαλύτερη επιτυχία θα μπορούσε να έχει το πρόγραμμα σε πολλές τις περιφέρειες, όπου οι τιμές κινούνται σε πιο χαμηλό επίπεδο.

Κέντρο Αθήνας, δυτικά προάστια και Πειραιάς αναμένεται να προσελκύσουν το μεγαλύτερο μέρος της ζήτησης.

συγκριτικά με την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Για παράδειγμα, η μέση ζητούμενη τιμή στο κέντρο της Αθήνας (από τον δείκτη Spigitogas Property Index) διαμορφώνεται σε 1.775 ευρώ/τ.μ. στο τέλος του 2022. Στην Αχαΐα, το αντίστοιχο κόστος δεν ξεπερνά τα 1.050 ευρώ/τ.μ., στο Ηράκλειο Κρήτης τα 1.375 ευρώ/τ.μ. και στην Εύβοια τα 1.200 ευρώ/τ.μ.

Στην ανάλυση επισημαίνεται ότι τα διαθέσιμα προς πώληση οπτικά στην Αττική, επιφανείας 75-150 τ.μ. και αξίας έως 200.000 ευρώ, αγγίζουν το 60% του συνόλου των πωλούμενων ακινήτων στο κέντρο της Αθήνας και το 74% του συνόλου στα δυτικά προάστια. Επίσης, στον Πειραιά, το 59% των διαθέσιμων ακινήτων εμπίπτει στα κριτήρια του προγράμματος. Αντιθέτως, στα νότια προάστια μόλις το 19% των ακινήτων καλύπτει τα εν λόγω κριτήρια, στα ανατολικά το 38% και στα βόρεια προάστια μόνο το 5%.

ΤΟ **LOVE 100.7 FM**
98.1 & 105.7
ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ
ΣΤΗΝ ΟΔΟ
Φρυνίχου
ΞΑΝΑ

**ΘΟΔΩΡΗΣ
ΒΟΥΤΣΙΚΑΚΗΣ**

ΛΙΝΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΟΡΗΓΟΣ

 HELLENIC BANK

ΕΓΣΤΗΡΙΑ

Tickethour 7777 7040

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ
ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
8.30μ.μ

ΘΕΑΤΡΟ ΡΙΑΛΤΟ
ΛΕΜΕΣΟΣ
ΜΕΓΑΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ
10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
8.30μ.μ

@EVAGGELIATHONAKOU

ταξίδια

Ταβχαλινή
έξοδος!

ΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ,
ΤΑ ΕΘΙΜΑ
ΚΑΙ 100
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ
ΔΙΑΜΟΝΗΣ

Κυριακή
9/4

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Οριακή άνοδος στο Χρηματιστήριο εν μέσω υψηλής μεταβλητότητας

Περιορίστηκαν σημαντικά τα ισχυρά κέρδη που κατέγραφε ο Γενικός Δείκτης

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Μπορεί το Χρηματιστήριο Αθηνών να έκλεισε στα θετικά για πέμπτη συνεχή συνεδρίαση, ωστόσο ο Γενικός Δείκτης έκλεισε σημαντικά χαμηλότερα από τα υψηλά ημέρας, καθώς η ενεργοποίηση κάποιων πωλητών λίγο μετά τις 15.00 περιόρισε σημαντικά τα ισχυρά κέρδη που σημείωναν τράπεζες και επιλεγμένα blue chips ενδοσυνεδριακά.

Όπως έχουν προειδοποιήσει οι αναλυτές, το τρέχον διάστημα η μεταβλητότητα αναμένεται υψηλή, ενώ οι επενδυτές γενικότερα τηρούν στάση αναμονής προσδοκώντας σε θετικά μηνύματα είτε από ανθεκτικά εταιρικά αποτελέ-

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε χθες με κέρδη μόλις 0,10% στις 1.069,32 μονάδες, από άνοδο 1,08% στα υψηλά ημέρας.

σματα είτε από το μέτωπο των μακροοικονομικών δεδομένων. Οι προβλέψεις για τις αγορές θα είναι δύσκολες το επόμενο διάστημα και με χαμηλότερους όγκους συναλλαγών, με τη διαπραγμάτευση εντός συγκεκριμένου εύρους τιμών να αποτελεί το πιθανότερο σενάριο, και αυτό φυσικά ισχύει και για τον Γενικό Δείκτη, όπως σημειώνει και η Depolas Investment Services.

Στα στατιστικά της συνεδρίασης, ο Γενικός δείκτης έκλεισε με κέρδη μόλις 0,10% στις 1.069,32 μονάδες, από +1,08% στα υψηλά ημέρας, ενώ ο τζίρος ανήλθε στα 86,6 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης ενισχύθηκε κατά 0,19% στις 2.589,68 μονάδες, ενώ με κέρδη 0,29% στις 1.550,73 μονάδες έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης.

Στα μη τραπεζικά blue chips, με κέρδη

Οι επενδυτές τηρούν στάση αναμονής προσδοκώντας θετικά μηνύματα είτε από ανθεκτικά εταιρικά αποτελέσματα είτε από το μέτωπο των μακροοικονομικών δεδομένων.

2,31% έκλεισε η Autohellas και ακολούθησαν με άνοδο 1,80% και 1,49% Mytilineos και Motor Oil. Στον αντίποδα, με πτώση άνω του 2% έκλεισαν ΕΒΑΛ-ΧΑΛΚΟΡ και Lamda Development, ενώ άνω του 1% ήταν οι απώλειες σε Aegean, Βιοχάλκο, ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, ΔΕΗ, ΟΤΕ και Σαράντης.

Ο τραπεζικός δείκτης έκλεισε με άνοδο 0,90% στις 789,14 μονάδες, από κέρδη 2,39% ενδοσυνεδριακά, με τη Eurobank να κλείνει στο +1,94%, την Πειραιώς στο +1,32% και την Εθνική στο +0,81%, ενώ απώλειες 0,55% σημείωσε η Alpha Bank.

Οι απώλειες στο ελληνικό Χρηματιστήριο ήταν ιδιαίτερα μεγάλες τον Μάρτιο, σχεδόν τριπλάσιες μάλιστα για τις τράπεζες σε σχέση με εκείνες του Γενικού Δείκτη, όπως παρατηρεί ο Δημήτρης

Τζάνας, σύμβουλος Διοίκησης της Κύκλος ΑΧΕΠΙΕΥ. Αυτό, όπως επισημαίνει, ήταν το αποτέλεσμα της τραγωδίας στα Τέμπη που επανέφερε τον πολιτικό κίνδυνο αλλά και της χρηματοοικονομικής αναταραχής στις ΗΠΑ και την Ευρώπη που προκάλεσε το ξεπούλημα των τραπεζικών μετοχών, συμπεριλαμβανομένων και των ελληνικών, σε όλο τον πλανήτη. Ωστόσο, τις τελευταίες ημέρες κάτι αλλάζει, καθώς οι κεντρικές τράπεζες έδρασαν ήδη αποτελεσματικά, ενώ παράλληλα είναι πιθανό να επανεξετάσουν την πολιτική αύξησης των επιτοκίων.

Την ίδια ώρα, στην Ελλάδα σημειώνονται αλληπαλλήλες αναφορές για την ασφάλεια των ελληνικών τραπεζών και για τις εξαιρετικές προοπτικές τους από τους επενδυτικούς οίκους. Στο δημοσιονομικό πεδίο αναμένεται ότι οι ανακοι-

νώσεις της ΕΛΣΤΑΤ στις 24/4 θα αναφερθούν στην πραγματοποίηση πρωτογενούς πλεονάσματος για το 2022, όπως επισημαίνει το Γραφείο Προϋπολογισμού. Παράλληλα, οι εισηγμένες εταιρείες θα προβούν σε αυξημένες χρηματικές διανομές ύψους 2,6 δισ. ευρώ.

Εν όψει των παραπάνω το ελληνικό Χρηματιστήριο καταγράφει ένα θετικό μομέντουμ, με τους πωλητές να έχουν συνάψει ανακωχή και τον Γενικό Δείκτη να ξεπερνάει την περιοχή των 1.052-1.057 μονάδων και να αναμετράται με υψηλότερα επίπεδα. Ωστόσο, όπως καταλήγει ο κ. Τζάνας, όλα τα παραπάνω έχουν επιτευχθεί με θετικές επιδόσεις στις διεθνείς αγορές και δεν είναι δυνατό να θεωρηθούν επιδόσεις που σηματοδοτούν αυτομόνηση του ελληνικού Χρηματιστηρίου.

Μικρές απώλειες στις αγορές με το βλέμμα στο πετρέλαιο

Νευρικότητα επικράτησε και πάλι χθες στα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια, καθώς η δραστική μείωση της παραγωγής πετρελαίου που αποφάσισαν οκτώ χώρες-μέλη του ΟΠΕΚ εξακολουθεί να εμπνέει προβληματισμό για τις επιπτώσεις της στον πληθωρισμό και κατ' επέκτασιν και στην παγκόσμια οικονομία. Έτσι, οι περισσότεροι μεγάλοι δείκτες τιμών των μετοχών έκλεισαν χθες με μικρές απώλειες. Αιτία η υποχώρηση που σημείωσαν οι μετοχές ενεργειακών εταιρειών εν μέσω εντεινόμενων ανησυχιών για ενδεχόμενη πτώση της ζήτησης για πετρέλαιο. Είχαν προηγηθεί τα απογοητευτικά οικονομικά αποτελέσματα των ΗΠΑ που δόθηκαν χθες στη δημοσιότητα, όπως και η υποχώρηση των τιμών παραγωγού στην Ευρωζώνη για πέμπτο συναπτό μήνα τον Φεβρουάριο. Οι χαμένοι της συνεδρίασης ήταν οι μεγάλες ετρελαικές, με τις Shell, BP, Tenaris και Total Energies να σημειώνουν πτώση από 1,0% έως 2,5%. Οι τιμές του πετρελαίου υποχώρησαν προσωρινά στη διάρκεια της συνεδρίασης, αλλά το αργό Δυτικού Τέξας σημείωνε και πάλι άνοδο 1,6% αργά το βράδυ και κυμαίνονταν στα 81,68 δολ. το βαρέλι.

Σκοιιάζοντας σχετικά ο Σπούαρτ Κολ, οικονομολόγος της Equiti Capital, υπογράμμισε ότι «κυκλοφορούν φήμες πως η απόφαση του ΟΠΕΚ στόχευε ακριβώς στην αναμενόμενη μείωση της ζήτησης και

δεν ήταν πραγματικά μια κίνηση για τον έλεγχο των τιμών».

Η Σόφι Λουντ Γέιτς, αναλύτρια της Hargreaves Lansdown, τόνισε επίσης πως «ο αιφνιδιασμός από τον ΟΠΕΚ εξακολουθεί να εμπνέει ανησυχία για τα επίπεδα του πληθωρισμού». Η άνοδος των τιμών του πετρελαίου αναμένεται να επιταχύνει τον πληθωρισμό πλήττοντας τα εισοδήματα και ταυτο-

Εξάιρεση αποτέλεσε ο δείκτης Xetra DAX της Φρανκφούρτης, που έκλεισε με άνοδο 0,14%.

χρόνως εξωθώντας την Federal Reserve και ενδεχομένως και άλλες κεντρικές τράπεζες σε αύξηση επιτοκίων που θα πλήξει την οικονομία. Ο πανευρωπαϊκός δείκτης Eurostoxx 600 έκλεισε με υποχώρηση 0,1% όπως, άλλωστε, και οι μεγαλύτεροι ευρωπαϊκοί δείκτες, που έκλεισαν με μικρές απώλειες.

Ο δείκτης FTSE 100 του Λονδίνου έκλεισε με υποχώρηση 0,50% όπως και ο δείκτης CAC 40 του Παρισιού, που έκλεισε οριακά στο κόκκινο με ισχνή υποχώρηση 0,014%. Εξάιρεση αποτέλεσε ο δείκτης Xetra DAX της Φρανκφούρτης, που έκλεισε με μικρά κέρδη 0,14%.

REUTERS, BLOOMBERG

Το αργό Δυτικού Τέξας σημείωνε και πάλι άνοδο 1,6% αργά το βράδυ και κυμαίνονταν στα 81,68 δολ. το βαρέλι.

(Τιμή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη				39.358	0.3519
(Σε δολάρια)					
Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%			
3M COMPANY	102.27	-2.1955			
ALCOA CORP	40.275	-3.5791			
ALTRIA GROUP	44.415	-1.2561			
AMAZON COM	103.345	0.913			
AMER EXPRESS C	161.69	-1.2761			
AMER INTL GROU	49.39	-2.0428			
AMGEN	246.79	0.9614			
APPLE INC	166.07	-0.0602			
BANK OF AMERIC	27.9999	-2.7636			
BAXTER INTL IN	40.44	1.1506			
BOEING CO	213.19	-1.0214			
BRISTOL MYERS	68.815	-1.2556			
CAMPBELL SOUP	54.815	-0.6074			
CATERPILLAR IN	218.1139	-5.1142			
THE CIGNA GP O	257.1	-1.8702			
CHEVRON	169.52	-0.253			
CISCO SYSTEMS	51.7823	-0.2652			
CITIGROUP	45.88	-1.7769			
CERVECEIAS	15.07	-1.9519			
COCA-COLA CO	62.23	-0.2724			
COLGATE PALMOL	74.965	-0.5242			
DANAOS CORP	54.5	-1.0889			
DIANA SHIPPING	3.9	0.7752			
DOW INC	54.3	-1.8616			
DUPONT DE NMOU	70.39	-2.0865			
ENTERGY CP	107.31	0.1213			
EXXON MOBIL	115.257	-0.7517			
FEDEX CORP	226.12	-1.1886			
FORD MOTOR CO	12.595	-0.6703			
INTL BUS MACHI	13.3	-0.5755			
GENERAL DYNAMI	229.01	-1.4417			
GENERAL ELEC C	95.625	-1.3362			
GOLDM SACHS GR	321.28	-1.6048			
HALLIBURTON CO	33.055	-3.0645			
HARTFORD FINL	68.65	-2.0964			
HP INC	29.55	-1.1375			
HOME DEPOT INC	294.86	-0.964			
INTEL CORP	33.145	0.7753			
JOHNSON JOHNSO	158.29	0.9181			
JPMORGAN CHASE	128.1925	-1.5116			
LAZARD	31.53	-3.1634			
MCDONALD'S COR	282.53	0.1382			
MERCK & CO	108.63	-0.2204			
MICROSOFT CP	287.89	0.2298			
3M COMPANY	102.29	-2.1804			
MORGAN STANLEY	84.7	-2.8224			
NIKE INC CL B	123.43	1.4465			
NORFOLK SOUTHE	205.14	-1.7435			
Pfizer INC	40.945	-0.9794			
PROCTER & GAMB	150.68	0.7826			
ROCKWELL AUTOM	279.29	-4.1196			
SCHLUMBERGER L	50.44	-3.6117			
SOUTHERN	69.4901	0.7541			
STEALTHGAS	2.63	-0.7547			
TSAKOS ENERGY	17.64	-2.4876			
UNISYS CORP	3.835	1.7241			
UNITEDHEALTH G	492.69	-0.3035			
US BANCORP	34.675	-2.7076			

London/Λονδίνο				(Σε πέννις)	
Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ.%			
ANGLO AMERICAN	2715.29023	-1.643			
A.B.FOOD	1947.21353	0.543			
ADMIRAL GRP	2084	1.316			
ASHTED GRP	1947.8867	-5.722			
ANTOFAGASTA	1552.33593	-2.086			
AVIVA	408.9	0.865			
ASTRAZENECA	11284.71429	-0.231			
BABCOCK INTL	302	-0.264			
BAE SYS.	996.87341	0			
BARCLAYS	148.36281	-1.187			
BR.AMER.TOB.	2831.6201	-2.124			
BARRATT DEVEL.	462.9	-0.322			
BERKELEY GRHL	4155	-0.599			
BRILAND	389.772	-0.41			
BUNZL	3056	-0.49			
BP	527.5	-1.032			
BURBERRY GRP	2519	-0.709			
BT GROUP	148.04638	-1.936			
COCACOLA HBC A	2259.25	0.891			
CARNIVAL	702.96711	-3.197			
CENTRICA	108.3027	-0.6			
COMPASS GROUP	2015.30599	-0.347			
CAPITA GROUP	3714	-0.216			
CRH	4021	-0.765			
DCC	4716	-0.635			
DIAGEO	3613.806	0.069			
DIRECT LINE	140.98914	2.501			
EXPERIAN	2672.52774	1.167			
EASVJET	512.7312	0.078			
FRESNILLO	777.47324	2.857			
GLENCORE	457.3712	1.669			
GSK	1449.95	0.667			
HIKMA	1681.9075	-0.623			
HAMMERSON	26.27633	-1.418			
HARGREAVES LAN	790.73417	-1.387			
HSBC HLDGS.UK	562.91208	-0.935			
INTL CONSOL AI	148.15	0.576			
INTERCON. HOTE	5320.37931	-0.751			
3I GRP	1666.5	0.03			
IMBRRANDS	1881.5	-1.442			
INTERTEK GROUP	4017	-0.62			
ITV	82.50775	-0.605			
JOHNSON MATTHE	1955.36364	-3.398			
KINGFISHER	260.70122	-1.344			
LAND SECS.	629.93	-0.254			
LEGAL&GEN.	240.60489	-0.378			
LLOYDS GRP	48.10308	-0.27			
MARKS & SP.	42	-1.506			
MONDI	1292.5	1.007			
NATIONAL GRID	1086.35619	0.007			
NEXT	6461.4827	0.155			
PRUDENTIAL	1122.77894	-0.269			

Zurich/Zupixn				(Σε ελφ. Φρ.)	
Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ.%			
ABB LTD N	30.97	-1.31			
RICHEMONT N	144.7	-0.52			
GEBERIT N1	504.2	-0.83			
NOVARTIS N	84.8	0.5			
ROCHE HOLDING	260.8	0.19			
SOS N	2029	-0.59			
SWATCH GROUP I	302.4	0.13			
ADECO N	32.55	-1.42			
JULIUS BAER N	61.36	-0.97			
RANDSTAD	51.5	-4.17			
CS GROUP AG	0.81	0.85			
GIVALDAN N	2964	-0.7			
NESTLE SA	111.3	-0.71			
TRANSOCEAN N	0	0			
SWISSCOM N	590	0.27			
SWISS RE N	93.96	0.97			
UBS GROUP N	18.77	0.19			
ZURICH INSURAN	440.1	0.73			

Frankfurt/Φρανκφούρτη				(Σε ευρώ)	
Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ.%			
AIDIAS N	163.7	0.66			
ALLIANZ SE	213.2	0.25			
BASF SE	49.01	0.22			
BAY MOT WERKE	101.34	0.6			
BEIERSDORF	120.9	-0.4			
BAYER N AG	58.82	-0.26			
COMMERZBANK	9.754	0.084			
CONTINENTAL AG	68.38	-0.54			
DEUTSCHE BANK	9.328	-0.137			
DEUTSCHE POST	42.54	0.04			
DT BOERSE N	178.6	2.55			
DT LUFTHANSA A	10.324	0.126			

Tokyo/Τόκιο			Paris/Παρίσι		
Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ.%	Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ.%
AIJINMOTO	4687	0.11	ACCOR	29.51	-1.57
ASAHI GROUP HL	5014	1.07	AIR LIQUIDE	154.44	0.31
ASTELLAS PHARM	1922	2.32	ALSTOM	23.74	-5.53
BRIDGESTONE CO	5319	-0.08	AXA	28.32	0.34
CANON INC	2976	-0.12	BNP PARIBAS	56.34	0.97
CASIO COMPUTER	1297	0.08	BOUYGUES	31.21	-0.13
CITIZEN WATCH	787	-0.25	CARPEMINE	169.90	0.5
CREDIT SAISON	1748	0.81	CARREFOUR	18.55	-0.75
DAIWA SEC GROU	627	0	CASINO GUICHAR	6.40	-4.05
SUBARU	2127	-0.61	CREDIT AGRICOL	10.47	0.04
FUJIFILM HOLDI	6711	-0.7	DANONE	58.91	1.67
FUJITSU	18275	0.14	DASSAULT SYSTE	37.41	0.08
HINO MOTORS	564	0.18	EDF	11.89	-0.08
HITACHI	7442	1.13	L'OREAL	420.35	1.18
HONDA MOTOR	3594	1.04	L.V.M.H.	851.00	0.82
IHI	3400	0.74	LAGARDERE	21.20	2.66
ISUZU MOTORS	1582	-0.38	MICHELIN	28.67	1.56
KAWASAKI HVY I	2937	0.03	PERNOD RICARD	207.60	-0.48
KAJIMA CORP	1642	0.8	KERING	584.20	-1.6
KEIO	4815	1.69	PUBLICIS GROUP	71.86	0.2
KOBE STEEL	1033	-2.82	RENAULT	38.38	0.04
KONICA MINOLTA	584	1.04	SAINT-GOBAIN	51.72	-0.88
ITEK	1043	0.77	SANOFI	99.60	-0.04
mitsub UFJ FG	863.6	0.3	SCHNEIDER ELEC	148.46	-1.8
mitsubishi COR	4819	0.33	SOCIETE GENERA	21.16	-0.66
mitsubishi ELE	1590.5	0.22	SODEXO	90.34	-0.31
mitsubishi MOT	536	-0.56	TFI	8.08	-0.68
NEC CORPORATIO	5160	0.19	THALES	136.60	0.11
NIKON HLDG	2545	2.58	VEOLIA ENVIRON	28.53	0.49
NIKON CORP	1332	-0.08			
NISSUI CORP	5014	0	Madrid/Μαδρίτη		
NISSAN MOTOR C	511.7	0.29	Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ.%
NOMURA HOLDING	516.2	0.31	ACS CONS Y SER	29.51	0.34
NISSEN CHEMICA	6040	-0.66	AENA SME	146.9	-0.3054
NIPPON PAPER I	1060		ACERINOX	9.17	-1.9251
OBAYASHI CORP	1030	0.49	ACCIONA	183.75	0.6849
ODAKYU ELEC RA	1784	1.65	AMADEUS	61.4	-0.0651
DIJ HOLDINGS	534	0.19	BBVA	6.386	1.7527
OSAKA GAS	2215	1.23	BANKINTER	5.26	-0.2276
IRICOCH CO LTD	1000	-1.19	CAIXABANK	3.599	-0.2494
SECOM	8271	0.67	DSTR INT ALJIME	0.0147	0.6849
SEVEN & I HLDG	5925	-1.45	ENDESA	19.955	0.5543
SHARP CORP	951	1.71	ENAGAS	17.85	0.6484
SHIMIZU CORP	773	1.18	FERRIROL	27.06	0.4454
SHISEIDO	6491	3.46	FOMENTO DE CON	8.9	-0.3359
SONY GROUP COR	12015	0.57	GRIFOLS	8.918	-1.7841
SUMFG	5425	1.14	IBERDROLA	11.425	0.7722
SUMITOMO CHEM	457	0.22	INT AIRLINES G	1.688	0.6559
SUZUKI	1006	-3.27	INDRA SISTEMAS	12.6	1.2048
TAISEI CORP	4140	-0.24	INDITEX	30.57	0.5923
TDK CORPORATIO	4685	0.21	MAPFRE	1.854	-0.2153
TOBU RAILWAY	3260	0.93	MERLIN PROP	7.975	-1.1159
TOKIO MARINE H	2574.5	-0.12	ARCELMITTAL	26.15	-2.4618
TORAY INDUSTRI	763.3	-0.1	REPSOL	13.96	-3.2236
TREND MICRO	6620	0.91	BCO DE SABADEL	0.9914	0.8545
TOPY INDS LTD	1956	-1.31	BANCO SANTEAND	3.446	0.2327
TORAY INDUSTRI	763.3	-0.1	SACYR	2.926	-0.3406
TOSHIBA CORP	4463	0.07	TELEFONICA	3.947	-1.2509
TOYOBOD	1042	-0.19	MEDIAST ES CO	2.964	0.7368
TOYOTA MOTOR C	1899	0.11	TECNICAS REUN	10.22	0.789
YAMAHA CORP	5200	1.76			

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 4 Απριλίου 2023

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά Μετ.	
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	1.069,32	1.068,24	1,08	0,10%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.589,68	2.584,76	4,92	0,19%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	6.613,68	6.599,93	13,75	0,21%
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.339,26	3.334,62	4,64	0,14%
ΑΤΗΧ SELECT PLUS	3.488,49	3.491,04	-2,55	-0,07%
ΑΤΗΧ SELECT	5.633,44	5.600,04	33,40	0,60%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΤΗΧ ESG	1.217,22	1.214,51	2,71	0,22%
FTSE/ΧΑ MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.790,61	4.758,21	32,40	0,68%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.550,73	1.546,30	4,43	0,29%
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	3.075,93	3.069,98	5,95	0,19%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	619,26	618,01	1,25	0,20%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.895,76	1.893,83	1,93	0,10%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	789,14	782,07	7,07	0,90%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	3.876,37	3.934,53	-58,16	-1,48%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1.186,42	1.179,11	7,31	0,62%
FTSE/Χ.Α. ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	2.743,98	2.751,62	-7,64	-0,28%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	6.111,97	6.019,21	92,76	1,54%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	1.053,10	1.041,67	11,43	1,10%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	11.075,54	11.132,83	-57,29	-0,51%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	9.555,39	9.520,80	34,59	0,36%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	6.832,13	6.938,21	-106,08	-1,53%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	3.498,37	3.525,88	-27,51	-0,78%
FTSE/Χ.Α. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	5.511,80	5.456,56	55,24	1,01%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	6.825,36	6.913,58	-88,22	-1,28%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	2.549,60	2.539,95	9,65	0,38%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.244,27	2.240,98	3,29	0,15%
FTSE/Χ.Α. ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	3.738,67	3.780,61	-41,94	-1,11%
FTSE/Χ.Α. ΥΓΕΙΑ	421,16	407,57	13,59	3,33%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	5.014,20	5.078,78	-64,58	-1,27%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	39.541.683,76
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	9.003.642,32
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	5.650.875,40
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	4.395.771,72
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	4.147.233,59
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	3.981.237,64
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	3.806.583,16
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	3.688.923,65
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	2.358.848,98
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	1.638.501,66
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	1.058.954,08
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	987.917,32
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	685.983,12
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	576.149,27
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΔΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	572.265,83
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	442.774,37
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	432.936,62
ΥΔΡΕΥΣΗ	430.005,82
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	323.368,80
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	301.066,86
Ε.Ε.Α.Π. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	289.355,44
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	286.905,36
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	225.044,51
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	216.461,90
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	207.915,35
ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	152.731,86
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	146.737,68

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ				
ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΧΗ	Κλείσιμο Μετ.
ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	1,650	11,86%	CPI (ΚΟ)	0,566 -5,67%
ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ (ΚΟ)	3,100	4,03%	REDS (ΚΟ)	2,270 -3,40%
ΚΤΗΜΑ ΛΑΖΑΡΙΔΗ (ΚΟ)	1,680	3,70%	ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	0,760 -3,06%
BRIQ PROPERTIES A.E.E.A.Π. (ΚΟ)	2,040	2,51%	ΚΟΡΔΕΛΛΟΥ Χ. ΑΦΟΙ (ΚΟ)	0,592 -2,95%
AUTOHELLAS (ΚΟ)	12,420	2,31%	LAVIPHARM (ΚΟ)	0,402 -2,66%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	1,258	1,94%	ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	1,654 -2,59%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	27,180	1,80%	LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	5,690 -2,07%
ΙΑΥΔΑ (ΚΟ)	1,200	1,69%	ΔΕΗ (ΚΟ)	7,900 -1,99%
IDEAL HOLDINGS (ΚΟ)	4,395	1,50%	ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	10,800 -1,64%
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	24,600	1,49%	ΕΛΑΣΤΡΟΝ (ΚΟ)	2,610 -1,51%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25		
	Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟ (ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	4,16	-1,19
ΤΙΤΣ (ΤΙΤΑΝ)	14,46	-0,55
ΕΕΕ (COCA COLA HBC)	25,53	0,35
ΟΤΕ (ΟΤΕ)	13,38	-1,11
ΑΡΑΓΓ (AEGEAN AIRLINES)	7,43	-1,2
ΤΕΝΕΡΓ (ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	19,29	-0,67
ΣΑΡ (ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	6,8	-1,45
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΕΛΜΑΚΤΩΡ)	2,04	0,49
ΓΕΚΤΕΡΝΑ (ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	10,8	-1,64
ΜΥΤΙΛ (ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	27,18	1,8
ΛΑΜΔΑ (LAMDA DEVELOPMENT)	5,69	-2,07
ΕΛΧΑ (ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ)	1,654	-2,59
ΑΛΦΑ (ALPHA BANK)	1,1695	-0,55
ΜΠΕΛΑ (JUMBO)	19,38	-0,87
ΕΤΕ (ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	4,577	0,82
ΠΕΙΡ (ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	2,144	1,32
ΕΥΡΩΒ (EUROBANK)	1,258	1,94
ΕΛΠΕ (ΕΛΠΕ)	7,69	-0,39
ΚΟΥΕΣ (QUEST)	5,15	0,59
ΟΤΟΕΛ (AUTOHELLAS)	12,42	2,31
ΕΥΔΑΠ (ΕΥΔΑΠ)	6,77	0,45
ΟΠΑΠ (ΟΠΑΠ)	14,95	0,54
ΜΟΗ (MOTOR OIL)	24,6	1,49
ΔΕΗ (ΔΕΗ)	7,9	-1,99
ΟΛΠ (ΟΛΠ)	19,6	0,2

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ			
ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	10.812.021,49	ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	1,59%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	9.921.803,87	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	1,59%
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	9.405.490,93	ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ (ΚΟ)	0,62%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	9.278.475,73	CPI (ΚΟ)	0,54%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	7.598.853,08	GALAXY COSMOS MEZZ PLC (ΚΟ)	0,42%
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	5.650.875,40	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,40%
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	4.395.771,72	BRIQ PROPERTIES A.E.E.A.Π. (ΚΟ)	0,40%
ΟΤΕ (ΚΟ)	4.147.233,59	TITAN CEMENT INTERNATIONAL (ΚΑ)	0,35%
TITAN CEMENT INTERNATIONAL (ΚΑ)	3.981.237,64	ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,34%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	3.690.181,77	ΑΒΑΣ (ΚΟ)	0,31%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	231	1.102	6.260
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	13	51	994
FTSE/Χ.Α. Large Cap	218	1.051	5.266
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	2.028	48.925	352.665
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	22	229	12.597
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	10	34	1.111
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	501	22.941	127.379
AUTOHELLAS (ΚΟ)	2	5	112
ΑΒΑΣ Α.Ε. (ΚΟ)	1	2	375
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	17	68	584
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	8	22	6.087
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	4	30	1.044
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	5	14	1.339
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	180	5.757	29.428
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	0	0	523
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	3	9	1.501
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	26	103	8.029
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	10	31	1.840
HELLENIQ ENERGY (ΚΟ)	21	50	1.514
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	18	265	4.167
INTRAKAT (ΚΟ)	25	247	6.253
JUMBO (ΚΟ)	8	8	336
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	23	68	5.431
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	0	0	1.295
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	42	79	365
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	67	206	2.236
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	287	2.599	21.140
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	2	7	1.778
ΟΤΕ (ΚΟ)	59	278	10.658
ΟΛΠ (ΚΟ)	1	2	437
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	498	14.848	66.316
ΔΕΗ (ΚΟ)	118	728	23.418
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	3	15	157
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	36	150	9.059
ΤΙΤΑΝ CEMENT (ΚΑ)	16	70	786
VIHALCO SA/ΝΥ (ΚΑ)	15	60	5.370
Δικαιώματα σε Δείκτες	16	121	1.416
FTSE/Χ.Α. Large Cap	16	121	1.416
Δικαιώματα σε Μετοχές	6	15	1.168
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	1	2	10
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	1	2	274
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	32
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	78
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	325
ΔΕΗ (ΚΟ)	4	11	449
Συνολική Δραστηριότητα	2.281	50.163	361.509

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	1.6050	1.6450	1.6262	-0,6280	"6,019"	1.6200	1.6400	1.6400	0,00
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	2.5900	2.6700	2.6235	-1,7080	"34,979"	2.6000	2.6100	2.6200	-2,24
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	0.5100	0.5200	0.5173	0,0240	"7,919"	0.5100	0.5300	0.5200	0,00
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0,0800	0,0000		

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC						0,0890	0,0895		
ΤΕΟΚ	A. TSOKOS HOTELS PUBLIC LTD	0,0790	0,0825	0,0793	0,1600	"5,500"	0,0725	0,0820	0,0825	5,77

Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD						2,0800	2,1200		

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD						1,5800	1,6300		
ΚΟΖΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0,0445	0,0000		
ΜΙΝΕ	MINERBA ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0,0000	0,0190		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0000		
ΠΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0,0000	0,0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0,3240	0,0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ)						0,0000	0,0730		
ΙΣΕΠ	"ΙΣΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (ΕΜ, Σ)"						0,4000	0,0000		
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ (Σ)						0,0000	0,2300		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0,0030	0,0050		
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0,0015	0,0000		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0,0030	0,0035		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0005	0,0000		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0,0000	0,0000		

Καταναλωτικά Προϊόντα									
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD (Σ)						0.0000	0.3300	
ΤΟΕΠ	ΤΟ-ΣΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (Σ)						0.0000	0.0315	
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ ""Η ΠΡΟΟΔΟΣ"" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ "						1.0600	0.0000	
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0235	0.0240	
ΚΟΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.1130	
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0525	0.0580	
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.0000	0.7800	
ΝΤΟΔ	DOMI INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000	
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)						1.8100	1.9700	
ΤΟΝ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0560	0.0000	

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2023

γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ONLINE
WWW.GASTRONOMOS.COM.CY

Πάσχα

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΣΥΝΤΑΓΕΣ ΑΠΟ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΚΥΠΡΟ

ΚΥΡΙΑΚΗ 9/04 ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

«Καίγοντας» βιβλία, ιδέες και αξίες

Διπλάσιες απόπειρες απαγόρευσης βιβλίων σε σχολικές βιβλιοθήκες των ΗΠΑ το 2022 – Παρεμβάσεις σε κλασικά κείμενα

Του ΝΙΚΟΛΑ ΖΗΝ

Ακούγεται σαν σενάριο δυστοπικής φαντασίας, να όμως που στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού οι «πολιτισμικοί πόλεμοι» («culture wars») μοιάζουν όλο και πιο ικανοί να στοιχίσουν τη ζωή ανθρώπων που απλώς έρχονται σε επαφή με το «λάθος» ανάγνωσμα: την προηγούμενη εβδομάδα, το σχολικό συγκρότημα Hilton Central School District στη Νέα Υόρκη ενημερώθηκε μέσα σε λίγες ημέρες από τις Αρχές για δύο ανώνυμα απειλητικά ηλεκτρονικά μηνύματα, οι συντάκτες των οποίων ζητούσαν να αποσυρθεί από τη σχολική βιβλιοθήκη το βιβλίο «This book is gay» της Τζούντο Ντόσον, ειδάλλως θα ενεργοποιούσαν ισχυρούς εκρηκτικούς μηχανισμούς στα κτίρια του συγκροτήματος. Τελικώς, εκρηκτικοί μηχανισμοί δεν εντοπίστηκαν, όμως τα σχολεία προφανώς εκκενώθηκαν και οι γονείς των μαθητών έσπευσαν να τους παραλάβουν κατατρομαγμένοι.

«Η Αμερικανική Ένωση Βιβλιοθηκών καταδικάζει με τον πιο emphaticό τρόπο τη βία, τις απειλές bias και τις άλλες πράξεις εκφοβισμού που εμφανίζονται όλο και πιο συχνά στις βιβλιοθήκες της Αμερικής», τόνισε η American Library Association (ALA) στις 27 Μαρτίου με ανακοίνωσή της, η οποία περιλάμβανε και μια δήλωση από το νεοϋορκέζικο παρακλάδι της, που με τη σειρά του σημείωνε το εξής αυτονόητο: «Το περιεχόμενο των βιβλιοθηκών επιλέ-

γεται προσεκτικά από καταρτισμένους βιβλιοθηκονόμους, ώστε να αντιπροσωπεύει ένα ευρύ φάσμα ιδεών και απόψεων και να απευθύνεται στις ανάγκες και στα ενδιαφέροντα όλων των μελών των κοινοτήτων τους».

Το λιγότερο αυτονόητο ήταν η αναφορά της ALA στην αυξανόμενη βία και στον εκφοβισμό. Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεσή της, οι κάθε λογής απόπειρες απαγόρευσης

Η κορύφωση του φαινομένου ξεκίνησε κατά την πανδημία και ενισχύθηκε από καμπάνιες συντηρητικών οργανώσεων γονέων.

βιβλίων στις ΗΠΑ σχεδόν διπλασιάστηκαν το 2022 σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, φτάνοντας τις 1.269. Ο αριθμός, που αφορά τις σχολικές βιβλιοθήκες σε ποσοστό 60% και τις δημόσιες σε ποσοστό 40%, είναι ο υψηλότερος καταγεγραμμένος στα είκοσι χρόνια που η Ένωση Βιβλιοθηκών μελετά τις απόπειρες λογοκρισίας βιβλίων. Ενδιαφέρον επίσης έχει το γεγονός ότι ενώ παλιότερα οι προσπάθειες απαγόρευσης αφορούσαν μεμονωμένους τίτλους, πλέον στοχεύουν σε περισσότερους, με τις 1.269 απόπειρες που καταγράφηκαν

Στόχος των προσπαθειών απαγόρευσης είναι κυρίως τα βιβλία που αναφέρονται στα δικαιώματα της ΛΟΑΤΚΙ κοινότητας, στις έμφυλες ταυτότητες κ.ά.

να αντιστοιχούν σε 2.571 βιβλία – το 2021, το αντίστοιχο νούμερο ήταν 1.858.

Φυσικά, οι «απόπειρες απαγόρευσης» δεν σημαίνουν μόνον απειλές για βόμβα σε σχολεία. Πρόσφατα, οι New York Times ανέφεραν ότι η κορύφωση του φαινομένου ξεκίνησε στη διάρκεια της πανδημίας και ενισχύθηκε περαιτέρω από καμπάνιες συντηρητικών οργανώσεων γονέων, με ονόματα όπως «Moms for Liberty» και «Utah Parents United», στο στόχαστρο των οποίων μπαίνουν κυρίως βιβλία με θεματικές όπως τα δικαιώματα της ΛΟΑΤΚΙ κοινότητας, οι έμφυλες ταυτότητες και η φυλετική ανισότητα. Στις εκδόσεις που κατηγορούνται ότι προωθούν την αισχύρτητα, την πορνογραφία, την παιδοφιλία κ.λπ., περιλαμβάνονται τα «This book is gay» και «Gender Queer» των Τζούντο Ντόσον και Μάια Κομπέμπι αντίστοιχα, αλλά και πιο κλασικοί τίτλοι, όπως η «Αγαπημένη» και τα «Γαλάζια μάτια» της Τόνι Μόρισον, η «Ιστορία της θεραπευαίνιδας» της Μάργκαρετ Ατγουντ και η «Ιστορία του λαού των Ηνωμένων Πολιτειών» του Χάουαρντ Ζίν.

Είτε οι οργανώσεις, πάντως, είτε οι μεμονωμένοι διώκτες αξιοποιούν τα social media για τις καμπάνιες τους, παράλληλα όμως ασκούν και lobbying σε νομοθετικούς θεσμούς που συχνά υιοθετούν παρόμοια αιτήματα. Διατάξεις που ρυθμίζουν το περιεχόμενο σχολικών και δημόσιων βιβλιοθηκών με επικείμενο το δικαίωμα των γονιών να γνωρίζουν τι διαβάζουν τα παιδιά

τους, έχουν ήδη περάσει στις πολιτείες του Τενεσί, της Οκλαχόμας, του Τέξας, του Αϊντάχο, της Φλόριντα κ.ά. Ειδικά ο κυβερνήτης της Φλόριντα, ο Ρεπουμπλικανός Ρον ντε Σάντις, που λέγεται ότι θα διεκδικήσει και την προεδρία των ΗΠΑ, έχει περάσει στη συγκεκριμένη πολιτεία νόμους που, ενώ εκείνους τους υπερασπίζεται ως ενισχυτικούς της διαφάνειας στα σχολεία, πολλοί υπέρμαχοι της ελευθερίας της έκφρασης και βιβλιοθηκονόμοι τους επικρίνουν, γιατί πρόσφατα είχαν ως αποτέλεσμα την απαγόρευση 92 βιβλίων από τις σχολικές βιβλιοθήκες της κομητείας Μάρτιν.

Σε σχολείο της Φλόριντα εργαζόταν και η εκπαιδευτικός που προ ημερών εξωθήθηκε σε παραίτηση επειδή «εξέθεσε τους μαθητές σε πορνογραφία», δείχνοντάς τους εικόνες από τον Δαυίδ του Μικελάντζελο. Η Ευρώπη της Αναγέννησης και του Διαφωτισμού, ωστόσο, δεν φαίνεται μέχρι στιγμής να αντιμετωπίζει ανάλογα προβλήματα, αν και πολλοί είναι εκείνοι που ανησυχούν για φαινόμενα όπως η διαφορετικού πολιτικού προσήμου επέμβαση στα βιβλία του Ρόαλντ Νταλ και της Αγκάθα Κρίστι, προκειμένου να διορθωθούν προσβλητικές εκφράσεις. Και αν θέλουμε να στραφούμε στα καθ' ημάς, ένα επίσης ιδιάζον πρόσφατο παράδειγμα είναι ίσως εκείνο το παιδικό βιβλίο του Ευγένιου Τριβιζιά για τον κορωνοϊό, που τόσο είχε δυσχεραστεί μερικούς γονείς, ώστε το έκαψαν δημοσίως.

Οι αντιδράσεις κατά της πολιτικής του κυβερνήτη της Φλόριντα, Ρον ντε Σάντις, να λογοκρίνει βιβλία αντιμετωπίζονται ακόμη και από την αστυνομία.

Μετά τον χαρακτηρισμό του ως «πορνογραφία», ο Δαυίδ του Μικελάντζελο δέχτηκε επισκέψεις από πολλούς υπερασπιστές του.

**Ακούς ό,τι αγαπάς
όλες τις ώρες**

ΤΑΣΟΣ ΤΡΥΦΩΝΟΣ & ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΑΡΤΕΜΙΟΥ

6-10

ΠΡΩΤΗ ΠΡΩΙΝΗ ΕΚΠΟΜΠΗ

ΜΕ 11.9%

ΣΟΦΙΑ ΠΡΩΙΜΟΥ

10-13

ΠΡΩΤΗ ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΗ ΕΚΠΟΜΠΗ

ΜΕ 12.6%

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΖΑΜΠΕΤΑΚΗΣ

21-24

ΠΡΩΤΗ ΒΡΑΔΙΝΗ ΕΚΠΟΜΠΗ

ΜΕ 13.2%

@lovefmcypus

* ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ SYMMETRON MARKET RESEARCH ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΜΑΙΟΥ - ΙΟΥΛΙΟΥ 2022 ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΝΗΓΥΣΜΟΥ ΗΛΙΚΙΩΝ 13-80.

ΠΡΩΤΗ ΠΑΣΑ

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

07:00 - 10:00

Στέλλα Μάρκου

Γιώργος Λογίδης

Αντρέας Γιωργαλλής

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

Οι διεθνείς οίκοι σταθμίζουν τον πολιτικό κίνδυνο

Τι εκτιμούν Moody's, Scope, Fitch Ratings και DBRS για την Ελλάδα

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Η κυβέρνηση συνεργασίας έπειτα από τον δεύτερο γύρο των εκλογών το καλοκαίρι είναι το βασικό σενάριο πλέον για τους επενδυτικούς οίκους και τους οίκους αξιολόγησης, με την όλη διαδικασία να προβλέπεται δύσκολη και χρονοβόρα, με αποτέλεσμα πιθανές καθυστερήσεις τόσο στην ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας όσο και στην εφαρμογή μεταρρυθμίσεων και την προώθηση επενδύσεων.

Ωστόσο, δεν βλέπουν αυξημένο πολιτικό κίνδυνο στην Ελλάδα. Το πολιτικό σκηνικό της χώρας είναι διαφορετικό

Βασικό σενάριο πλέον ο σχηματισμός κυβέρνησης συνεργασίας μετά τον δεύτερο γύρο εκλογών.

από αυτό που στο παρελθόν είχε ενισχύσει τους φόβους για Grexit, είχε οδηγήσει σε capital controls και στο κλείσιμο των τραπεζών και του χρηματιστηρίου. Το αντιευρωπαϊκό στοιχείο δεν υπάρχει πλέον, καθώς τα μεγάλα κόμματα φαίνεται να αναγνωρίζουν τα οφέλη των καλών σχέσεων με τους θεσμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ταμείου Ανάκαμψης, της επιστροφής της οικονομίας σε πλεονάσματα και της ανάκτησης της επενδυτικής βαθμίδας. Συνεπώς, αυτό που κοιτούν, κυρίως, οι οίκοι αξιολόγησης, δεν είναι το πιθανό «χρώμα» ή η σύνθεση της κυβέρνησης, αλλά το γεγονός ότι θα υπάρξει συνέχιση των πολιτικών και της βελτίωσης της δημοσιονομικής πορείας της Ελλάδας. «Αναμένουμε συνέχιση των πολιτικών καθώς το Ταμείο Ανάκαμψης παρέχει κίνητρα για τη συνέχιση των με-

ταρρυθμίσεων, ωστόσο, ένας παρατεταμένος εκλογικός κύκλος θα μπορούσε να οδηγήσει σε ορισμένες καθυστερήσεις στην εφαρμογή μεταρρυθμίσεων», σημειώνει στην «Κ» η Νικόλα Τζέιμς, συνεπικεφαλής κρατικών αξιολογήσεων του οίκου DBRS. Και οι αγορές –που θυμούνται πολύ καλά τις ημέρες του κινδύνου του Grexit– δεν φαίνεται να βλέπουν αυξημένο πολιτικό ρίσκο στην Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι όπως δείχνουν τα πράγματα αυτή τη στιγμή, θα υπάρξει κυβέρνηση συνεργασίας και αυτό θα μπορούσε να πάρει κάποιο χρόνο.

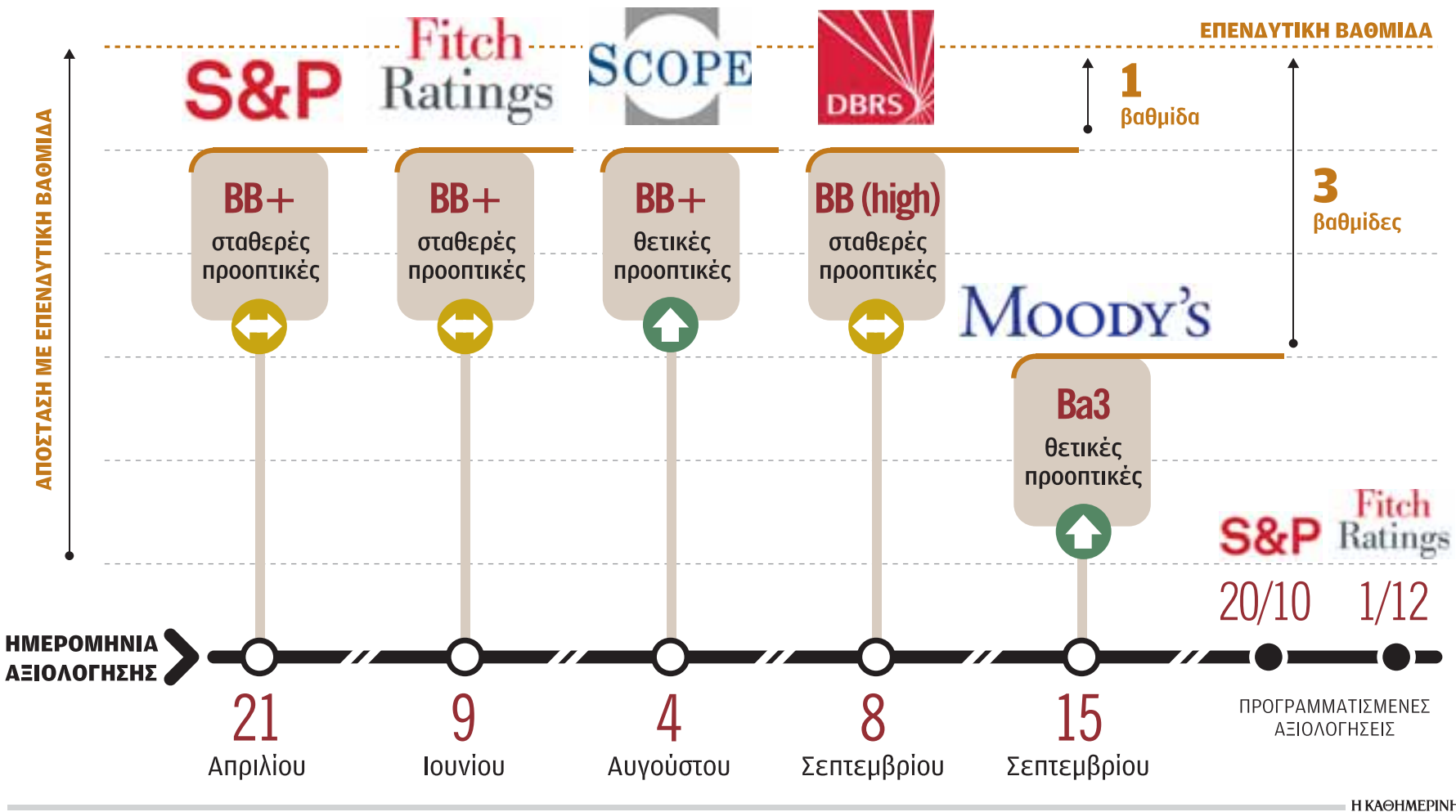
«Δεδομένου του τρέχοντος πλαισίου, δεν αναμένεται η επόμενη κυβέρνηση να ακολουθήσει μια ριζοσπαστική οικονομική ατζέντα. Οι αγορές φαίνεται να σκέφτονται το ίδιο, καθώς το spread του ελληνικού 10ετούς κρατικού ομολόγου παρέμεινε σταθερό έπειτα από την ανακοίνωση της ημερομηνίας των εκλογών. Πράγματι, το γεγονός ότι ο κίνδυνος ενός Grexit παραμένει στο ιστορικά χαμηλότερο επίπεδο του βοηθά να καθυστερήσουν οι αγορές. Ο ευρωσκεπτικισμός βρίσκεται επίσης σε χαμηλό επίπεδο, με τις έρευνες του Ευρωβαρόμετρου να δείχνουν αυξανόμενη υποστήριξη προς τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε.», όπως επισημαίνει ο Πάολο Γκρινιάνι, επικεφαλής οικονομολόγος της Oxford Economics.

Σε στάση αναμονής

Στο επίκεντρο των αγορών βρίσκονται, όπως είναι λογικό, οι απόψεις των οίκων αξιολόγησης, οι οποίοι αναμένεται να τηρήσουν στάση αναμονής έως ότου ολοκληρωθεί η εκλογική διαδικασία και υπάρξει νέα κυβέρνηση στη χώρα. Οι οίκοι βλέπουν πως αυτές οι εκλογές θα είναι κάπως... επεισοδιακές και αποτιμούν πως δεν θα υπάρξει αυτοδύναμη κυβέρνηση. Αλλά αυτό δεν τους τρομάζει.

Οι κρίσιμες ημερομηνίες για την αξιολόγηση της Ελλάδας

Οπως επισημαίνει στην «Κ» ο Στέφεν Ντουκ, επικεφαλής αναλυτής της Moody's για την Ελλάδα, «δεν βλέπουμε αυξημένο πολιτικό ρίσκο στην Ελλάδα. Υπάρχει πλέον σαφήνεια για την ημερομηνία των εκλογών, αλλά εξακολουθεί να υπάρχει αβεβαιότητα για το αποτέλεσμα της κάλπης. Η αβεβαιότητα υπήρχε, αλλά ενισχύθηκε σαφώς έπειτα από τη σιδηροδρομική τραγωδία στα Τέμπη».

Το πιο πιθανό σενάριο για τη Moody's είναι ένας δεύτερος γύρος εκλογών και αντίθετα με πριν, οπότε η αυτοδυναμία της Νέας Δημοκρατίας ήταν πιθανή, πλέον φαίνεται πως η Ελλάδα οδηγείται σε μία κυβέρνηση συνεργασίας, η οποία και αυτή δεν θα είναι εύκολο να επιτευχθεί. «Σε κάθε περίπτωση ωστόσο, αναμένουμε πως θα υπάρξει ευρεία συνέχιση των πολιτικών και των μεταρρυθμίσεων και

όχι κάποια οπισθοδρόμηση, όποια και εάν είναι η σύνθεση της επόμενης κυβέρνησης», τονίζει ο Ντουκ.

Μικρή αβεβαιότητα

Στις ίδιες γραμμές κινούνται οι απόψεις των Fitch Ratings και DBRS, δύο εκ των τριών οίκων που είναι κοντά στο να δώσουν την επενδυτική βαθμίδα στην Ελλάδα. «Βλέπουμε κάποια εκλογική αβεβαιότητα δεδομένου του δικασμένου εκλογικού σώματος. Στην αξιολόγησή μας τον Φεβρουάριο περιμέναμε ότι η Ελλάδα πιθανότατα θα χρειαστεί δύο γύρους εκλογών για να μπορούμε να σχηματίσει κυβέρνηση, και αυτό παραμένει το βασικό μας σενάριο. Προς το παρόν, δεν αναμένουμε αυτή η αβεβαιότητα να μεταφραστεί σε παρατεταμένη πολιτική ή εκλογική κρίση, καθώς ποτενούμε ότι θα υπάρξει ισχυρό κίνητρο για σχηματισμό κυ-

βέρνησης συνεργασίας μετά τον δεύτερο γύρο», σημειώνει στην «Κ» ο Φεντερίκο Μπαρίγκα, διευθυντής της Fitch Ratings.

«Είναι πολύ νωρίς για να το πούμε, αλλά ενώ είναι ακόμη πιθανό η Νέα Δημοκρατία να σχηματίσει κυβέρνηση, η πιθανότητα να αναδυθεί κυβέρνηση συνεργασίας στην Ελλάδα είναι πλέον μεγάλη», εκτιμά και η κ. Τζέιμς της DBRS. Η Scope Ratings θα είναι ο πρώτος οίκος που θα «μιλήσει» όταν θα έχει ολοκληρωθεί και ο β' γύρος των εκλογών, αφού η επόμενη προγραμματισμένη αξιολόγησή του για την Ελλάδα είναι στις 4 Αυγούστου. Αν και δεν κατατάσσεται στους μεγάλους τέσσερις οίκους τους οποίους και λαμβάνει υπόψη η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στις αποφάσεις της, ωστόσο βρίσκεται στη διαδικασία να καταφέρει να γίνει ο πέμπτος

μεγάλος οίκος αξιολόγησης, οπότε σίγουρα οι αγορές «ακούν» τις εκτιμήσεις της.

Ενα «πολιτικό» καλοκαίρι

Κατά τη Scope, πολλά θα εξαρτηθούν από τη στάση του ΠΑΣΟΚ. Όπως σημειώνει στην «Κ» ο Ντένις Σεν, διευθυντής του οίκου, «όλα δείχνουν πως το καλοκαίρι θα υπάρξει μια δύσκολη περίοδος για την οικοδόμηση μιας κυβέρνησης συνεργασίας. Εάν η Νέα Δημοκρατία δεν εξασφαλίσει τελικά την απόλυτη πλειοψηφία, θα εξαρτηθεί από το ΠΑΣΟΚ και αν μπορεί να αφήσει στην άκρη τις διαφορές του με τη Ν.Δ. μετά την ελληνική κρίση «Watergate», για να σχηματιστεί κυβέρνηση. Δεν αποκλείεται, βέβαια, το ΠΑΣΟΚ προτιμήσει σε αυτή τη φάση να προχωρήσει σε μια κυβέρνηση με τον ΣΥΡΙΖΑ και άλλες αριστερές ομάδες».

ΑΝΑΛΥΣΗ / EUROBANK

Αμβλύνονται οι ανησυχίες για τις τράπεζες

Η έντονη μεταβλητότητα στις αγορές μετά την πρόσφατη αναταραχή στον τραπεζικό τομέα των ΗΠΑ και της Ευρώπης έχει υποχωρήσει σημαντικά τις τελευταίες ημέρες, καθώς οι έγκαιρες και αποτελεσματικές παρεμβάσεις των αρχών σε συνδυασμό με τις δηλώσεις των επικεφαλής σημαντικών κεντρικών τραπεζών για παροχή στήριξης σε ρευστότητα, εάν χρειαστεί, περιορίσαν σημαντικά τις ανησυχίες για μια ευρύτερη χρηματοπιστωτική κρίση διεθνώς.

Στις αγορές συναλλάγματος, το βελτιωμένο επενδυτικό κλίμα επηρέασε αρνητικά κυρίως το ιαπωνικό γιεν αλλά και το δολάριο ΗΠΑ, με την ισοτιμία ευρώ/δολ. να ανέρχεται προσωρινά στο τέλος της εβδομάδας σε επίπεδα πάνω από την περιοχή των 1,09. Παράλληλα, η βελτιωμένη διάθεση των επενδυτών για ανάληψη ρίσκου οδήγησε σε ανοδική αναθεώρηση των εκτιμήσεων για την πορεία των επιτοκίων της Fed και της EKT, με αποτέλεσμα την άσκηση πιέσεων,

αν και σχετικά περιορισμένων, στις αγορές σταθερού εισοδήματος σε ΗΠΑ και Ευρώπη.

Σύμφωνα με την προθεσμιακή αγορά, η πιθανότητα μιας νέας αύξησης των επιτοκίων κατά 25 μ.β. από τη Fed στην επόμενη συνεδρίαση, στις 3 Μαΐου, η οποία θα σηματοδοτεί και την ολοκλήρωση του τρέχοντος κύκλου αυξήσεων επιτοκίων, έχει ανέλθει στο 60% έναντι 45% περίπου την προηγούμενη εβδομάδα. Η εκτίμηση αυτή θεωρείται άλλωστε συμβατή με το μήνυμα που έστειλε η Fed την προηγούμενη εβδομάδα για τη μελλοντική κατεύθυνση της νομισματικής πολιτικής της (forward guidance), ότι λόγω της αβεβαιότητας για τον βαθμό στον οποίο θα επηρεάσουν οι τελευταίες εξελίξεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα την οικονομική δραστηριότητα, την αγορά εργασίας και τον πληθωρισμό μέσω πιθανής αυστηροποίησης των όρων δανεισμού, ενδεχομένως να βρίσκεται κοντά σε μια παύση των αυξήσεων στο κόστος

δανεισμού. Για την EKT, η αγορά προεξοφλεί περαιτέρω άνοδο του τραπεζικού επιτοκίου διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων (deposit rate) στο 3,53% μέχρι τη συνεδρίαση νομισματικής πολιτικής τον Νοέμβριο, δηλαδή περαιτέρω συνολική αύξηση 50 μ.β. (αλλά με σταδιακό πλέον ρυθμό, 25 μ.β. ανά συνεδρίαση), επιπλέον, η οποία θα επηρεάσει τον Μάρτιο περισσότερο από όσο αναμενόταν, στο 6,9% από 8,5% ετησίως, λόγω επιδράσεων βάσης στις τιμές ενέργειας, αλλά ο δομικός πληθωρισμός παρέμεινε σε ανοδική τροχιά, σημειώνοντας νέα αύξηση, από 5,6% τον Φεβρουάριο στο 5,7% ετησίως.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης και Ερευνών Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Με ζημιές έκλεισε το ΧΑΚ την Τρίτη

Στις ζημιές γύρισε την Τρίτη το Χρηματιστήριο, έπειτα από τα σημαντικά κέρδη της Δευτέρας. Ωθούμενο καθοδικά από τις πιέσεις που δέχθηκαν οι τραπεζικοί τίτλοι και κυρίως από τους τίτλους της Τράπεζας Κύπρου, ο Γενικός Δείκτης υποχώρησε στις 106,79 μονάδες,

Ο Γενικός Δείκτης υποχώρησε στις 106,79 μονάδες, παρουσιάζοντας ζημιές σε ποσοστό 0,86%.

παρουσιάζοντας ζημιές σε ποσοστό 0,86%. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 παρουσίασε ζημιές 0,88%, κλείνοντας στις 64,50 μονάδες. Ο ημερήσιος τίτλος διαμορφώθηκε στις €110.173.

Από τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες άνοδο παρουσίασε μόνο ο τομέας των Ξενοδοχείων με 1,65%. Αντίθετα η Εναλλακτική Αγορά και η Κύρια Αγορά κατέγραψαν ζημιές σε πο-

Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €91.766 (πτώση 2,24% - τιμή κλεισίματος €2,62).

σοστό 0,76% και 0,74% αντίστοιχα, ενώ οι Επενδυτικές Εταιρείες δεν παρουσίασαν μεταβολή. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €91.766 (πτώση 2,24% - τιμή κλεισίματος €2,62). Ακολούθησαν οι μετοχές της Ελληνικής Τράπεζας με €9.788 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €1,64), της Demetra Holdings Plc με €4.097 (χωρίς μεταβολή

- τιμή κλεισίματος €0,52), της Πανδώρα Επενδύσεις με €2.586 (πτώση 8,33% - τιμή κλεισίματος €0,07) και της Petrolina (Holdings) Public Ltd με €1.276 (πτώση 1,69% - τιμή κλεισίματος €1,16). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεων, δύο κινήθηκαν ανοδικά, τέσσερις πτωτικά και δύο παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών περιορίστηκε σε 57.

Deloitte.

2023 Global Human Capital Trends

© 2023 Deloitte Limited

Στελέχη από κορυφαίους οργανισμούς αναλύουν τις νέες βασικές αρχές για έναν κόσμο χωρίς όρια.

